

fuzinar

Leto XXI

Ravne na Koroškem, 15. septembra 1984

Št. 9

Samoupravljanje bo takšno, kakršnega bomo ustvarili

9. 9. 1950 smo delavci prevzeli tovarno. 34 let je tovarna že naša, nas vseh železarjev. Pa je to res, je tovarna res naša vsak dan in vse ure, ki jih prebijemo v njej?

Ocenjujemo, da še ni čisto naša. Včasih smo ji bliže, drugič se je niti ne spomnimo. Tako govorijo elaborati o samoupravljanju na različnih nivojih od oddelkov do temeljnih organizacij v občini itn.

V življenju posameznika je 34 let veliko. V tem obdobju spoznamo sebe, svojo okolico in najvažnejša pravila v družbi ter dogodke v svetu (v 34 letih se veliko zgodi), učimo se vse življenje.

Doma smo že nestrpni, če otrok pri tridesetih ne zaživi samostojno življenje zemljana, kar je normalno. V življenju skupnosti — družbe je dobrih trideset let, če ocenjujemo preteklo zgodovino človeštva, le trenutek in delček obdobja nekega razvoja zgodovine človeškega zavedanja. Zato so popolnoma normalne takšne ocene o samoupravljanju, saj je to še otrok, s katerim se moramo ukvarjati, ga preučevati in mu dajati napotke za čim trdnjši in uspešnejši nadaljnji razvoj.

Res pa je, da naši otroci, nekateri prej, nekateri pozneje dozorejo, da so nekateri uspešnejši in drugi manj. Tudi z našo tovarno

je tako. Naša bo v celoti takrat, ko bo del nas in jo bomo v celoti vzeli kot svojo vsak dan in sleherno uro, ki jo prebijemo v njej. Naša bo toliko, kot jo bomo poznali in se z njo ukvarjali ter načrtovali njen razvoj skupaj z njo, kot z našimi otroki.

Čeprav so določene zakonitosti v razvoju posamezne družbene ureditve, mimo katerih ne moremo, pa je vseeno še zmeraj največ odvisno od nas samih, in tako je tudi z našo tovarno. Je naš otrok, za katerega smo dolžni in moralno obvezni skrbeti in bolj bo naša, bolj se bomo brigali zanjo, več bo samoupravljanja, ki ga bomo imeli toliko, kolikor bomo hoteli, in takšnega, kot ga bomo razvili. Zato se vprašajmo, kakšno si želimo in kako dejansko skrbimo za našega družinskega člana.

Predsednik konference
OO ZSS Železarne Ravne
Franjo Miklavc

Naše delo v juliju

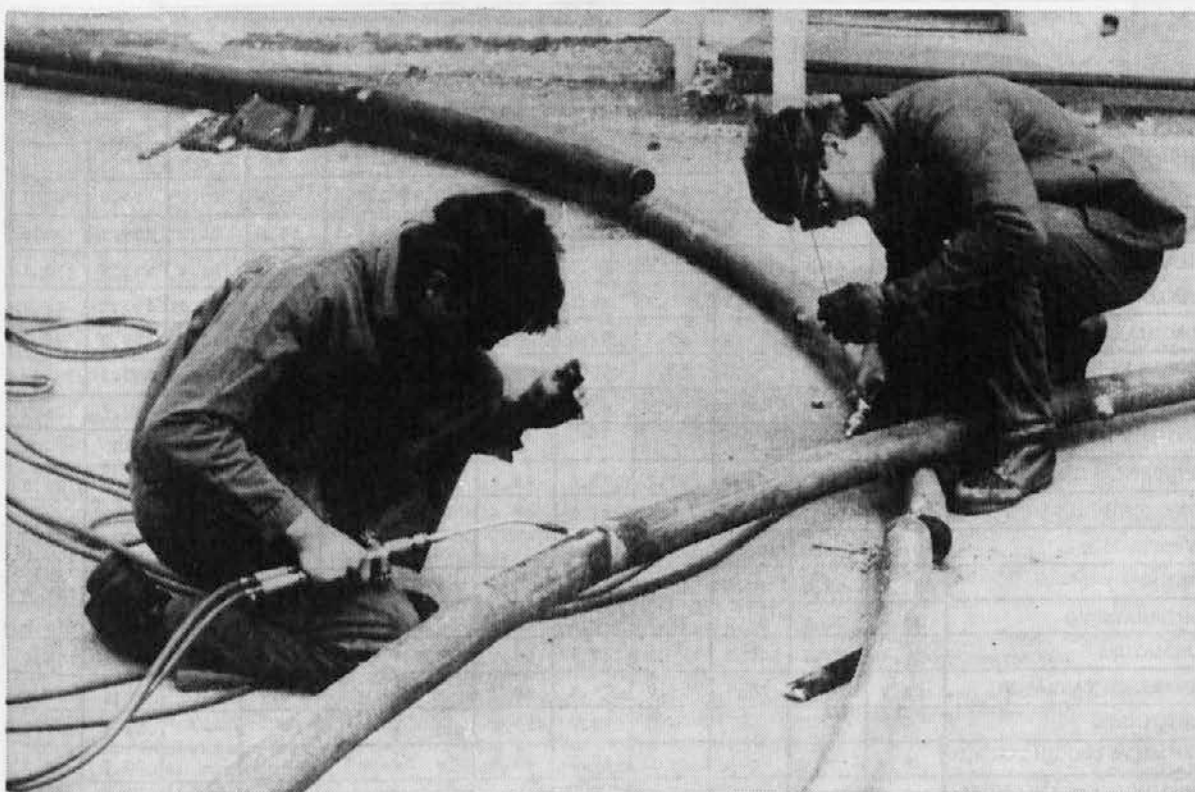
Za predvidenim planom skupne proizvodnje smo v juliju zaostali 12,1 odst., v kumulativu 4,8 odst. Še večji zaostanek je nastal pri odpremi — 19,6 odst., v kumu-

tivi 8,9 odst. Pri fakturirani realizaciji smo zaostali 1,9 odst., v kumulativu 12,1 odst. Izvoz smo v dolarski vrednosti dosegli 63,4 odst., v kumulativu 75,4 odst., pri dinarjih 61,6 odst., v kumulativu 65,7 odst. Predvideni plan smo presegli le pri mesečni prodaji na domačem trgu 9,6 odst., v kumulativu zaostajamo 5,2 odst.

SKUPNA PROIZVODNJA

Jeklarna je svoj operativni plan dosegla 98,3 odst., kar je zelo uspešno glede na to, da je prišlo do večje okvare na trafu 40/8 el. peči in je tako izpadla 23-dnevna proizvodnja te peči. Tozde je bil dokaj uspešen tudi v kvaliteti proizvedenega jekla. Težave so bile še vedno z oskrbo raznih vrst opeke ter zaradi nenehnega improviziranja s slabimi legurami in občasnega pomanjkanja le-teh. Prav tako so bili nenormalni zastoji zaradi okvar na ASEA in SIEMENS pečeh.

Precej za predvidenim planom je zaostala Jeklolivarna. Dosegla je le 76,4 odst., v kumulativu 89,9 odst. Vzroki za tako nizko proizvodnjo so velika odsotnost delavcev zaradi letnih dopustov in nezadostna ter nekvalitetna dobava tekočega jekla iz Jeklarne. Velik pa je bil tudi delež kompliciranega asortimenta za izvoz, kar je dodatno prispevalo k

Tovariša

(Nadaljevanje na 2. str.)

(Nadaljevanje s 1. str.)

zmanjšanju fizičnega obsega proizvodnje.

Proizvodnjo gredic so v Valjarni dosegli le 87,4 odst., kar je najnižje v tem letu, kumulativno 91,5 odst. Čas za proizvodnjo je bil izkoriščen le 40 odst. od razpoložljivega. V juliju je bil izvršen remont na srednji in lahki progi in je tako tudi to razlog za neizvršeno mesečno proizvodnjo, na srednji progi le 83,5 odst., kumulativno 98,7 odst. Vsa predvidena dela ob remontu so bila v redu izvršena. Neuspela proizvodnja je nekoliko višja, v glavnem naravnun površinsko slabih ingotov.

V juliju so v Kovačnici dosegli le 85,8 odst. predvidene proizvodnje, v kumulativu 99,6 odst., in še to ob pomanjkanju vložka na račun zmanjšanja medfaznih zalog. Neuspela proizvodnja je bila skoraj enkrat višja kot v juniju. V glavnem je temu kriva slaba površina ingotov.

Jeklovlek je zaostal za predvidenim planom 37,8 odst., plan je bil dosežen le pri luščenem jeklu. V tozdu še zmeraj primanjkuje vložka. Za predvidenim planom so zaostali tudi vsi mehanski tozdi. V kumulativu imajo presežen plan le še Pnevmatični stroji za 1,7 odst. in Vzmetarna 0,9 odst. Precejšen vzrok za nedoseganje predvidenega plana so letni dopusti.

PRODAJA DOMA

Predvideni plan količinske prodaje so dosegli le tozdi Jeklovlar, Kovačnica, Orodjarna in Armature, v kumulativu Kovačnica, Pnev. stroji, Vzmetarna in Armature. Znatno ugodneje je pri doseganju prednostnega plana, kjer so zaostali le tozdi Jeklovlar, Valjarna, Jeklovlek in Vzmetarna.

Težave nastajajo za nekatere naše tozde, ki prodajajo svoje

NOB NA KOROŠKEM PRED 40 LETI

Največja značilnost septembra 1944 v Mežiški dolini so nenehna miniranja železniške proge Dravograd—Pliberk. Promet je vsakokrat stal od dveh do šestih dni. To je posebno motilo vojaške transporte.

7. septembra ponoči je I. bataljon napadel sovražno postojanko v Črni. Boj je trajal tri ure, sovražnik pa je imel precejšnje izgube.

15. septembra je patrulja I. bataljona napadla poštni voz med Guštanjem in Kotljami. Padla sta dva nacisti.

17. septembra se je I. bataljon bojeval s sovražno kolono okoli 500 mož, ki je prodirala iz Velenja prek Plešivca in Jazbine v Mežiško dolino. Naši so imeli štiri ranjene, sovražnik 15 mrtvih in 20 ranjenih.

20. septembra je II. bataljon padel v zasedo na Lužah v Koprivni. Po triurnem boju je imel sovražnik 24 mrtvih in več ranjenih, partizani pa dva mrtva in tri ranjene.

(Vir: Roman Kogelnik, Zapiski iz velikega časa — NOB na Koroškem. Koroški fužinar 1952, št. 4—6)

izdelke prek trgovskih hiš, ki zaradi spremenjenih obrestnih mer nimajo na razpolago dovolj finančnih sredstev za nabavo naših proizvodov.

NABAVA

Dohod starega železa z domačega trga je bil manjši, kar je odraz dopustov in pričakovanja novih cen, nekaj pa tudi zaradi ostrejših prevzemnih pogojev.

Težave z nabavo ferolegur se nadaljujejo. Na tržišču je občutno pomanjkanje obdelovalnega orodja. Dobavni roki pri proizvajalcih so relativno dolgi, posebej za specialna orodja, kjer iščemo običajno manjše količine. V zadnjem obdobju je primanjkovalo gumijastih izdelkov, posebej klinastih jermenov. Prav tako so izredni problemi pri oskrbi gum za vsa transportna sredstva. Težave z nabavo izolacijskih plošč, posipov in lunkeitov za tozdi Jeklarno se še naprej stopnjujejo.

IZVOZ

V juliju je izvoz na konvertibilno tržišče zaostal za predvidenim planom 29,5 odst. Kljub precej-

šnemu izpadu Valjarne so največji izvoz na konvertibilno tržišče dosegli tozdi metalurških obratov. Kovačnica je načrt celo presešla, medtem ko sta se mu Jeklovlar in Jeklovlek zelo približala. Drugi tozdi so bili v konvertibilnem julijskem izvozu udeleženi le z manjšimi deleži.

Neizpolnitev načrtovanega izvoza je posledica manjše poslovne aktivnosti inozemskih naročnikov zaradi letnih dopustov kot tudi našega prekoračevanja dobavnih rokov skoraj pri vseh izdelkih.

Večji odzem kupcev pričakujemo septembra.

UVOZ

V juliju nam je firma S&B zaradi neplačanih računov že drugič ustavila dobave elektrod in ferolegur. Da bi se temu v bodoče izognili, se z nemškim dobaviteljem dogovarjamo o podaljšanju plačilnega roka na 45 dni. V tem roku lahko LB realno izvrši plačilo.

Legur z izjemo Fe Cr imamo trenutno dovolj, zahvaljujoč dobavam po kreditu ELKOM in dobavam »24. oktober Kruševac.« Za dobavo elektrod 100 t je »Iskra« zagotovila japonski kredit, pa tudi kredit »Steg« za 400 t bo kmalu operativen.

OSKRBA Z ENERGIJO

V juliju je bila dobava primarnih energetskih medijev dobrega. Glede na to in na normalno obratovanje energetskih naprav so bili porabniki normalno oskrbljeni tako s primarno kot s sekundarno energijo.

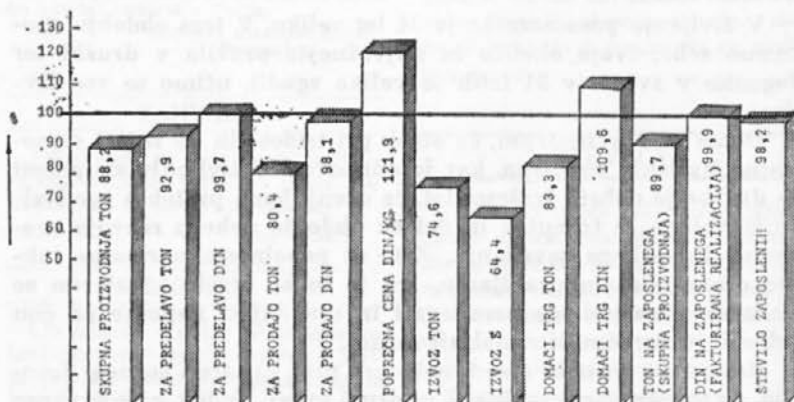
V juliju je bilo nabavljeno:

— el. energije	17.962.000 kWh
— zem. plina	3.476.919 Sm ³
— butan-propana	9.460 kg
— mazuta	587.470 kg
— karbida	15.840 kg
— acetilena v jeklenkah	282 Nm ³
— hladilne vode	1.295.505 m ³

proizvedeno pa:

— higienske tople vode	8.070 m ³
— pare	5.062.260 kg
— kisika	473.040 kg
— komprimiranega zraka	5.057.000 Nm ³
— čistega dušika	24.233 Nm ³
— tehničnega dušika	6.720 Nm ³

DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI V JULIJU

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA TON		ODPREMA TON		FAKTURIRANA REALIZACIJA DIN		IZVOZ %		IZVOZ DIN		DOMAČI TRG DIN	
	julij	kumul.	julij	kumul.	julij	kumul.	julij	kumul.	julij	kumul.	julij	kumul.
JEKLARNA	92,4	96,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	76,4	89,9	78,4	93,7	74,2	84,1	80,4	101,4	71,9	85,7	74,6	83,7
VALJARNA	87,0	95,3	75,0	87,9	97,7	84,0	60,7	93,1	55,6	78,2	109,7	85,6
KOVAČNICA	85,8	99,6	106,8	110,4	144,3	115,4	115,0	102,6	105,1	86,8	153,5	122,1
JEKLOVLEK	62,2	81,4	77,7	82,8	99,5	81,7	93,1	82,4	83,4	70,0	103,1	84,2
ORODJARNA	70,1	82,4	65,3	84,4	91,6	94,9	172,7	149,9	189,6	143,0	59,9	79,3
STROJI IN DELI	72,3	82,5	70,4	83,1	74,4	79,2	5,0	50,6	6,4	45,4	107,2	95,6
- NOŽI, BRZOREZ. OROD.	68,9	79,8	46,1	76,5	62,2	67,8	56,8	52,9	55,6	48,4	69,1	88,2
- GREDECE	-	83,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	41,9	81,3	50,4	77,7	65,4	68,9	56,8	52,9	57,5	49,1	73,7	89,8
PNEVMATIČNI STROJI	80,0	101,7	63,9	98,8	81,1	97,6	-	7,9	-	6,7	84,6	101,5
VZMETARNA	91,3	100,9	102,8	100,4	139,3	95,7	50,5	43,9	44,2	36,8	169,6	114,5
T R O	91,1	97,0	62,5	96,5	108,0	103,9	79,6	73,5	70,4	61,4	121,2	118,8
KOVINARSTVO	38,4	71,9	34,6	72,3	66,4	83,0	12,0	1,7	11,0	6,2	64,4	86,0
ARMATURE	56,4	79,8	105,9	67,6	131,6	80,1	145,7	57,4	132,8	52,4	130,1	116,6
BRATSTVO VARVARIN	60,2	60,8	37,4	47,6	74,1	62,7	-	-	-	-	82,5	69,8
KALIENICA	-	-	-	-	258,7	157,3	-	-	-	-	258,7	157,3
STORIŠTVE DRUGIH TOZD, DE	-	-	-	-	83,7	83,4	-	-	-	-	83,7	83,3
DELOVNA ORGANIZACIJA	87,9	95,2	80,4	91,1	98,1	87,9	63,4	75,4	61,6	65,7	109,6	94,8

BESEDA TOZDOV

Danijel Praprotnik, ravnatelj tozda Vzmetarna:

»Do leta 1982 je bil tozdz Vzmetarna po doseganju plana, realizaciji in akumulaciji med uspešnejšimi v Železarni Ravne. Lani se je začel naš položaj slabšati, ker je Komerciala pozabila na cene naših izdelkov. Že v 1. polletju nismo mogli pokriti vseh obveznosti.

Danijel Praprotnik

V letošnjem 1. polletju smo skupno proizvodnjo presegli za 2,6% in povečali produktivnost za 20% v primerjavi s 1. polletjem lani. Kljub temu nismo pokrili vseh obveznosti. Dosegli smo le 91,5% planiranega prihodka, plan cen pa le 88%. Ker so cene vložka, energije in drugi stroški rasli hitreje kot cene vzmeti, je bil dohodek za 24% pod planom, čistega dohodka pa smo imeli dovolj komaj za osebne dohodke in za del rezervnega sklada.

Jasno je, da so vzrok temu cene naših izdelkov, ki so enake že od 1. junija 1983. Tedaj smo sklepali pogodbe do konca leta, ko je ZIS cene zamrznil, material iz Valjarne pa se je podražil v letu dni za 65%. Če računamo, da je razmerje med vloženim delom in materialom 35 : 65, ugotovimo, da boljših rezultatov nismo mogli doseči. Že cene energije so se nam od lanskega 1. kvartala povečale za 292%.

Letos v juliju so se cene izdelkov kolikor toliko uskladile, imamo dovolj naročil za tretje in predvidevamo jih tudi za zadnje četrtletje, zato upam, da se bo ob prizadevanju nas vseh poslovnih rezultat do konca leta izboljšal. Vendar v nedogled na tak način ne moremo delati. Naša proizvodnja je zastarela. Zadnja večja investicija je bila leta 1977, ko smo zgradili novo kalilno linijo, lani smo zamenjali koračno peč, letos bomo nadomestili le nekaj osnovnih sredstev manjših vrednosti.

Na osnovi tržnih analiz in po sklepu poslovnega odbora bomo klasične vzmeti s kovanimi konci izdelovali še do leta 1990. Do leta 1988 mora razvojni tim, ki ga je imenoval poslovni odbor, raziskati razvojne možnosti takih vzmeti doma in po svetu. Na osnovi teh analiz se bomo odločili, ali izdelovati vzmeti še na-

prej ali proizvodnjo preusmeriti. Toda v tozdu na odločitev ne moremo čakati do leta 1988.

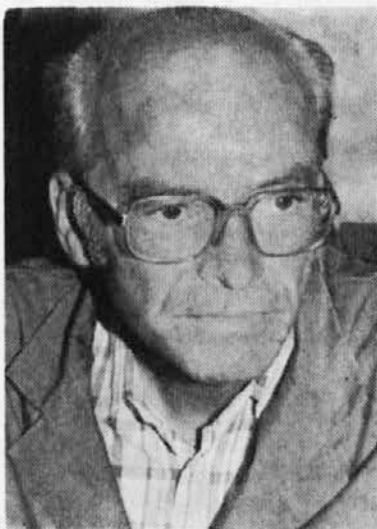
Če bomo ostali pri proizvodnji vzmeti, jo moramo že zdaj začeti modernizirati. Le s povečanjem fizičnega dela delavcev ne moremo doseči večje in cenejše proizvodnje. To je mogoče le z mehanizacijo in robotizacijo delovnih mest, predvsem tistih, kjer je delo težko, z enostavnimi, ponavljajočimi se gibi. Tim za robotizacijo je že dal nalogo domačemu konstrukterju, da bo izdelal primeren projekt robotizacije za kalilno linijo. Rešitev, ki jo je nakazala ljubljanska strojna fakulteta, je bila namreč za nas predraga.

Če se bomo preusmerili, mora biti izdelek tak, da bomo z lažjim delom in v lažjih razmerah dosegali boljše finančne rezultate.

Menim pa, da bi v Sloveniji le morali še naprej imeti vzmetarno, saj imamo močno razvito avtomobilsko industrijo. Najboljša rešitev za nas je v posodobitvi, potem ne bo problem ne za delavce niti za kvaliteto in količino. Če bo vsak v železarni naredil to, za kar je zadolžen, bomo pravo rešitev hitro našli.

Dipl. inž. Janez Bratina, ravnatelj tozda ETS:

»Ob polletju nas noben tozdz ni ocenil negativno. To pomeni, da z vzdrževanjem še uspemo slediti zahtevam tehnike v železarni. Naprave in agregati pa so za vzdrževanje vsak dan zahtevnejši. Da ga obvladamo, sta potrebna znanje in material.

Janez Bratina

Stvari se kvarijo, poškodujejo, treba jih je nadomeščati. Nadomeščanje z novim je velik problem. Veliko naprav je uvoženih. Nekatere dele imamo na zalogi, nekatere poskušamo nadomeščati z domačimi, kolikor so na razpolago. Pri tem pogosto pride do izraza iznajdljivost, inovativnost elektrikaarjev. Pri našem delu, ki ga imenujemo vzdrževanje, nastopa še druga komponenta: Ko stvari popravljamo, jih tudi predelamo in posodobimo. To je nova kvaliteta vzdrževanja. Ne le popravilo, ampak modernizacija

proizvodnih naprav na podlagi novih spoznanj in vedenj o stroki, to je preventivno vzdrževanje, na katerem je težišče našega dela. Zaradi takega pristopa so tudi sadovi ustrežni. Ker poznamo naprave, smo sposobni tudi uvažati nove proizvodne naprave in jih sami vključevati v proizvodnjo. Prevzemamo jih pri prodajalcih, pošiljamo ljudi na šolanje v inozemstvo in po Jugoslaviji.

V železarno prihaja vedno nova in nova tehnika. Njen razvoj je tako hiter, da mu je zelo težko slediti. Nemogoče je, da bi vsa potrebna znanja osvojile tudi vse dežurne službe. Te so nenehno na delu, da sproti popravljajo osnovne napake, večjih okvar pa dežurni sami ne morejo popraviti; za to imamo specializirane ljudi, tehnike in inženirje. Vendar jih nikoli ne bomo imeli dovolj, da bi jih lahko razporedili v vse izmene vseh tozdzov. Za nekatera področja (kvantometer, šibkotočne naprave) imamo sistem dežurstva na domu. Kdor je dežurni doma, mora biti 24 ur na doseg telefona. Za popraviljanje kvantometra sta usposobljena le dva človeka. To je nekoliko tvegano, je pa racionalno.

Seveda se železarna širi z novimi mehanskimi in metalurškimi obrati. Mislimo bomo morali še na nove dežurne službe, vendar je težko dobiti ljudi, ki bi bili pripravljeni delati v štirih izmenah. Predvsem mladi se 4-izmenkega dela branijo, razen tega pa dežurstva neizkušeni elektrikaarji tudi ne morejo opravljati. Potrebujemo 8 do 10 let izkušenj. V tozdzih, kjer še ni dežurnih elektrikaarjev, pa bi jih radi imeli, naj upoštevajo to, imeti pa je treba tudi občutek za gospodarnost.

V primerjavi z drugimi slovenskimi in jugoslovanskimi železarnami je pri nas število zaposlenih za dela, ki jih opravljamo, bistveno nižje. Specializirani delavci — inženirji in tehniki — ob osnovnih nalogah vodenja in organizacije dela predvsem skrbijo za uvajanje novih tehnologij. iščejo boljše rešitve in pripravljajo novogradnje. Struktura zaposlenih je prav zaradi takega načina dela taka, kot je. Med nekaj več kot 200 zaposlenimi v tozdu je 16 inženirjev, okoli 50 tehnikov, ostali imajo vsaj kvalifikacijo, le nekaj je pomožnih delavcev in snažilk brez poklicne izobrazbe.

Naši strokovnjaki že sodelujejo pri raziskavah in razvoju. Posebno na področju avtomatizacije, mikroelektronike začnemo dejavnost Železarne Ravne, ki ima perspektivo predvsem zaradi lajšanja proizvodnega dela in dviga produktivnosti. Rešitve pripravljamo s skupino konstrukterjev iz RPT. Oni iščejo strojne konstrukcijske rešitve, elemente krmiljenja strojev in delov pa načrtujejo strokovnjaki tozda ETS. Na tak način smo že doslej sodelovali v strojogradnji, za katero ETS sam projektira in montira električno opremo.

Da lahko opravljamo vsa ta dela, skrbimo v tozdu za usposabljanje kadrov. Že pred usmerjenim izobraževanjem smo učenec elektro stroke omogočili, da so pri nas opravljali prakso. Zdaj smo vsem, ki so končali kakršnokoli stopnjo šolanja v elektro stroki, omogočili pripravništvo in jim določili mentorje. Taka skrb za kadre nam razširja tudi perspektivo za prihodnost.

Pripravila Mojca Potočnik

POSLOVODNI ODBOR:

UKREPI ZA IZBOLJŠANJE POSLOVNIH REZULTATOV

Poslovni odbor je predlagal delavskemu svetu v potrditev naslednje usmeritve za izboljšanje poslovnih rezultatov:

- Doseči moramo načrt skupne proizvodnje in celotnega prihodka.
- Zaustaviti moramo nenormalno naraščanje stroškov.
- V tozdzih, ki so aktivirali nove naložbe, moramo bistveno izboljšati poslovne rezultate.
- Poslovno leto moramo zaključiti brez izgube v posameznih tozdzih.
- Doseči moramo hitrejšo rast izvoza zlasti predelovalnih tozdzov na konvertibilno področje.
- Krepiati moramo kvaliteto proizvodov in dobavno solidnost, dosledneje izvajati medsebojne dobave.
- Ustvariti moramo take proizvodne in poslovne rezultate, da bomo zaustavili padanje realnih osebnih dohodkov.
- Več pozornosti bomo namenili znanju, kadrovski krepitvi, dograjevanju sistema delitve osebnih dohodkov, izpopolnjevanju organizacije itn.
- Nadaljevali bomo s projektnim pristopom reševanja sprotih in razvojnih problemov.
- Zagotoviti moramo bolj tržni in analitični pristop k izvajanju poslovne politike.
- Vso pozornost moramo nameniti oblikovanju srednjeročnega in dolgoročnega programa razvoja.

Za uresničevanje teh usmeritev bo poslovni odbor skupaj s poslovno konferenco pripravil program konkretnih ukrepov ter o njihovi vsebini in uresničevanju sproti obveščal delavski svet železarne.

(Vir: gradivo za 17. sejo delavskega sveta železarne)

MNENJA DELAVCEV:

0 dejavnosti in vlogi družbenopolitičnih organizacij v tozdu in železarni

Branko Žerdoner, načrtovalec razvoja sistema OD v KSZ:

»Vsak rezultat dela (dokler v procesu sodeluje človek) je odvisen od človeka. Delo kot vrednota v zadnjem času nekaj izgublja. To mnenje gradim tudi na ugotovitvah raziskav javnega mnenja v Sloveniji. Družbenopolitične organizacije bi morale angažirati ljudi, da bi jim delo v rednem delovnem času spet postalo ena pomembnejših stvari.

Za vsako delovno organizacijo, tudi za Železarno Ravne, je zelo pomembna vloga sindikata. Kako pa dela sindikat, je odvisno od dela komunistov v njem. Ne gre ločevati posameznih družbenopolitičnih organizacij, ker so njihovi dolgoročni interesi in programski cilji tudi usklajeni.

Marsikdaj se skupine ljudi ograjujejo od uradnih stališč DPO. To kaže na določeno krizo v delu teh družbenopolitičnih organizacij. Uradno stališče DPO namreč ne more biti različno od mnenja večine. Uspešnost DPO je odvisna od njihovega pravo-

mladih se udeležuje raznih tekmoval, pod njegovim pokroviteljstvom smo bili tudi na izletu in ekskurziji v Saturnusu. Za to tovarno namreč delamo orodje.

Ana Brusnik

Družbenopolitične organizacije tudi sklicujejo sestanke in zbornice, kadar so pred vrati volitve ali je treba sprejeti kakšne samoupravne sporazume. Proizvodno problematiko pri nas rešuje vodstvo tozda, delovodji in lanserji, ne vem, kolikšna je pri tem vloga DPO. Zdi pa se mi čudno, da se pri zadnjem povišanju OD nikomur ni zdelo potrebno utemeljiti povišanja po odstotkih, saj ni izhajalo iz delovnih rezultatov. Saj se je nekomu, ki je imel prej pet milijonov, povišal OD za celo čistilnikovo plačo, njej pa komaj za dobra dva tisočaka. V trgovini morata pa oba enako plačevati. Je pa res, da nihče od prizadetih ni nič vprašal ali protestiral.

Štefan Strmšek, delovodja EPŽ v tozdu Jeklarna:

»Mislim, da je družbenopolitično delo v Jeklarni slabo. Na sestankih je slaba udeležba, nekaj zaradi 4. izmene, nekaj zaradi nezainteresiranosti in neresnosti ljudi. Zaradi tega tudi samoupravni organi težko delajo. Zgodilo se, da večkrat prestavijo datum kakega sestanka, preden se zbere dovolj ljudi.

Sem član delavskega sveta in na te sestanke dokaj redno hodim, čeprav doma gradim hišo. Opažam pa, da na pomembnejše odločitve ne morem veliko vplivati.

Štefan Strmšek

vati. Gradiva so obširna in zapletena, dobiš jih tudi šele zadnji čas, da jih ne moreš preštudirati. Novo organizacijsko shemo v našem tozdu, ki je za nas zelo pomembna, smo morali sprejeti, preden je bila narejena. Zdaj ugotavljamo, da je zaradi nje marsikdo oškodovan.

Proizvodne probleme in kar je v zvezi z materialom rešujemo v dogovoru s pripravo dela, brez sodelovanja DPO. Za nas so najbolj pereče kadrovske težave, teh pa v tozdu niti z DPO niti brez njih ne moremo odpraviti.

Od družbenopolitičnih organizacij v tozdu še najbolj čutimo delovanje sindikata. Precej delavcev sodeluje v športnih tekmovanjih, predvsem so zanimiva medtozdovska srečanja, za kulturo je manj zanimanja. Nazadnje smo gledali Svetnečega Gašperja na občnem zboru. Tudi skupnega izleta za tozda nam ne uspe organizirati. Ni mogoče najti časa, ko bi lahko šli vsi, za dva izleta pa je premalo denarja. Zdaj smo se odločili, da organiziramo piknike po delovnih skupinah ali izmenah, sindikat pa prispeva denar za hrano in pijačo.

Bil sem včlanjen v mladinsko organizacijo, pa ne bi mogel reči, kaj ta dela.

Emil Pori, delovodja mehaniske obdelave v tozdu Vzmetarna:

»V razmerah, kakršne so zdaj, družbenopolitične organizacije ne opravljajo svoje funkcije. Je ne morejo. Če v tozdu kakega samoupravnega akta ne sprejmemo, pride direktiva, da ga je treba sprejeti. Četudi si prepričan, da ni prav, moraš ljudi prepričevati, naj ga sprejmejo. Mislim, da je to v nasprotju z načeli samoupravljanja, ki smo jih sprejeli.

Emil Pori

V našem tozdu se družbenopolitične organizacije močno angažirajo pri reševanju proizvodnih problemov. Če se ne bi, včasih niti odgovora na vprašanje ne bi dobili, kaj šele, da bi doživeli rešitev problemov.

Delo družbenopolitičnih organizacij v Vzmetarni ni lahko tudi zato, ker je pri nas zaposlenih veliko ljudi z najnižjo izobrazbo. Težko je dobiti kandidate za samoupravne organe in vodstvo DPO. Ljudje si ne znajo poma-

gati z gradivi. Laže bi bilo, ko bi kdo pripravil gradivo za sestanke, delal izvlečke in razlage.

V tozdu se verjetno najbolj občuti dejavnost sindikata. Vodi športne in kulturne akcije, pripravlja predloge za delavski svet, na sestankih obravnava tudi proizvodno problematiko, medsebojne odnose med delavci, stanovanske, socialne probleme in podobno. Bil pa bi bolj učinkovit, ko bi bili ljudje bolj pripravljeni za družbenopolitično delo.

Erika Rampre, pomočnica skladiščnika v tozdu Komerciala:

»O dejavnosti družbenopolitičnih organizacij in o delu samoupravnih organov ne vem veliko, ker sama ne sodelujem v njih. Člani delavskega sveta nam povedo, kaj obravnavajo na sestankih, na zborih pa zvemo, kako gospodarimo v tozdu in v delovni organizaciji. Ne spomnim pa se, da bi nam kdaj predstavniki družbenopolitičnih organizacij govorili pred sprejemom kakega samoupravnega akta ali česa podobnega.

Erika Rampre

V tozdu še najbolj opazimo dejavnost sindikata. Animator organizira razna športna tekmovanja. Za kulturno dejavnost ne vem, razen to, da na letni konferenci ali na občnem zboru sindikata navadno nastopi pevski zbor. Pripravili so tudi že razstavo ročnih del, menda skupaj z mladinsko organizacijo. Tako so organizirane tudi delovne akcije, ki se jih ljudje še kar radi udeležujejo.

Jože Gostenčnik, nastavljalet na NC stroju v tozdu Stroji in deli:

»Mislim, da bi se morali v železarni bolj zanimati za delo kot pa za politično dejavnost. Če hočeš dobro delati pri stroju ali biti dober mojster, ne moreš kar naprej hoditi na sestanke. Zgodi se, da je treba kaj nujno nare-

Jože Gostenčnik

časnega zaznavanja bistvenih problemov, ker le zavzemanje stališč in obravnavanje problemov, ki zadevajo vse nas, in dejanska možnost vplivanja na spremembe motivira člane DPO za aktivno delo in angažiran pristop. Formalno potrjevanje sklepov in stališč brez konkretnih zadolžitvev, rokov, brez odgovornosti — samo slabi normativno določeno vlogo družbenopolitičnih organizacij.

Ana Brusnik, strugarka v tozdu Orodjarna:

»Mislim, da dela družbenopolitičnih organizacij v tozdu ni posebno čutiti, čeprav je v zadnjem času nekoliko bolj zaživel kot prej. Mladinska organizacija je poskrbela, da smo očistili proizvodno halo in uredili prostor za njo, kjer je skladišče materiala in starega železa. Iz mladinskih vrst je tudi prišla pobuda, da zbiramo denar za povere in obveze, ki jih iz naše ambulante ne moremo dobiti, jih pa nujno potrebujemo, ker so poškodbe — večje ali manjše — pri našem delu pogoste.

Sindikati v tozdu vodi kulturno in športno dejavnost, precej

čiti ali rešiti problem, pa ni človeka, ker je na sestanku.

Po moje sindikat premalo naredi za delavce. Moral bi bolj skrbeti za to, da cene ne bi tako rasle. Parola vseh družbenopolitičnih organizacij je: več delati, izboljšati disciplino. To je lepo in prav, a potem bi morali res biti plačani po delu.

Športna tekmovanja, ki jih organizira sindikat, so v redu, a le za tiste, ki jih to zanima. Precej kegljajo, igrajo nogomet, pozimi smučajo. Sam ne sodelujem. Ne vem pa, da bi organizirali ogled kulturnih prireditev ali kaj podobnega.

Tudi za dejavnost ZK ne slišim veliko. Mislim, da družbenopolitične organizacije v tozdu ne morejo bistveno vplivati na pomembne odločitve. Ze na vrhu odločijo, kako je treba kaj sprejeti.

Lojz Potočnik, instrumentalist v tozdu ETS:

»Ozračje v našem tozdu je za delovanje družbenopolitičnih organizacij primerno, kljub temu pa niso vse aktivne.

V zvezi komunistov obravnavamo gradivo, ki ga dobimo z občinskega komiteja, problematiko v tozdu skušamo sproti reševati.

Odkar imamo novo sindikalno vodstvo, se je tudi delo v OO sindikata poživilo. Glavni podarek je na športno-rekreativni dejavnosti, ki je v našem tozdu res dobro organizirana: vsaka delavnica ima svojega športnega referenta, ki organizira tekmovanja. Imamo tudi animatorja za kulturo, ki nas obvešča o kulturnih prireditvah in priskrbi vstopnice, če je zanimanje zanje.

Pred kratkim smo v tozdu evidentirali kandidate za razne funkcije. Mislim, da smo predlagali take, ki bodo resno delali.

Lojz Potočnik

Pri nas ni socialnih problemov, zato mislim, da ni potrebno, da bi imel sindikat še skrb za delavce.

Skrbi me, ker mladina nima interesa za delo v mladinski organizaciji, pa menim, da so problemi, ki bi jih morali mladi obravnavati in reševati, npr. zaposlovanje in pridobivanje stanovanj.

Mirko Krančan, šofer v tozdu Transport:

»Osnovna organizacija sindikata v našem tozdu v redu deluje. Dobro smo obveščeni o de-

Mirko Krančan

lu v tozdu in železarni. Rekreativno dejavnost je nekoliko težko organizirati, ker je večina delavcev iz drugih krajev. Omejimo se na akcije, ki združujejo, kot je pozimi sankanje ali smučanje, ki mu sledi prigrizek in zabava. Nekateri se navdušujejo tudi za delovne akcije.

Zveza komunistov v tozdu dobro deluje, težko pa je pridobiti nove člane. Krivi sta težavna gospodarska situacija in visoka članarina. Časi so se spremenili;

včasih si lahko računal na privilegije, če si postal član ZK, zdaj ne moreš. Mnoge odbija tudi to, ker se govori eno, dela pa drugo. Govorijo, da je treba delavca zaščititi, cene pa rastejo. Zaradi take situacije je dejavnost vseh družbenopolitičnih organizacij otežena. Ljudje nimajo zaupanja, saj ukrepi in težave vedno najbolj zadenejo tiste, ki najslabše živijo.

Mojca Potočnik

Drug od drugega želimo hitre usluge

Oh medsebojnih ocenah uspešnosti dela tozdov spremljajočih in skupnih dejavnosti in delovnih skupnosti

Komisije za gospodarjenje so julija ocenile uspešnost dela delovnih skupnosti in tozdov spremljajočih in skupnih dejavnosti. Vse številčne ocene so pozitivne (1,00 ali več), le Jeklolivarna je tozdu PII dala stotinko manj (0,99). So pa tu in tam opombe v nasprotju z ocenami, saj ob dobri oceni hkrati izražajo nezadovoljstvo z ocenjenim.

PRI POPRAVILIH SMO VSI NEUČAKANI

To je razumljivo: večja ko je naprava, ki se pokvari, večja je škoda, če dolgo stoji. Pri tem nam po navadi ni mnogo mar, kakšne težave imajo vzdrževalci z (uvoženimi) rezervnimi deli in kadri. Jezimo se, če popravo ni hitro in takšno zamero tudi zapišemo.

Ker se pripombe te vrste ponavljajo precej redno, ne bi bilo

odveč tu in tam sesti skupaj in se pomeniti, kaj so objektivne težave, kdaj pa bi morda v skupno dobro res kaj lahko opravili hitreje, če bi bili primerno stimulirani.

POLEG KRITIK TUDI POHVALE

Pripombe TRO in Armatur na račun Komerciale in RPT bi hudo mušnež najkrajše označil s pregovorom: daleč od oči — daleč od srca. Pri Vzmetarni je razumljivo, da jo skrbi prihodnost. Po mnenju prizadetih se nekatere stvari sploh prepočasi premikajo ali sploh ne (kakšna naročila, raziskave trga itn.). Ne manjka pa tudi čisto konkretnih pohval; celo predlog za boljše osebno stimulacijo posameznih delavcev je vmes. Razveseljivo, da znamo dobro delo videti in pohvaliti.

NAJVEČ PRIPOMB IZ MEHANSKIH TOZDOV

Pri medsebojnih ocenah za 1. polletje 1984 v besednem delu (pripombe) močno prevladujejo mehanski tozdi. Očitno pa ne zato, ker imajo pač mnogo več strojev in naprav kot metalurški tozdi, in je zato pri njih več okvar. Prevladuje vtis, da so mehanski tozdi zares dojel pomen svojega deleža v stabilizaciji, ki je v tem, da izdelamo in dobro prodamo čimveč končnih izdelkov, pa manj polizdelkov in jekla.

Čutiti je torej prizadevanje za dobro delo in nevoljo nad ovirami, ki jim tako delo preprečujejo. Zato so pripombe dejansko le dodatni pozitivni k tesnejšemu sodelovanju s strokovnimi službami, da bi ovire odstranili in dosegli boljše poslovne rezultate. Pripombe so tedaj bolj opozorilo na premajhno ali premalo učinkovito medsebojno komuniciranje.

Ker so vsi, ki so jim bile ocene in kritike namenjene, te tudi prejeli, so nanje gotovo znali odgovoriti ali še bolje — sporne stvari čimprej urediti. To pa je nazadnje tudi eden od namenov medsebojnega ocenjevanja.

(Vir: poročilo centra za samoupravljanje in informiranje o ocenjevanju uspešnosti dela delovnih skupnosti in tozdov spremljajočih in skupnih dejavnosti)

Mlade roke znajo biti zelo pridne

Kar se dogovorimo, moramo uresničiti

Pogovor s sekretarjem OO ZK v Pnevmatičnih strojih

Na programsko-volilni konferenci, ki je bila konec januarja, so komunisti osnovne organizacije ZK v tozdu Pnevmatični stroji izvolili za sekretarja **Adolfa Hirtla**. Z njim sem se pogovarjala o dejavnosti te osnovne organizacije in o problematiki v tem tozdu. Povedal je, da komunisti delujejo v dveh smereh: kot delegati v samoupravnih organih in delegacijah in člani drugih družbenopolitičnih organizacij ter še posebej v osnovni organizaciji zveze komunistov. Tako so navzoči v vsem družbenopolitičnem dogajanju v tozdu, čeprav jih je malo — med več kot 200 zaposlenimi le 16.

»Ali je sestava vaše osnovne organizacije tipična za strukturo zaposlenih v tozdu?«

»Nikakor. Člani ZK smo večinoma starejši, v tozdu pa je veliko mladih in žensk, od katerih sta komunistki le dve. Že nekaj let nismo sprejeli nobenega novega člana.«

»Zakaj, menite, da je med ljudmi tako malo zanimanja za družbenopolitično dejavnost in tudi za sprejem v zvezo komunistov?«

»Današnji čas je tak, da vsak bolj misli na to, kako bo preživel, kako bi še doma kaj naredil, da bi si olajšal ali izboljšal življenjske razmere. Le redkokdaj je pripravljen za družbenopolitično dejavnost žrtvovati svoj prosti čas. Vsak se brani dolžnosti, ki si jih z vstopom v ZK naloži. Mnoge odbija tudi precej visoka članarina, ki znaša pri povprečnem osebnem dohodku 400 do 500 dinarjev mesečno. Marsikomu branijo vstop v ZK starši ali mu delo v družini onemogoča, da bi družbenopolitično deloval.«

»Zadnje najbrž velja predvsem za ženske.«

»V tozdu imamo zaposlenih precej žensk. Čeprav sta članici ZK le dve, niti njima ne moremo nalagati posebnih funkcij, ker sta pre zaposleni z delom doma. Menim, da naši sestanki niso tako pogosti, da bi bili komurkoli ovira za družinsko življenje.«

»Kdaj se sestajate?«

»Po potrebi. Kadar dobimo gradivo z občinskega komiteja ali pred zborom delovnih ljudi v tozdu, kadar je pač treba organizirati kako družbenopolitično akcijo.«

»Kakšne so teme vaših sestankov?«

»Obravnavamo gradiva z občinskega komiteja, uresničevanje našega letnega programa ter problematiko v tozdu.«

»Menite, da vsebina sestankov ni kriva, da se jih ljudje neradi udeležujejo?«

»Je. Teme se velikokrat ponavljajo. O njih le razpravljamo. Le redko pa se naši sklepi tudi uresničijo. Kadar naslovimo na ustrezen forum kako vprašanje, odgovora ne dobimo, ali pa pride šele tedaj, ko se razmere že trikrat spremenijo, pa še negativen je.«

»Kakšen pa je odnos drugih delavcev do komunistov?«

»Realen. Našega dela ne podcenjujejo, včasih pa nas tudi kriti-

zirajo. Rečejo: Komunisti nič ne naredite in dovolite, da cene tako divjajo. Toda mi nismo predstavniki skupnosti za cene. Za plače veljajo resolucija, pravilnik, zakon, morali bi tudi za cene.«

»Včasih je videti, kot da je vse prizadevanje za stabilizacijo zaman.«

»Mislim, da si v železarni, predvsem v tozduh, še kar prizadevam zanj. Če pa pogledamo na višje nivoje, vidimo, da se še veliko denarja zapravi po neumnem. Le od delovnih ljudi zahtevajo stabilizacijo, od sebe pa ne.«

Adolf Hirtl

»V program vaše osnovne organizacije ste zapisali skrb za povečanje produktivnosti, izvoza, izboljšanje delovnih razmer in delovne discipline. Kako to uresničujete?«

»Člani ZK z osebnim zgledom in tudi z besedo skušamo vplivati na to, da bi dosegli boljši izkoristek delovnega časa, večjo kakovost izdelkov, da bi porabili manj sredstev in materiala. Če kdo krši delovno disciplino, ga opozorimo, če kdo naredi prevelik izmeček po malomarnosti, ga obravnava disciplinska komisija in mu določi odškodnino.«

»Kako delavci reagirajo na kazni?«

»Nekateri uvidijo svojo napako in začnejo bolje delati, so pa tudi taki, ki ne priznajo krivde in se odločitvi disciplinske komisije upirajo. Vendar se v večini primerov tehnološka disciplina izboljša in že opazamo, da se izmeček, ki nastane zaradi malomarnega dela, zmanjšuje. Dobro delo in kakovost spodbujamo tudi z nagrajevanjem. Vsak delavec lahko dobi pri osebnem dohodku do 5 % dodatka za kakovost. Toda to manj opazijo kakor denarno kazen.«

»Je res, da mladi nimajo pravega odnosa do dela?«

»Mladi, ki pridejo iz šole, imajo precej teoretičnega znanja, malo

pa praktičnega. Ne znajo ceniti stroja, ne zavedajo se, da jim omogoča zaslužek in preživljanje. Tudi njihov odnos do nadrejenih je precej drugačen, kot je bil včasih. Če mu delovodja kaj ukaže, se mu smeji, namesto da bi to storil.«

»Ponekod delovodji nimajo avtoritete, ker ne obvladajo tehnologije ali dela pri stroju. Če delavcu ne zna pomagati, ta tudi ne posluša njegovih ukazov.«

»Pri nas ni tako. Večina naših delovodij je prej delala pri strojih, nato so končali delovodsko šolo. Kljub temu ni pravega odnosa do njih. Mislim, da se ne-disciplina začne v šoli. Toda če učenec ne spoštuje tehnoloških pravil, ne naredi materialne škode, tu pa gre za proizvodnjo in je tehnološka in delovna disciplina nujna.«

»Kako pa je v vašem tozdu s spoštovanjem družbene lastnine?«

»Kot predsednik komiteja za SLO in družbeno samozaščito imam opravka tudi s tem. Me-

nim, da se še mnogi ne zavedajo, kaj za vse pomeni družbena lastnina. Prijavljenih je bilo že precej tatvin, vendar storilcev praviloma ne dobimo. Delavci sami jih ne prijavljajo. Nočejo se zameriti sodelavcu, prijatelju. Toda morali bi se zavedati, tisti, ki kra-dejo, in oni, ki jim to omogočajo, da ne kra-dejo le neki železarni, ampak sebi, njim, nam vsem. Vsi smo pripadniki narodne zaščite in zato vsi odgovorni za varovanje družbene lastnine.«

»Pogosto kdo nese iz železarne stvar, ki je ni mogoče kupiti v trgovini, doma pa jo nujno potrebuje.«

»To ni opravičljivo. Imamo pravilnik o maloprodaji, ki omogoča, da take stvari kupimo po redni poti.«

»Ali si osnovna organizacija ZK prizadeva tudi za izboljšanje življenjskih razmer delavcev?«

»Skupno s sindikatom poskušamo pomagati delavcem, ki so v stiski. Sindikat daje podporo tistim, ki so dalj časa v bolnišnici.

INOVACIJE

V maju in juniju so bile odobrene naslednje inovacije:

TOZD Jeklarna

Ivanu Jezerniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 50.000 din za predstavitev kabine na napravi Bofors. S prestavitvijo so se zmanjšali zastoji in stroški vzdrževanja, povečanja dohodka pa pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

TOZD Pnevmatični stroji

Jožetu Kordežu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 5.129 din za izboljšavo struženja dovodnega ventila na kladivu VK-23. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 62.580 din.

TOZD TRO

Jakobu Paradižu in Martinu Novaku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izboljšavo pritrdjevanja letav pri razrezu, s čimer sta povečala produktivnost. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 424.536 din. Nadomestilo znaša 30.652 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Norbertu Svetcu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 15.000 din za izboljšavo rezanja zatičev na protizagobjah, s čimer je povečal produktivnost. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Ivanu Kosu je bilo dodeljeno tretje nadomestilo 53.332 din za izdelavo kotla za razmaščevanje, s čimer je povečal produktivnost in zmanjšal porabo trikloretilena. V četrtem in petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek povprečno letno za 2.225.395 din.

Stojanu Gerdeju, Milanu Podojstrku in Stefanu Vovku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za zmanjšanje vložnih dimenzij pri izdelavi HSS skobelnikov, s čimer so prihranili pri materialu in brušenju. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek toz-

da za 2.795.423 din. Nadomestilo znaša 16.386 din, pri delitvi pa so udeleženi Gerdej s 50, Podojstršek in Vovk pa s 25 odstotki.

Vladu Koletniku in Martinu Novaku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 8.066 din za izboljšavo rezkanja nožev Pallman, s čimer sta povečala produktivnost. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 108.878 din, nadomestilo pa si delita na polovico.

TOZD Armature

Milanu Kolarju, Francu Dobniku in Stanku Maherju je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izboljšavo tehnologije obdelave valjev za valjanje brezžvičnih cevi. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 1.407.520 din. Nadomestilo znaša 41.793 din, avtorji pa si ga delijo na tretjino.

Eriku Krautbergerju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 3.000 din za predelavo pokrova krogelnih pip, s čimer je zmanjšal izmeček. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Istemu avtorju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 8.000 din za izboljšavo oblike tesnila na krogelni pipi, s čimer je izboljšal tesnost. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

TOZD Energija

Zdravku Štaudekerju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 14.514 din za preureditev sistema tlačnih črpalk v kotlarni, s čimer je prihranil pri elektroenergiji. Enkratni prihranek znaša 235.872 din.

TOZD SGV

Antonu Rusu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 19.047 din za nadomestitev uvoznih ščetk na cestnem pometalniku. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 460.376 din.

Tisti, ki redno delajo, pa si morajo k boljšemu stanju pomagati sami. Ne moreta jim pomagati ne sindikat ne ZK, le boljše delo.»

»Kakšna je torej funkcija družbenopolitičnih organizacij v tozdu in delovni organizaciji?«

»Družbenopolitična organizacija ni sama sebi namen. Tu je zato, da prispeva k rasti in napredku delovne organizacije ali tozda. S sodelovanjem na sestankih prispeva k temu tudi svoj delež.«

»Kako bi bilo mogoče pridobiti mlade, da bi se raje odločili za družbenopolitično dejavnost in za vstop v zvezo komunistov?«

»Naše delo bo moralo biti bolj učinkovito. Kar se dogovorimo, bi morali tudi uresničiti. Odpraviti bi morali nepravilnosti, potem bi se razmere izboljšale in ljudje ne bi imeli več občutka, da se ne da nič pomagati. Mladim bi pa dejal, naj ne mislijo v prvi vrsti na kariero, napredovanje in privilegije. Tega z vstopom v partijo ne bodo pridobili. Napredujejo lahko le, če se izkažejo z dobrim delom in znanjem. Danes ni lahko biti komunist. Je pa to čast. S tem ko postaneš član zveze komunistov, že pokažeš, da si pripravljen nekaj prispevati za razvoj naše družbe.«

»Kdaj ste vi postali član te družbenopolitične organizacije?«

»Pred šestimi leti.«

»Ste si ob izvolitvi za sekretarja osnovne organizacije že zamišljali, kako boste izpolnjevali to funkcijo?«

»Tedad še dela in vseh dolžnosti sekretarja nisem poznal. Potem sem obiskoval trimesečno

politično šolo in tu sem dobil dobre osnove za delo v osnovni organizaciji. Največ pa ti da seveda praksa. Ker delam v skladišču, imam zelo dobre možnosti za stike z ljudmi, kar mi pri delu v OO veliko pomaga.«

»Kako obveščate druge delavce o dejavnosti vaše osnovne organizacije?«

»Naši člani večkrat razlagajo gradiva na zborih in delovnih skupinah. Zapisnike naših sestankov pa navadno obesimo na oglasne deske, da lahko vsi vidijo, kaj smo obravnavali.«

»Omenili ste že sodelovanje s sindikatom. Kako pa ste povezani z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami v tozdu in delovni organizaciji?«

»Sodelujemo tudi z mladinsko organizacijo v tozdu — njen predsednik je namreč naš član. Srečujemo se na skupnih sestankih sindikata, mladine in ZK, z osnovnimi organizacijami v železarni pa so povezave bolj šibke. Več stika imamo z občinskim komitejem.«

»Kaj želite kot sekretar osnovne organizacije ZK doseči?«

»Ko sem funkcijo sprejel, je osnovna organizacija dobro delovala. Želim, da bi odnosi med komunisti še naprej ostali tako dobri, kot so bili prej, morda pa se mi bo posrečilo dejavnost naše osnovne organizacije še izboljšati. To, da so mi delavci zaupali funkcijo sekretarja, mi veliko pomeni. Želim jo častno opravljati.«

»Tovariš sekretar, hvala za sodelovanje.«

Mojca Potočnik

EPŽ BRAMA – NOV PROIZVOD ŽELEZARNE RAVNE

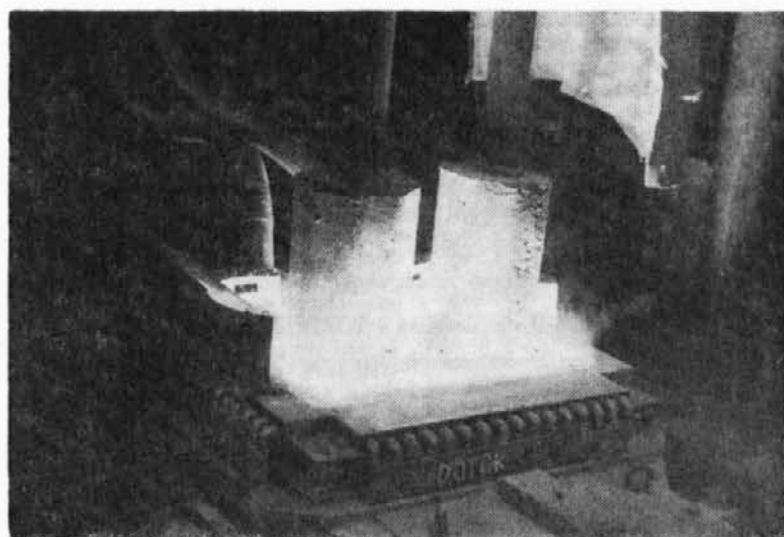
Letos v jeseni bo dve leti, odkar je začela obratovati nova EPŽ naprava. Danes lahko rečemo, da smo s tehnološkimi možnostmi nove naprave zelo zadovoljni, prav tako pa tudi s kvaliteto EPŽ jekla. Obstajajo še določeni nereseni tehnološki problemi, ki pa jih intenzivno rešujemo. Eden glavnih problemov je pretaljevanje jekel, občutljivih na kosmiče. Dejstvo je, da so koncentracije vodik v jeklu med 2 in 3 ppm pri ingotih premera 1000 mm bistveno nevarnejše kot pri manjših ingotih. Nižje koncentracije je moč doseči le s pretaljevanjem pod zaščitno atmosfero ob čim nižji vsebnosti vodika v EPŽ elektrodah. Vzporedno moramo za pretaljevanje kvalitetno neoporečnih 6 m dolgih EPŽ ingotov uvesti tudi popravo sestave žilindre med pretaljevanjem. Oba predloga tehnoloških dopolnitev sta posledica dveletnih raziskav na novi EPŽ peči in se pospešeno uvajata v redno proizvodnjo.

Nova naprava je bila koncipirana tako, da omogoča z majhnimi dopolnitvami tudi pretaljevanje ingotov pravokotnega preseka — bram — in različno oblikovanih teles. Med slednjimi so najzanimivejši surovci za hladne valje ali predoblikovani valji s premerom delovnega dela med 400 in 900 mm. Takšni surovci so neposredno uporabni za mehan-

sko obdelavo brez vmesnega kovanja, kar predstavlja velik prihranek energije in časa. Razvoj pretaljevanja teh surovcov bo odvisen od obsega proizvodnje hladnih valjev, ki smo jih pred leti uvrstili med osnovne in perspektivne proizvode Železarne Ravne. Trenutno so večje potrebe po pretaljevanju bram in zato smo razvili najprej to proizvodnjo.

EPŽ brame so iskan polproizvod za nadaljevanje specialnih legiranih pločevin in ploščatih profilov. Pred tem smo morali pločevino izdelati iz okroglih ingotov tako, da smo le-te predkovali v primeren slab za nadaljnje valjanje. Z osvojitvijo proizvodnje bram vmesno kovanje z ogrevanjem in termično obdelavo odpade, ker pločevino valjajo neposredno iz brame.

Pretaljevanje EPŽ bram je nekoliko zahtevnejše kot pretaljevanje okroglih ali kvadratnih ingotov. Vzrok je v tem, ker istočasno pretaljujemo dve elektrodi, pri ingotih pa običajno le eno. S tem dosežemo zadovoljivo porazdelitev temperatur v žilindri kopeli, kar je osnova za homogeno strukturo brame in kvalitetno površino tudi na robovih. Večina proizvajalcev EPŽ bram uporablja sistem z eno elektrodo ploščate oblike, ki je kovana ali valjana in je teža brame odvisna od teže elektrode. Prednost našega siste-

Pretaljevanje EPŽ brame z dvema elektrodama

ma je v tem, da uporabljamo standardne elektrode JM 35, lite v kokile, ki so bistveno cenejše od kovanih ali valjanih. Ker naprava omogoča menjavo elektrod med pretaljevanjem, teža brame ni odvisna od teže elektrode. Tako smo 7. avgusta pretalili 6 parov elektrod v bramo dimenzij 530 × 960 × 4100 mm in teže prek

16 ton. Za usluge pretaljevanja bram pa se zanimajo tudi drugi, ki so naš razvojni koncept in tehnološke možnosti električnega pretaljevanja v Železarni Ravne spoznali na II. mednarodnem EPŽ posvetovanju 12. aprila 1984 na Ravnah.

Mag. Milan Švajger

UPORABA PROCESNEGA RAČUNALNIKA V JEKLARNI

Naloge in funkcije uporabe računalnika v TOZD Jeklarna

— Pri visoko in nekaterih srednjih legiranih jeklih priprava dela uporablja računalnik za izračun optimalne sestave vložka
— priprava in vodenje dnevne knjige naročil za vse elektroobložne peči in EPŽ (priprava dela Jeklarna)
— izračun dodatkov ferolegur pri predlegiranju in legiranju v elektroobložnih pečeh in vakuumski ponovni peči (delovodja, talilec)
— sprotno vodenje zaloga ferolegur in legiranega odpadka pri pečeh in na skladišču legiranih odpadkov (priprava vložka)
— sprotno vzdrževanje in razvijanje modelov za izračun dodatka ferolegur (priprava dela)
— računalnik podpira tudi kompletni informacijski sistem kemijskih analiz in električnih aplikacij.

Ekonomski in kakovostni učinki uporabe procesnega računalnika

Substitucija porabe ferolegur s povečanjem porabe legiranih odpadkov.

Pred uporabo računalnika in pred startom posebnega projekta je bila poraba legiranih odpadkov 2500 t letno, leta 1980 je znašala 7800 t in leta 1983 nekaj nad 10.000 t. Z večjo uporabo legiranih odpadkov se je znižala poraba ferolegur.

Zoženje in znižanje koncentracije dragih legiranih elementov. Sprotne analize in poročila, ki jih dobivamo iz IBM računalnika, kažejo na bistveno ožjo distribucijo in znatno znižanje koncentracije dragih legiranih elementov, kot so: Mo, Ni, V, W. To pomeni zmanjšanje porabe ferolegur in s tem znižanje proizvodnih stroškov.

Znižanje porabe čistih in dražjih ferolegur mangana in kroma na račun cenejših. Dveletno poprečje razmerja $FeCrS + FeCrA$ proti $FeCrC$ pred uporabo računalnika (leta 1975 in 1976) je bilo 1,15. V prvem kvartalu letošnjega leta pa je to razmerje 1,05. Razmerje $FeMnS + FeMnA$ proti $SiMn$ se je z 0,7 znižalo na 0,26. Takšno znižanje dražjih ferolegur na račun cenejših neposredno vpliva na znižanje materialnih stroškov.

Primerjalna kalkulacija med stroški izdelave jekla pred uporabo računalnika in po njej.

Kot izhodiščno kalkulacijo smo uporabili obstoječo kalkulacijo pred uporabo računalnika, kot dejansko pa kalkulacijo, izračunano na osnovi dejanskih podatkov iz 100 šaržnih kartonov. Na ta način smo primerjali tri vrste jekla:

- nizko legirano jeklo — VCMo 140
- visoko legirano jeklo — OCR 12 VM
- visoko legirano jeklo — BRM 2

Kalkulacije so bile izdelane na IBM računalniku po dejanskih cenah. Rekapitulacija rezultatov je prikazana v tabeli.

Kvaliteta	Izhodiščna kalkulacija din/t	Dejanska kalkulacija din/t	Razlika din/t	Znižanje stroškov (%)
VCMo	83.227,00	78.285,93	4.941,07	5,9
OCR 12 VM	38.584,15	33.172,43	5.411,72	14,0
BRM 2	292.976,76	274.131,56	18.845,20	6,4

Vidimo, da znaša znižanje stroškov proizvodnje surovega jekla 6—14 %. To lahko v veliki meri pripišemo navedenim razlagam. Pridobitve racionalizacije so bile osnova za spremembe kalkulacij jekel, zato se pri obračunavanju proizvodnje in dohodkovnih odnosih te pridobitve prenašajo tudi na predelovalne obrate.

Doseganje nekaterih problematičnih lastnosti jekel s pomočjo internih analiznih predpisov

Zoženje distribucije legirnih elementov, ki ga omogoča računalnik, odpira možnost variiranja ciljne vsebnosti posameznih elementov znotraj območja zahtevanega analiznega predpisa z namenom zagotoviti problematične mehanske in ostale lastnosti. Pri jeklu PK 12 sp. po uvedbi internega analiznega predpisa nimamo več primerov neplastičnosti zaradi visokih vsebnosti delta — ferita.

Smernice razvoja uporabe računalnika v TOZD Jeklarna

Osnovni področji nadaljnjega razvoja uporabe računalnika v jeklarni sta:

- vodenje in izpisovanje šaržnega kartona s procesnim računalnikom
- računalniško vodenje vakuumске oksidacije.

Poleg teh dveh nalog pa je treba skrbeti tudi za vzdrževanje in razvijanje že instaliranih programov.

Mag. Alojz Rozman

Prvi naš diplomant politične šole

Politična šola zveze komunistov Josip Broz Tito v Kumrovcu je ideja in pobuda tovariša Tita. Nastala je po zaključkih 10. kongresa ZKJ o marksističnem izobraževanju in idejno-političnem usposabljanju članstva ZKJ in po sklepu predsedstva CK ZKJ leta 1975.

Prvi, ki je to šolo končal iz naše železarne, je **Aleksander Jug**, diplomirani ekonomist iz tozda RPT in priznani družbenopolitični delavec. Pred odhodom v šolo je bil med drugim tudi predsednik akcijske konference ZK v železarni.

»Ko je šlo za odločitev, kdo iz našega konca v to šolo, pri družbenopolitičnem delu niste bili začetnik in laično gledano ne potrebni šolanja.«

»Ne. Toda to ni šola za začetnike, ampak — naj govorim kar s Titovimi besedami. Tito pravi, da ima ta šola izreden značaj. Njen namen ni samo v tem, da da marksistično izobrazbo mladim, ampak predvsem že uveljavljenim aktivistom in družbenopolitičnim delavcem, ter da omogoča najsposobnejšim posameznikom, da se temeljiteje seznanijo z marksistično teorijo in družbenim dogajanjem. Torej je ta šola le ena izmed oblik izobraževanja v ZK, vendar ne v tem smislu, da bi izobraževala začetnike, ampak take, ki v ZK aktivno delajo.«

»Kdo vse se je potem zbral v tej šoli?«

»Bili smo Jugoslavija v malem, vseh nas je bilo 113 z vseh koncev naše države. Poprečen udeleženec je bil star 31 let, v partiji pa nekaj več kot 9 let. Največ jih je bilo s srednjo šolo, s fakulteto nas je bilo 28, z nižjo izobrazbo sta bila samo dva. 70 nas je prišlo iz delovnih organizacij, 15 iz delovnih skupnosti, štirje iz sisov, 12 iz družbenopolitičnih organizacij, 11 iz JLA in eden je bil kmet. Iz Slovenije nas je bilo 11, 19 od vseh je bilo žensk.«

»113 slušateljev je veliko za en razred. Na kakšen način je bilo organizirano delo, da je bilo učinkovito?«

»Imam dosti šol za sabo, a še nobene na takšen način organizirane, kot je bila ta, s takšnimi

metodami dela. Tu ni tako, da imaš predavanje in izpit, sistem dela je povsem drugačen. Imeli smo predavanja, na katerih so sodelovali ali najvišji družbenopolitični delavci ali najboljši profesorji z vseh jugoslovanskih institutov. Tako so nam predavali Kiro Gligorov, Stipe Šušar, Janez Stanovnik, Mijat Suković, Božidar Debenjak itd. Na kancu predavanj je vsak predavatelj navedel seznam obvezne literature, ki si jo moral preštudirati do dela v skupinah. Tako smo imeli popoldneve izrazito študijske, proti ve-

Aleksander Jug

čer pa so bile možne konsultacije z mentorji, če ti ni bilo kaj jasno iz prebranega gradiva, če si potreboval napotke za študij itd. Delo v skupinah smo nato navadno imeli naslednji dan zjutraj. Bili smo razdeljeni v 12 delovnih skupin, za katere je bil glavni kriterij različnost. Šlo je predvsem za to, da smo iste stvari osvetljevali z različnih zornih kotov in da je lahko vsak dal v skupini svoj prispevek. Trudili smo se zelo, ker se je delo v skupinah tudi ocenjevalo.

»Kako so ocenili vas?«

»Moram reči, da smo si resnično prizadevali, da bi bili čim bolj ocenjeni. Ocenili so nas za znanje, za samostojnost, za angažiranost v skupini in v celoti za delo —

pri vsakem tematskem sklopu tako. Najvišja ocena je bila enka, jaz sem bil na koncu med najboljšimi. Je pa na splošno naša generacija veljala za zelo delavno, in željno znanja.«

»Kakšnega znanja ste dobili več, teoretičnega ali praktičnega?«

»Že Tito je poudaril, da v tej šoli ne moreš vsega dobiti. Najvažnejše je, da dobiš temelj, da dobiš voljo za nadaljnje izobraževanje. Pomembno je, da dobiš več teoretičnega znanja kot bi ga v praksi z izkušnjami in da se znaš, ko se vrneš tja, kjer delaš, lažje orientirati in lažje izvajati svoje naloge. Samoumevno je, da iz te šole nihče ne pride marksistični teoretik, toda marksistični pristop mora postati osnovni pristop. Biti mora pripravljenost, da se vse premisli še s teoretične strani.«

»Poudarjate teorijo. So potem pričakovanja, da se boste zdaj v železarni izkazali s praktičnim delom, neupravičena?«

»Predvsem moram naglasiti, da ti politična šola v Kumrovcu ne da receptov za praktično delo. Dobiš le osnove, ki jih moraš kasneje dograjevati. Šola ti da le analitični pristop in te seznani z literaturo, ki jo kasneje pri delu rabiš. Seveda pa teorija ne more biti sama sebi namen. Že Tito je izrazil željo, da bi se tisti, ki bodo prihajali v to šolo, ne ukvarjali samo z marksizmom in leninizmom, ampak predvsem z našo stvarnostjo na osnovi teh znanosti. Sam sem že do sedaj dosti delal na družbenopolitičnem področju in sem imel dosti praktičnih izkušenj, zato mi bo to teoretično znanje v prihodnje le še zelo prav prišlo.«

»Omenili ste, da ste razpravo v delovnih skupinah včasih prenesli tudi na aktualno v zvezi komunistov in na konkretne razmere po delovnih organizacijah. Kako zdaj, na osnovi teorije in tistega, kar ste slišali od drugih, ocenjujete organiziranost ZK v naši železarni?«

»Poudariti moram, da se v probleme delovnih organizacij v tej šoli nismo veliko spuščali. Smo se samo pri določenih temah, vendar še tam bolj na makro kot na mikro nivoje. Na osnovi tistega pa, kar smo slišali v šoli, in tudi na osnovi obiskov nekaterih delovnih organizacij ugotavljam, da smo pri nas še pred marsikatero drugo delovno organizacijo,

čeprav še ni vse tako, da ne bi moglo biti boljše. Ponekod še nimajo niti akcijskih konferenc. Mišlim, da smo v železarni dosti dobro organizirani. Odnosi med družbenopolitičnimi organizacijami so zadovoljivi, le večja aktivnost članstva bi bila zaželena in manj forumskega dela bi moralo biti.«

»Katera so po tej šoli vaša bistvena spoznanja?«

»Rad bi izpostavil tri stvari. Prvo spoznanje je to, da mora biti marksistični pristop v vsem našem mišljenju. Spoznal sem, da se je vedno treba vračati na klasike marksizma. Prav je, da se držimo teoretikov in če ne najdemo prave poti, iščemo v literaturi. Drugo spoznanje je bilo, da v praksi vseh teoretičnih izhodišč marksizma ne upoštevamo. ZK kot avantgarda delavskega razreda se ne bi smela ukvarjati s konkretnimi, aktualnimi težavami, ampak bi morala gledati predvsem dolgoročno. Toda mi največkrat ne najdemo stika med dolgoročnimi in kratkoročnimi stvarmi, preokupirajo nas kratkoročne. Seveda je prav, da se ukvarjamo s trenutnimi problemi, ampak pri tem ne smemo izgubljati dolgoročnega cilja. Kot tretje bi rad izpostavil tisto najlepše iz te šole, to je »zajedništvo«. Res je, da smo se veliko naučili, a še bolj smo se obogatili s prijateljstvom, saj je poslej vsak od nas bogatejši za 112 prijateljev. In prav to prijateljstvo je odtehtalo tudi vse druge težave, ki ob takšnem šolanju nastopijo. Šola je namreč zelo težka, sploh nekaj časa, dokler se nismo znali orientirati, je bilo naporno. Literature je bilo veliko več kot na mojih dosedanjih oblikah študija, in imeli smo malo časa za obsežne teme. Seveda pa je ta šola težja tudi zato, ker te za eno leto odtrga od doma. Je kot vojaščina. Jaz sem imel to srečo, da Koroška ni preveč oddaljena od Kumrovcu, in sem lahko prihajal domov, za druge od daleč pa je bil to velik problem.«

»Je potemtakem vrednost vaše diplome še večja?«

»Zagotovo. Toda meni je priznanje že to, da sem bil v šolo poslan. Vesel sem zaupanja tistih, ki so me dali v šolo, čeprav sem si že tudi pred njo ves čas prizadeval, da bi dal čimveč od sebe.«

»Tovariš Jug, hvala za razgovor.«

Helena Merkač

Jesen

Sodelovanje Slovenskih železarn z univerzo

SODELOVANJE JE POMEMBNO

Z ugotovitvijo, da začenjamo domače znanje vedno bolj ceniti in tudi vrednotiti, postaja sodelovanje z univerzo bolj potrebno. Neposredno sodelovanje strokovnjakov iz proizvodnje, kontrole in raziskave z znanstvenimi delavci je pokazalo več prednosti ter prineslo v reševanje problematike in v razvoj novo kvaliteto in nov zagon. Znanstveno podprti in utemeljeni aplikativni programi imajo očitno večjo veljavo in zanesljivost uspeha. Kolikor bolj so znanstvene razlage uporabljene iz raziskav za tehnologijo, toliko bolj so tehnologi v proizvodnji pripravljeni in sposobni za izvajanje raziskav in za vpeljevanje raziskovalnih dosežkov v prakso.

PODROČJ SODELOVANJA JE VEČ

Sodelovanje Slovenskih železarn z univerzama v Ljubljani in Mariboru ter s slovenskimi znanstvenimi raziskovalnimi ustanovami je glede na druge panoge vzorno.

1. V skupnih programih je z Metalurškim odsekom VTO Montanistika Fakultete za naravoslovje in tehnologijo zadovoljivo krmiljenje raziskovalne dejavnosti na petih osnovnih področjih:

— ekstraktiva z raziskavami tehnologije surovin, pomožnih in ognjevarnih materialov ter žilinder

— toplotna tehnika

— plastična predelava

— metalurška tehnologija

— livarstvo (tu je odsek za metalurgijo VTO Montanistika, nosilec razvoja domačega znanja in nosilec učinkovitega prenosa znanja med proizvajalci in uporabniki; že več let tudi v povezavi z livarnami slovenskih železarn tesno sodeluje predvsem z DO Termi, pri tem je najpomembnejše osvajanje domače proizvodnje t. i. oploščenih peskov, ki se v livarstvu potrebujejo za visoko kvalitete ulitke iz jeklotitine in sive litine ter so bili izključno vezani na uvoz).

Na področju energetike in računalništva smo dosegli najboljšo neposredno vertikalno in horizontalno povezovanje metalurških in strojniških raziskav ter strokovnih in raziskovalnih timov.

Na področju strojništva je sodelovanje z univerzo že tradicionalno. V preteklem obdobju je bilo s Fakulteto za strojništvo v Ljubljani in VTS Maribor usmerjeno na:

— raziskave obdelovalnosti jekel

— raziskave orodij iz domačih orodnih jekel

— uvajanje novih principov kibernetike proizvodnih procesov v proizvodnem strojništvu

— uvajanje strojnega programiranja CNC — strojev

— uvajanje računalniško podprtega konstruiranja.

V zadnjem času se je sodelovanje razširilo na področje razvoja namenskih strojev in mehanizacij proizvodnih procesov. Letno teče samo med železarno Ravne in Fakultetama nad trideset razvojnih in raziskovalnih nalog.

Rezultati medsebojnega sodelovanja so dvignili Železarno Ravne na področju strojništva med vodilne delovne organizacije, v katerih so uporabljeni moderni principi kibernetike proizvodnih

procesov in v katerih je najprej v praksi zaživila NC-tehnologija ter konstruiranje z računalnikom. Medsebojni redni obiski znanstvenih, raziskovalnih in strokovnih delavcev fakultet in Železarn Ravne zagotavljajo učinkovito sodelovanje, kontinuiran potek dela ter izmenjavo vseh potrebnih informacij.

Ni naključje, ampak rezultat dolgotrajnega organiziranega povezovanja vseh raziskovalnih kapacitet, da je Železarna Ravne na področju finalizacije pričela s prodajo znanja prav pri tistih proizvodih, ki jih je tehnološko in proizvodno osvajala z raziskovalnimi nalogami v sodelovanju s Fakulteto za strojništvo v Ljubljani in VTS Maribor (npr. industrijski noži in nerjavne armature).

Posebne zasluge za zelo uspešno sodelovanje med Fakulteto za strojništvo in Železarno Ravne ima prof. dr. Peklenik, ki je prvi pričel z organiziranjem prenosa znanja z univerze v industrijo. Z realizacijo projekta »Pilotni proizvodni sistem«, v katerem sta oba partnerja tesno povezana z odgovornostjo pri razvoju novih proizvodov visoke tehnologije, bi prišlo do koncentracije razvojnih sredstev in znanja, zato kaže to idejo čim širše podpreti v slovenskem proizvodnem strojništvu.

S svojimi raziskovalnimi kapacitetami in veliko mero razumevanja Fakulteta za strojništvo v Ljubljani in VTS Maribor tudi neposredno pomagata pri reševanju problemov, vezanih na pomanjkanje strojniških strokovnih kadrov. Pri takih nalogah zaradi povečanega obsega nekoliko izstopajo problemi, ki jih še nismo uspeli ustrezno rešiti (omejitve angažiranja univerzitetnih delavcev za programe, financiranje nalog).

4. Z metalurškimi in strojniškimi raziskavami so povezane tudi raziskave s področja varilstva, pri čemer v raziskovalno-razvojne programe uspešno vključujemo Inštitut za varstvo v Ljubljani.

5. Sodelovanje na področju fizike bi bilo treba pospeševati in tudi posnemati na drugih področjih.

— V TOZD Fizika prireja vsako drugo leto posvetovanje o uporabi fizike v industriji, pred leti pa je organizirala tudi občasna predavanja s področja fizikalnih merjenj

— univerzitetni učitelji fizike vabijo strokovnjake iz industrije, da predavajo študentom četrtega letnika o svojem delu ali da pripravijo občasna predavanja za študente podiplomskega študija.

Slovenske železarn sodelujejo s fakulteto in z Inštitutom Jožef Stefan predvsem na področju radiološke defektoskopije, transmissijske elektronske mikroskopije, računalništva in mikroprocesorske tehnike, pri raziskavah in razvoju keramike in karbidnih trdin, po drugi strani pa nudijo diplomantom fizike, tako kot pri drugih panogah, izvanje diplomskih nalog in potrebno mentorstvo.

Uspešno je sodelovanje fizikov pri razvoju akustične emisije pod okriljem Fakultete za strojništvo.

6. Na področju elektrotehnike je bila s Fakulteto za elektrotehniko organizirana posebna oblika podiplomskega izobraževanja strokovnih delavcev delovnih organizacij Slovenskih železarn s področja novih tehnologij, močnostne in mikroelektronike. Nadaljevanje takega sodelovanja se kaže sedaj pri uvajanju takih tehnologij prek inštitutov, posebno Inštituta Jožef Ste-

fan, Inštituta za elektroniko in vakuumsko tehniko ter prek Metalurškega inštituta. Z inštitutom Milan Vidmar razjasnujemo elektroenergetske razmere SOZD Slovenske železarn v Sloveniji.

7. V manjšem obsegu ali pa na ožjih specializiranih področjih se v naše raziskovalne programe vključuje tudi Visoka ekonomsko-komercialna šola Maribor v povezavi z Ekonomskim centrom Maribor.

8. Posredno kadrovsko sodelujemo v vlogi vzorčne organizacije pri raziskavah ter konsultacijah in pri izvajanju raziskovalnih akcij s Fakulteto za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani.

TIMSKA IN PROJEKTNJA ORGANIZACIJA STA ODLOČILNEGA POMENA

S sistematičnim, racionalno organiziranim in učinkovitim povezovanjem univerze, znanstveno raziskovalnih ustanov in raziskovalno razvojnih enot v delovnih organizacijah ima raziskovalno razvojno delo s timsko in projektno organizacijo vse potencialne možnosti, da postopoma prevzame vlogo nosilca razvoja tehnologije, kakovosti in produktivnosti, kar močno po- grešamo na vseh področjih.

Danes znanost in celotna raziskovalno razvojna dejavnost pri nas še ni gonilna sila v razvoju proizvodnje — teh-

nologije in kakovosti. Ni ji priznan proizvodni značaj, ampak je bolj element družbene potrošnje in stroškov.

V Slovenskih železarnah se v zadnjem času močno uveljavlja organizacija timskega dela in oblikovanja sistema odločanja, ki mora postati vmesnik med raziskavami in proizvodnjo.

S sistematičnim uvajanjem projektne organizacije izvajanja raziskovalnih nalog je začela prav Železarna Ravne leta 1984. Nato so posamezne delovne organizacije Slovenskih železarn bolj ali manj uspešno zasnovala organizacijo in delo stalnih strokovnih in raziskovalnih timov. Doslednejši medsebojni organiziranosti timskega dela posvečamo v Slovenskih železarnah v zadnjem času več pozornosti in mu pripisujemo odločilni pomen.

Že 20 let vodi in koordinira raziskovalno delo pri skupnih nalogah odbor za znanstveno raziskovalno delo Slovenskih železarn, ki odloča tudi o programih dela Metalurškega inštituta v Ljubljani s področja črne metalurgije. Zaradi teh koordinacij se kljub močnim raziskovalnim službam v delovnih organizacijah Slovenskih železarn v programih RSS in PORS po dogovoru pojavlja samo Metalurški inštitut kot nosilec koordinirane skupne raziskovalne dejavnosti SOZD.

V okviru razvojnih načrtov prav v tem času izpopolnjujemo organiziranost in koordinacijo raziskovalno razvojne- ga dela z delovanjem in povezovanjem odborov, strokovnih in raziskovalnih timov ter komisij, ki naj imajo bolj jasno določene dejavnosti, dolžnosti, odgovornosti in pristojnosti v sistemu odločanja. V tem vidimo nove možno-

PO PRAVILNIKU O PRIZNANJIH UNIVERZE
IN PO SKLEPU UNIVERZITETNEGA SVETA
Z DNE 2. MARCA 1984

PODELJUJEMO

ŽELEZARNI
RAVNE NA KOROŠKEM

ZLATO PLAKETO
UNIVERZE EDVARDA KARDELJA V LJUBLJANI

TA LISTINA IN ZLATA PLAKETA SE PODELJUJETA
ZA POSEBNE ZASLUGE PRI RAZVIJANJU IN UTRJEVANJU
PEDAGOŠKEGA IN ZNANSTVENORAZISKOVALNEGA DELA
Z UNIVERZO EDVARDA KARDELJA V LJUBLJANI
DNE 18. APRILA 1984

LJUBLJANA 1984

PREDSEDNIK
UNIVERZITETNEGA SVETA

REKTOR

sti učinkovitega raziskovalnega dela z boljšim projektnim načrtovanjem, koordinacijo in delitvijo dela ter odgovornosti med raziskovalnimi oddelki delovnih organizacij, znanstvenimi raziskovalnimi institucijami in univerzami.

Univerza lahko odigra svojo pravo vlogo le ob primernem vključevanju tudi v raziskovanje, ki ga usmerjajo strokovni ter raziskovalni timi. Njena vloga naj bo usmerjanje, kritično ocenjevanje in pomoč pri odločanju na osnovi širšega pregleda in boljšega znanja tehnologije.

Vključevanje univerze v raziskovalno delo ne sme postati le kompenzacija za nezadostno financiranje njene osnovne vloge vzgojno-izobraževalnega procesa.

Kot novost smo v Slovenskih železarnah letos zasnovali in tudi že preizkusili štiri značilne variante povezovanja timov pri raziskovalno razvojni dejavnosti.

A — vertikalno povezovanje timov SOZD ali DO — INSTITUTI — UNIVERZA na določenem področju (npr. vroča predelava jekel, jeklarstvo in toplotna obdelava jekel)

B — horizontalno povezovanje timov DO na določenem področju znotraj SOZD (npr. razvoj in raziskave ponovne metalurgije v jeklarstvih SZ, usklajevanje proizvodnih programov

in optimiranje tehnologije hladne predelave)

C — interdisciplinarno povezovanje (vertikalno in / ali horizontalno) timov različnih področij z določeno tematiko ali za širše področje tehnologije (npr. energetika in računalniško vodenje procesov na področju vroče predelave jekel)

D — povezovanje (vertikalno in / ali horizontalno) timov vseh področij dejavnosti, vezanih na določen proizvod, skupino proizvodov ali na del proizvodnega programa SOZD ali DO.

V prihodnje bo treba sodelovanje še bolj razvijati, saj še ne moremo biti z njim popolnoma zadovoljni. Začeti bo treba že pri učnih programih univerze, ki jih prav zdaj izpopolnjujejo. Pri njih bo moralo združeno delo bolj sodelovati (npr. program študija na nekaterih področjih bi moral biti usklajen z razvojnimi usmeritvami industrije, učni programi npr. pri metalurgiji premalo vključujejo informatiko in organizacijske znanosti, v učne procese na drugi in tretji stopnji je treba vključevati ustrezne strokovne in raziskovalne delavce iz industrije itd.)

(Povzeto po prispevku dr. Jožeta Rodiča »Timsko povezovanje Slovenskih železarn z univerzo pri raziskovalnem razvojnem delu«)

VODENJE KONICE

Železarna Ravne se mora kot direktni odjemalec električne energije prilagajati po posebnem režimu glede na smotrno uporabo elektroenergetskega sistema. Prilagajanje poteka z vodenjem odjemne moči oz. konice, in to z izklapljanjem elektroobločnih peči, tako da je odjem čimbolj enakomeren. Enakomernost odjema dosežemo z zaporednim obratovanjem EOP, ki jih uravnava procesni računalnik. Konica je največja poprečna moč, izmerjena v času 15 v posameznem mesečnem obračunskem obdobju in

pomeni okoli 2/3 stroškov za el. energijo.

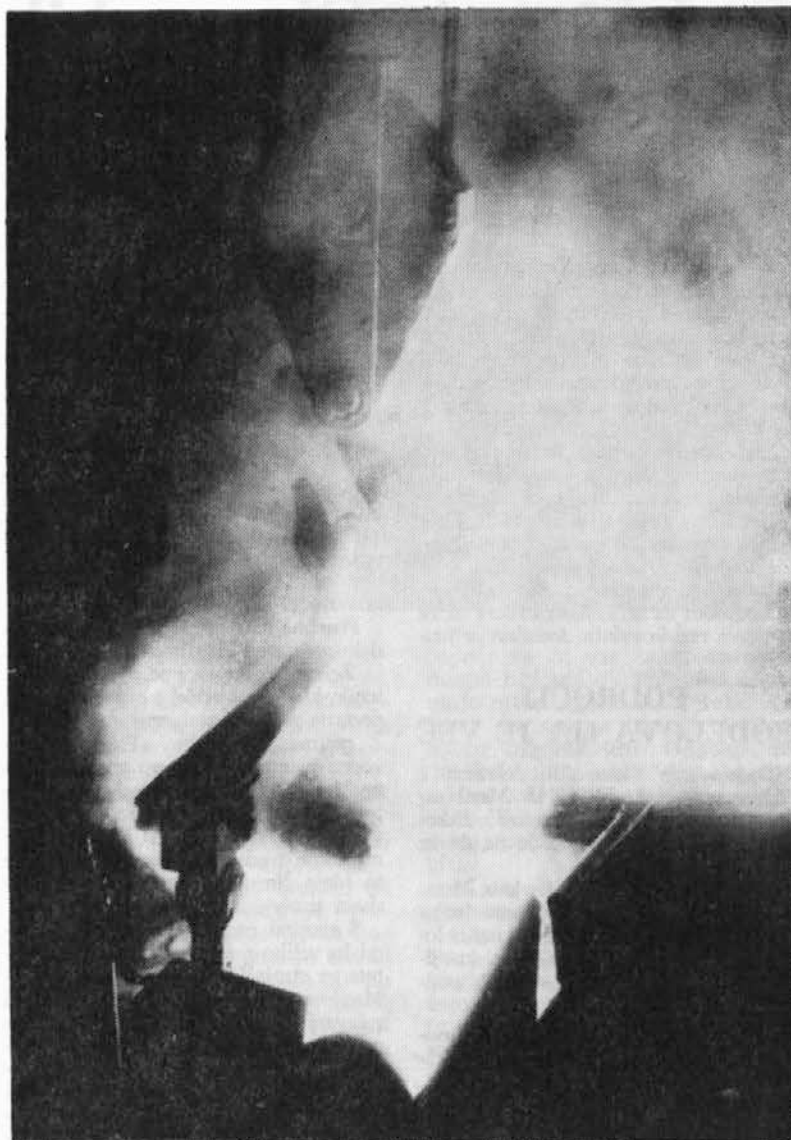
Učinki: ocenjujemo, da so se z uvedbo programa vodenja konice

— znižali stroški za el. energijo za 6–7 %

— imamo možnost uspešnega zasledovanja obratovalnih razmer.

Pomanjkljivosti

Zaradi pre pogostih izpadov oz. izklopa programa zaradi regeneracije sistema je prišlo zaradi

V topilnici

ročnega vodenja do večkratne prekoračitve konice. Zaradi nerednega testiranja so se pojavljale napake, ki so imele za posledico spremembo statusov peči in reduciranje v času rafinacije. Problem možnosti prilagoditve sistema na poletno merjenje časa.

Izboljšati stanje

Uvesti vodenje ponovc I in II (je v teku).

Redno testiranje.

Prirediti možnost na poletno merjenje časa.

Alarmni sistem

Učinki: — registracija alarmnih signalov v centralni transformatorski postaji pomeni točen in pregleden nadzor nad obratovanjem elektroenergetskega sistema železarne in je pomembna za ugotavljanje razmer v potrebnem trenutku.

Pomanjkljivosti

Dopolniti oz. usposobiti alarmni sistem, tako da se vsak signal registrira takrat, ko se pojavi, tudi če se isti signal pojavlja v časovnih presledkih.

Vodenje elektroobločnih peči

Učinki

Namen vodenja EOP s procesnim računalnikom je zmanjšati specifično porabo ele. energije v času topljenja vložka s pravilnim nastavljanjem režima peči. Na osnovi volumenske teže računalnik izbere stopnjo transformatorja in s tem tok in napetost obločnega plamena ter izračuna potrebno energijo za pretalitev vložka.

Pomanjkljivosti

Program vodenja se ne uporablja zaradi velikih težav pri pripravi vložka pri zalaganju.

Računalniška delovna postaja v NC centru je vezana na nov procesni računalnik PDP 11/41

glasilo mladih delavcev železarne ravne

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto XI

Ravne na Koroškem, 15. septembra 1984

Št. 9

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Saša Meško, Irma Fajmut, Barbara Sušnik, Marjana Kjorpenčev in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«

MDA – mladost naše države

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

NAJVEČJA IN NAJBOLJŠA POLITIČNA ŠOLA

Lahko je slišati kot fraza, vendar pa so imele mladinske delovne akcije v prvih po-vojnih letih vse možnosti, da jih razglasimo kot najbolj množično obliko idejnopolitičnega usposabljanja in izobraževanja, kakršno smo organizirali v naši novejši zgodovini. In bile so hkrati tudi med najučinkovitejšimi. Paradokсно, toda resnično je, da smo to šolo organizirali v razmerah, ki v marsičem niso mogle biti očitni dokaz idej, ki so jih preučevali. V veliki revščini, posledici tako zgodovinske dediščine kot vojne se je oblikoval

človek, ki je bil prepričan, da nastajajoča družba »mora« zelo hitro obroditi sadove v smislu materialne in duhovne blaginje, tako oddaljene od konkretnih razmer... Toda v tem je tudi zgodovinska vrednost dejstva, da je bilo ob nastajanju tako pozitivno nabite elektrike v zavesti ne le mladih ljudi zakoreninjeno spoznanje, da je do nove družbe vendarle treba prekoračiti obdobja. Spomnimo se Titovih besed graditeljem proge 1946. leta:

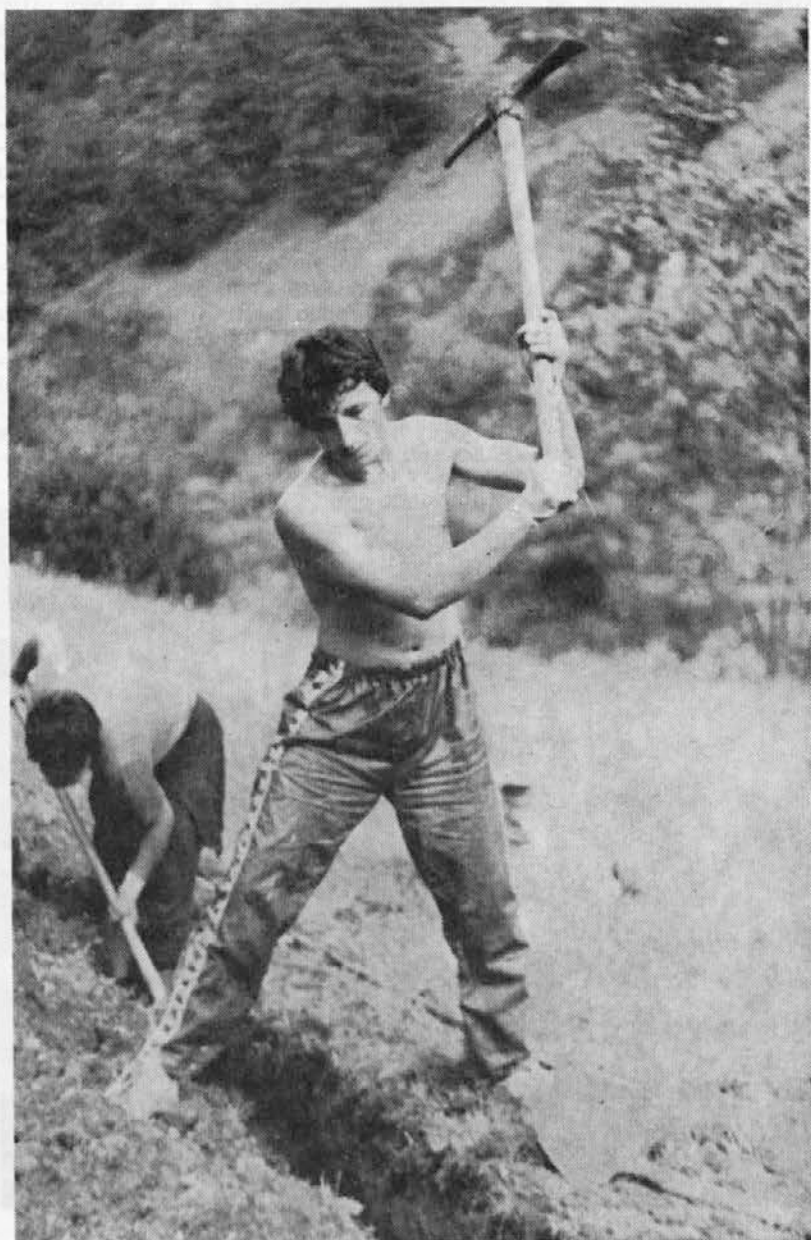
»Tovariši in tovarišice, ponosno in utemeljeno lahko trdimo, da je obdobje, v katerem živimo, najslavnejše v razvoju naše države. Takšno obdobje v razvoju nekega ljudstva

je izjemno pomembno, saj bodo potomstvo in prihodnje generacije to upoštevale in spoštovale. Upoštevale bodo, v kakšnih razmerah smo gradili objekte danes in jih bomo jutri. Ne bodo pozabile, da so nam pri tem ogromnem delu primanjkovala celo najosnovnejša sredstva, stroji, tehnika in številne druge stvari, ki so v tehnično razvitih državah same po sebi umevne.«

V takšnih okoliščinah torej delovnih akcij ni mogoče obravnavati samo kot eno zanimivih epizod obnove dežele, marveč moramo nujno upoštevati njihov neposredni idejnopolitični pomen v konkretnem času. Šele potem lahko o njih govorimo kot o pomembnem družbenem razvojnem dejavniku, saj je več kot gotovo, da je tudi na tem področju dovolj povodov za poudarjanje njihove velike vloge. Ko opazujemo takratni in današnji fenomen mladinskega prostovoljnega dela, se javlja kot eno tehničnih vprašanj veliko zanimanje za sodelovanje na mladinskih delovnih akcijah. Ob vsej relativnosti, ki jo je treba upoštevati ob takšnem razglabljanju, je eno dejstvo nesporno: zanimanje mladih ljudi, da del svojega prostega časa prebijajo na delovni akciji, je v bistvu konstantno, točneje — veliko. Še danes naletimo na problem, če je premalo akcij in če nimajo dovolj zmogljivosti, da bi sprejele vse tiste, ki želijo priti nanje.

(se nadaljuje)

S. J.

Zatopljen v delo

PREBRALI SMO V BRIGADIRSKEM BILTENU

Sončni žarki so se začeli posilavljati in tema počasi, tiho, obliva naše naselje. Naselje zvezne mladinske delovne akcije Posočje '84 v Bovcu, nekje v visoko odmaknjenih posoških hribih. Nekje daleč proč od naglice, vrvenje, od hrupa avtomobilov... Da, tam nekje je zaživelo življenje. Še pred nekaj dnevi so bili obrazi brigadirjev veseli in nasmejani, sedaj pa se nanje vrvajo sence žalosti in slovesa. Življenje, ki je trajalo do sedaj, je začelo počasi ugašati. Naselje bo utonilo v pozabo teme. Le tu in tam se bodo zalesketale solze na obrazih utrujenih brigadirjev. Približuje se nam nekaj, česar se bojimo. Približuje se nam tiho in neopazno in vnaša med nas neki čuden nemir. Slovo, konec akcije, vse to se mi zdi kot večer, ki prihaja. Nihče ne more ustaviti sonca, da bi se za nekaj minut podaljšal dan. Prav tako ne more nihče zaustaviti konca akcije, kajti nezadržno se približuje.

Sprehajam se z njo. Veter se poigrava z njenimi svetlimi lasmi. Toda v njej ni več tistega veselja, ni več radosti, kot je bila še pred nekaj dnevi. Pogledam jo v oči. Zdi se mi, kot da v njih nekaj ugaša. Počasi se naslani na mojo ramo in ob valovanju njenih las pogledam v daljavo. Zvonik v vaški cerkvi, nekaj hišic in glasba v brigadirskem naselju. Na desni pa gledam strme stene, ki gledajo naju, so kot mogočni spomeniki. In česa vsega že niso videli. Mogoče prav zdaj gledajo na naju, na tisti živi delček Posočja, ki živi v vsakem od nas. Iz nekega koščka te

Brigadirsko življenje

V nedeljo, 24. 6. 1984, smo se brigadirji Prežihovega Voranca zbrali na avtobusni postaji na Ravnah. Avtobus, ki naj bi nas popeljal v Brkine na MDA, bi moral pripeljati na Ravne ob 11. uri, vendar ga ni bilo, zato smo morali na mrazu čakati kar tri debele ure. Da bi nam čas hitreje minil, so tisti brigadirji, ki so imeli za seboj že kakšno akcijo, pripovedovali razne šaljive zgodbe, ki so jih doživeli na akciji. Čeprav se vsi nismo med

seboj dobro poznali, so bili pogovori živahni. Z nami so čakali tudi nekateri starši, ki so svojim sinkom dajali še zadnja navodila, kako se naj vedejo.

Končno je avtobus pripeljal. Sledil je še zadnji pozdrav brigadirjev in govor sekretarja OK ZSMS Ravne Miroslava Garba, ki nam je zaželel uspešno delo ter da bi se zdravi vrnili domov.

V Podgradu, kraju našega dela, so nas že pričakovali domačini in brigadirji iz Sevnice in Metlike. Sledil je kratek kulturni program, ki so ga pripravili domačini. Nato smo dobili brigadirke in pokazali so nam, kje bomo spali. Dekleta smo spala v Plani, kjer je bil tudi biltengrad. Fantje pa so spali v šoli, kjer je bil štab akcije, ki sta ga vodili komandant Judita in interesko Pavla.

Po večerji smo brigadirji odšli na težko pričakovani počitek. Vendar dekleta nismo

mogle zaspiti, ker so bila ležišča trda in neudobna. Po dolgotrajnem smehu in kričanju, nas je premagal spanec, ki pa je bil zelo kratek — prekratek.

Ob pol petih je bilo vstajanje in jutranja telovadba za dekleta popolnoma odveč. Ob petih je bilo dviganje zastave, nato zajtrk in odhod na traso. Na trasi smo delali šest ur, kar pa ni bilo preveč naporno. Po kosilu so bile proste dejavnosti in razni krožki, ki pa so bili slabo obiskani, saj ni bilo zanimanja za krožke, razen za surfanje in plesne ter za računalniški krožek. Vzroki za takšno nezanimanje so bili utrujenost ali pa krožki niso bili zanimivi. Po 19. uri je bilo spuščanje zastave. Po večerji pa razni plesi in kulturni programi. Ob 22. uri je mir in tišina v naselju, da smo bili pripravljeni na naslednji dan.

O brigadirskem življenju bi lahko še veliko napisala, vendar je bolj zanimivo, če to sam doživiš.

Brigadirka Cveta Verdnik

Prijatelja spoznaš v nesreči

Mnogi, ki so že kdaj razmišljali o tem starem pregovoru, so morda prišli do istega zaključka kot jaz, da ta pregovor popolnoma ne drži. Razmišljam, kolikokrat si sploh prijatelji pomagajo med seboj, kakorkoli, pa naj bo to doma kot sosedu, na cesti kot človek sočloveku ali v službi kot sodelavec sodelavcu. Razmišljam, kolikokrat vidimo človeka, ki kakorkoli potrebuje našo pomoč, pa ne storimo ničesar, obrnemo se od njega, kot da ga ne vidimo, morda še z rahlim nasmehom, češ kdo pa meni kaj pomaga in nadaljujemo svojo pot, kot da se nam ne more ničesar zgoditi. Ali smo kdaj razmislili, da smo že lahko sekundo zatem mi v nesreči, mi, ki smo šli mimo človeka, ki je potreboval pomoč? Le kako se bo zdelo nam, če ne bomo našli pomoč človeka — prijatelja, ki bi nam lahko pomagal?

Da si nekomu dober prijatelj, se lahko pokaže marsikje in na najrazličnejše načine. Veliko prijateljstvo se lahko pokaže že v službi, na delovnem mestu, kjer smo s sodelavci tretjino življenja skupaj. Kolikokrat vidimo sodelavca ali sodelavko, ki je žalostna, kar naprej nekaj tuhta, razmišlja, delo zaostaja, ne dosega morda norme itd. Bomo tega človeka pustili samega? Ali smo toliko sposobni, da pristopimo k njemu, ga potapljam po

rami in vprašamo, kaj ga teži? Ali pa se raje obrnemo od njega, kot da ga ne vidimo, češ, kdo pa meni pomaga? Če ne bo delal, bom imel vsaj jaz večji procent.

Razmišljam, kako bi se dalo pomagati človeku, ki ga nekaj teži, sam ne najde izhoda in se za trenutek zateče k alkoholu. Je to slabič? Morda. Mi, ki bi mu lahko pomagali, pa stopimo stran in se mu smejimo, saj je tako smešen, pozabimo pa, da je lahko pijan človek tudi nesramen in grob. Dokler je smešen, se mu smejimo, morda še za nalašč nazdravljamo z njim, saj bo počel še večje vragolije in mi se mu bomo lahko še bolj smejali. Kaj pa, če postane ta isti človek nesramen in grob, pa morda le iz malega vzroka, ker se je nekdo preglasno smejal? Se mu bomo takrat tudi smejali? Seveda se mu bomo, samo ne od blizu, takrat se bomo odmaknili za kulise in človeka — prijatelja — sodelavca prepustili nekomu, ki je za to odgovoren. Pa posledice? Prijatelja — sodelavca — človeka smo pustili, da se je dogodek zaključil. Zakaj nismo stopili k njemu že takrat, ko se nam je zdel še smešen in zanimiv in mu povedali, da se mu lahko zgodi kakršnakoli nesreča, ki lahko ima posledice?

Odgovorov, zakaj tudi takemu človeku ne znamo ali nečemo pomagati, je veliko, pa če-

Veljko Vlahovič — najvišje zvezno priznanje

trde zemlje, ki smo jo kopali te mesece, se zrcali delček tiste ljubezni, ki je močnejša od vsake druge. In mi smo kot drobni kamenčki v teh mogočnih stenah. Vsak zase imamo svojo preteklost in bodočnost, toda delček vsakega je vgrajen tod, v teh hribih. Za vedno bo ostal spomin. Le visoke, temne skale bodo ostale priča, da smo bili nekoč tukaj. Ljudje, ki se nas spominjajo, bodo čez leta umrli. Toda spomin na nas bo vendarle ostal. Ostal bo vgrajen kot drobna kapljica krvi, ki se pretaka po naših žilah...

Počasi se odpraviva v naselje. Še nekaj dni in konec bo vsega lepega. Ostal pa bo spomin, ostali bodo vsi dnevi, ki sem jih preživel na akciji. Zapuščam te, ker tako mora biti, toda tega si ne želim. Z roko ji sežem skozi lase. Vse bolj temno postaja. Čakam, da bodo zasijale zvezde, kajti takrat bo zares vsega konec...

Trenutki pred zaključkom akcije

prav vsi vemo, da je drugače dober, delaven itd. Ali nam je res samo do lastnih užitkov? Nam se je dogodek zdel zanimiv in če pomislimo, da se bomo o tem lahko pogovarjali in se smejali še celo leto, se je pa res izplačalo, da smo počakali in ga pustili, da je pokazal vse svoje sposobnosti. Kako pa se bo počutil prizadeti?

Razmišljam in razmišljam, ne znam priti do konca. Morda je kriv vse preveč hiter

tempo življenja, ki nas samo preganja. Ali pa morda res vidimo le sami sebe, za človeka — prijatelja pa nas tako ne briga? In ko bomo mi v tiski, morda res ne že kar jutri, morda čez leta, takrat se ne pritožujemo, da smo ostali sami. Raje razmislimo, kolikokrat smo mi pomagali človeku ali morda svojemu dobremu prijatelju.

Marta Vrenčur

Vpraševanja o mladih

Biti mlad je v vseh časih pomenilo skozi otroške igre in šolske dejavnosti odkrivati svoje sposobnosti in nagnjenja, se usmeriti tako, da se te sposobnosti s pomočjo učenja izoblikujejo, potem pa začeti delati tam, kjer lahko človek kot mlad delavec — strokovnjak skupnosti največ koristi. S tem se nadaljuje naravni tok stvari:

stari odhajajo v pokoj, mladi prihajajo na naša mesta. Ker so polni svežih znanj, jim manjkajo v bistvu le delovne izkušnje. Ko si jih pridobijo (ali jim katero uspemo tudi predati), delajo enako dobro, raje pa zaradi obilja energije bolje od nas.

Seveda pa je prav tako naravno, da se mladi ne uveljavljajo samo v takšni mirni kontinuiteti rodov, ampak šele prek generacijskega konflikta »očetje in sinovi«. Nič posebnega ni, če zanikajo desetletja ustaljene navade in norme, če jim kontinuiteta pomeni kompromisarstvo in hočejo z radikalnimi posegi in kvalitetnimi skoki uveljaviti nove, se pravi svoje poglede in nazore.

ŽIVAHNO DELO OO ZSMS DOBRIJE

V nedeljo, 1. 7. 1984, smo krajani vaške skupnosti iz Dobrija organizirali vaški praznik. Pričetek je bil ob 9. uri z odbojarskim turnirjem na igrišču pri Blatniku. Po končanem turnirju pa smo se zbrali na nogometnem igrišču »Pod slapom«, kjer smo nadaljevali s piknikom. Tudi v popoldanskem času smo se pomerili v različnih rekreativnih dejavnostih od nogometa, odbojke ter drugih športnih iger.

Menim, da je taka oblika sodelovanja med krajani zelo dobra, saj smo v vaški skupnosti zbrani s treh strani, in sicer s Koroškega Selovca, Dobrija in Tolstega vrha. Vaščani se na teh prostih zabavah bolje spoznajo in med seboj tudi bolj sodelujejo.

V vaški skupnosti Dobrije je tudi veliko mladincev. Delujemo v OO ZSM Franjo Malgaj. V maju smo imeli problemsko — volilno konferenco, kjer smo imenovali novega predsednika ter se dogovorili o našem nadaljnjem delu v letošnjem letu. Nagradili smo tudi najbolj zaslužne mladince z bronastim oz. srebrnim znakom.

Delo naše OO je kar precej živahno. Veliko sodelujemo z vaško skupnostjo. V kratkem bomo imeli delovno akcijo, na kateri bomo čistili mlado posajeni gozd. V avgustu bomo organizirali planinski izlet, skrbimo za naša spominska obeležja, pomagamo pri organizaciji letnih in zimskih iger itd. Naša OO dobro deluje na kulturnem področju. Vsako leto pripravimo kulturni program ob dnevu žena, ob prihodu zvezne štafete mladosti, ob prazniku dela ter ob obdaritvi otrok za dedka Mrza.

V naši OO je veliko kmečke mladine, ki pa nima vedno na razpolago časa za aktivno delovanje v mladinski organizaciji. Kljub temu lahko rečem, da ravno ta mladina daje velik delež k našemu dobremu delu. Mogoče bi lahko želeli le, da bi mladi iz vasi bolj aktivno sodelovali in se bolj vključevali v naše delo.

Marjana Sekavčnik

Delovna skupnost za računovodstvo

strugah, v več bolj smotrni rokavih? Jemljemo naš prosti čas v svoje roke ali se brez idej prepuščamo uvoženim modam in modelom iz Ljubljane, Beograda, z Zahoda? — Ponižamo v brezdelje in alkohol?

Hodimo v kino (zakaj ne?) v gore (zakaj ne?) Imamo lastne predstave, kaj nas veseli, če nam nemara sedanja oblika organizirane mladinskega prostovoljnega dela (brigade) ni všeč?

Nas vprašanje naše ulice, zaselka, krajevnih skupnosti zanimajo ali ne?

Sport, umetnost in znanost doma in v svetu vsak dan znova dokazujejo, da je v mladosti, tam od 18 do 30 leta večje obilje telesnih in duhovnih moči kot kasneje. — Kaj počnejo naši mladi s to močjo? Nas to zanima? Ne?

Nas zadovoljuje vsakoletni ritem: dedek Mrza — kulturni praznik — pohod po poteh 14. divizije — dan žena — prvi maj — štafeta mladosti in dan mladosti — trije tedni na mladinski delovni akciji (ali ne) — jeseni letna konferenca, obisk karavle, vmes nekaj izletov, ples in seks, potem pa spet vse od kraja?

Ni mogoče verjeti, da je razen vsakdanjega dela v tovarni vse drugo le še delo zase, sicer pa ždenje v prostoru in času iz meseca v mesec, iz leta v leto. Zato bi bilo zares koristno vedeti, kam vse usmerjajo mladi svoje duhovne in telesne energije.

Marjan Kolar

MLADOST V PREGOVORIH

Mlada kri mirno ne stoji.

Mladih ne smemo prezgodaj kovati v zvezde.

Mladost verjame, da je lahko premakniti svet.

Mladost je srečna, ker je pred njo prihodnost.

Mladim ostaja svet, starim zemlja.

Mladi ostajajo s pripravljenostjo za spremembe.

Mladost ima svoja pota.

Mladost je kot mošt; ne da se zadržati, ker mora zavreti in prekipeti.

Ko si mlad, je pred teboj odprt ves svet.

Človeka pomlad pride le enkrat.

Česar mladi ne vedo, stari povedo.

Mlado drevo se obrezuje, staro ne.

Moč in lepota sta odliki mladosti, a razumnost je cvet starosti.

Opojnost mladosti je močnejša od opojnosti vina.

V družbi mladih se ne stara.

Tudi pionirji so pomagali

TRENUTEK VEČNOSTI

Deja je s steklenico piva naveličano slone-la na okenski polici in opazovala program, ki so ga za ta večer pripravili otroci. Bili so tako pristržni, a kaj, ko jih je gledala že sko-raj dva meseca. Res, da so se menjavali, ven-dar so si bili podobni. Vsakodnevni živžav ji je začel presedati. Ni bila tip za otroke — družinski tip. To si je sicer očitala, ampak takšna je bila po naravi. Poskušala se je spremeniti, vendar ji ni uspelo. Verjela pa je, da bo ob pravem času pridobila lastnosti, ki jih mora imeti žena, mati. Mati? Zagle-dala se je v steklenico s pijačo. Med prsti ji je izgorevala že tretja cigareta. Kako bo kdaj mati, če si bo uničila zdravje? Alkohol in nikotin. Ni še prepozno, da neha, vendar ne ve, zakaj bi. Tudi tega ne ve, zakaj je začela. Mogoče zato, da bi pozabila, se tola-žila, lažje čakala? Čakala. Na kaj? Sploh ni vedela, kaj bi rada. Upi so se razblinjali, za-čela jih je vtapljati v pijači. Tako ne gre na-prej. Slišala je piščalko. Zdaj bodo šli spat. Živčno je zmečkala cigareto in odložila pivo. Vsega je imela dovolj. Nastala bo tišina in potem mir. Sčasoma ne bo nikogar več in ona bo ostala sama. Spet bo zrla v utripajo-če luči onkraj zaliva in razmišljala. Topla morska sapa ji bo mršila lase. Kot že veliko noči. Potem se bo odmajala spat.

— Deja, greva na ples?

— Greva? Kam?

— No, saj gremo skoraj vsi. Dol, na te-raso.

— Ne vem.

— Reci, da greš. Z mano...

— Hm. V redu.

Deja je privolila, a grizla jo je vest. Misli, da gre z njim, a ona gre iz radovednosti. Preveč jo zanima, kako se bo obnašal on, da bi ostala doma.

Držala sta se za roke. Menda se ja ne bo zaljubil. Potem bi bila kriva še za eno strto srce. Sovražila je strta, izgubljena in pred-vsem zaljubljena srca. Takšno je bilo nam-reč njeno.

Mišo in Peter sta plačala vstopnino. S Ta-jo sta se samo spogledali. Nobena ni bila za-

dovoljna s svojo ožjo družbo. Znašli so se za isto mizo. Deja je kmalu z Mišotom nore-la na plesišču. Glava se ji je počasi bistrila. Peter je plesal s Tajo. Deja se je odlično po-čutila. Onadva sta bila zadržana, njo pa so sprejeli za zvezdo večera. Bila je v elementu. Mišo je sicer dobro plesal, a ta večer ji ni bil kos. Jani je za bobni igral samo še zanj in Deja je pozabila na vse okoli sebe. Po-tem pa so se naenkrat oglasili zvoki angle-ške popevke: »Darling, you know I'm feeling all night...«

Deja je kot paralizirana obstala in se za-gledala na morskó gladino.

— Saj dovoliš, Mišo?

Peter je prijel Dejo okrog pasu in jo za-vrtel. Potem sta se premikala vedno poča-sneje. S celim telesom se je prilepila nanj. Možgani so začeli delovati... kaj zdaj?

Živi in ne razmišljaj, kaj bo potem, si je dejala. Petrove roke so ji božale lase in jo pritiskale nase. Zazrla se je v njegov obraz, oči. Gledal jo je. Počasi je spustil ustnice na njene. Končno. Je čakala na to? Saj ni va-žno. Samo, da je z njim.

Spet so igrali hitro glasbo, vendar je Deja že zdavnaj zapustila plesišče. S Petrom sta odšla ob obali.

Sedela sta pod grčavim drevesom in mol-čala. Deja je položila glavo na Petrove prsi.

— Peter...

— Ja.

— Peter, zakaj si... zakaj si danes z mano?

— Ne vem...

Spet sta se ljubila. Z roko ji je šel pod majico in počasi prek trebuha k zadrgi.

— Deja, saj si me imela ves čas rada.

Začelo jo je mraziti. — Kako veš?

— Povedali so mi.

— Kdo, kdo je to vedel?

— Marsikdo. Meni pa je postalo popolno-ma jasno, ko si mi telefonirala.

— Saj ni važno. Oprosti za tisto. In kaj si si mislil o meni?

— Saj veš. Povedal sem ti, da se bova po-govorila. To je bilo vse.

Sonce, voda in nasmeh

— Vse...

— Pravzaprav ni bilo vse. Čakal sem na ta trenutek. Tako čudno si se vedla do me-ne, da se ti nisem mogel približati.

— Res? Ni bilo namerno...

Ponovno sta se predala ljubezni. Naga sta ležala v travi in med listi smokve so svetile zvezde. Razpustil ji je lase in zakopal obraz v njeni dojki — bili sta kot dve veliki ja-bolki.

— Deja, oh Deja... tako zelo sem si te že-lel. Ne vem kaj je z mano.

— Ne poskušaj mi razložiti. Razumem te.

— Nisem zaljubljen vate. A včasih me popade hrepenenje in takrat bi rad bil s tabo. Veš to?

— Čutim...

Začela ga je ljubkovati po vratu, ušesih in mu s prsti kodrati lase.

— Pogovoriva se. Zaupaj mi... Deja! Spravljaš me na mejo blaznosti...

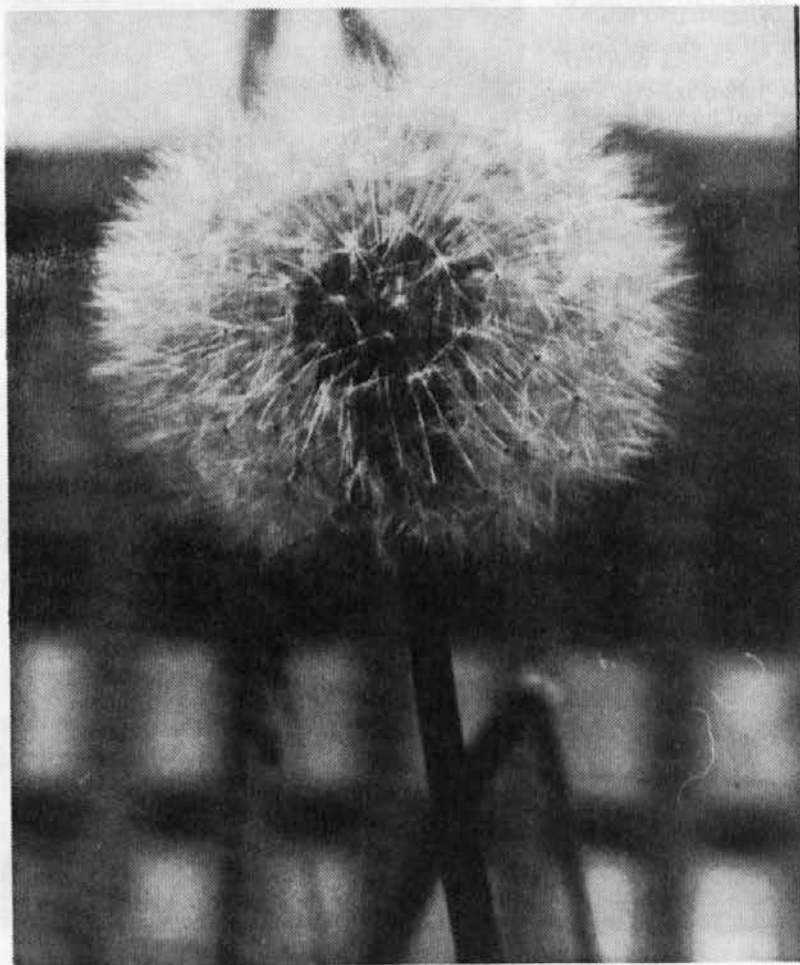
Besede so zamrle, ostala je le še strast, njegovi poljubi, on. Raziskoval je vsak njen delček. Tešila sta svojo lakoto, hrepenenje. Nihče je ni znal tako ljubiti. Postala sta eno. Noč se je začela nagibati v dan.

Kamenje je škripalo pod njunima nogama. Izčrpana sta počasi hodila proti domu. Kar naprej sta se ljubila. Nista mogla narazen. Deja je vedela, da bo to slovo. Za dolgo, morda za zmeraj. Peter jo je stiskal k sebi. Nista govorila o prihodnosti. Še en dolg po-ljub. Potem sta odšla spat.

Nad bližnjim hribom je svetla zarja na-znanjala nov dan. Dan kot toliko drugih, le da je Deja zaspala z mirnim srcem.

Kako dolgo?

Andreja Kolar

»Lučka«

Pri raziskovalnem delu ni velike filozofije

Odbor za pospeševanje raziskovalne in inventivne dejavnosti pri občinski raziskovalni skupnosti Ravne je podelil letošnje priznanje tudi dipl. inž. Jožetu Žlofu, vodji spektroskopskih laboratorijev v Službi za kemijo in kemijske raziskave tozda Kontrola kakovosti — **PRIZNANJE ZA DOLGOLETNO USPEŠNO RAZVOJNO-RAZISKOVALNO DELO NA PODROČJU ATOMSKE SPEKTROSKOPIJE.**

Na prvi pogled skopa utemeljitev razkrije po iskanju vsebine za njenimi posameznimi besedami kmalu več. In šele vsebina, ki jo razloži nagradenec sam, prav pokaže delo in misli nekega raziskovalca ter prepriča, da je bila odločitev za priznanje dobra.

PRIZNANJE. »Osebnost se nisem nikoli učil za ocene in ne delam za priznanja, skušal sem le dajati čimveč od sebe. Seveda pa je človek ob priznanju zadovoljen, še posebej, če ve, da so o dodelitvi odločili strokovnjaki. Zame je priznanje pomembno tudi zato, ker ga je v železarni dobila neka obrobna branža, saj kemija pri nas ni primarna, in hkrati sem vesel, da smo ga dobili posredno vsi: vsi moji ljudje v spektroskopiji in vse službe, ki na kakršenkoli način pomagajo pri tem delu, kot so ETS, APP in ostali del naše službe, predvsem analitski in tehnološki laboratoriji. Sama spektroskopija namreč ne bi mogla eksistirati, če ne bi bilo ozadja. Jaz to priznanje razumem samo v tem smislu.«

ZA DOLGOLETNO. »V Železarno Ravne sem prišel leta 1963, ko sem tudi diplomiral na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani. Bil sem ravenški študent, ker takrat, ko sem se odločil za študij, Železarna Štore ni razpisala štipendij za moje želje. Za kemijo v začetku sicer nisem kazal pravega veselja, bolj za fiziko. Toda moje zdajšnje delo je povezano z njo in njenimi metodami, zato mi ni žal, da sem se odločil za kemijo. Najprej sem v železarni delal v tehnoloških laboratorijih, kmalu pa sem se preusmeril v spektroskopijo. Vodja spektroskopskih laboratorijev sem od leta 1979.«

USPEŠNO. »Dokaz, da je naše delo uspešno, so gospodarski učinki, kot so večja proizvodnja, prihranek energije, manjši izmeček, manjša poraba legiranih dodatkov, enakomernjša kakovost izdelanega jekla itd. Dokaz za to je tudi redno delo na aparaturah, ki smo jih mi pogнали v tek. Raziskave so namreč lahko še tako zvane, če se ne obnesejo v praksi, so slabe.

Nedvomno smo s svojimi kemijskimi storitvami na osnovi spektroskopskih metod po asortimentu, kakovosti in hitrosti v vrhu jugoslovanske in neke v sredini zahodnoevropske analitike. Naročila za naše storitve prihajajo iz vse Jugoslavije, k nam hodijo ljudje na prakso, še nedavno jih je bilo 9 iz Skopja. Dosegli smo tak nivo, da nam dajejo priznanja tudi drugi. To nas zelo vzpodbuja.

Naše storitve pa seveda niso omejene samo na metalurgijo, ampak smo lepe uspehe dosegli s prenosom spektroskopskih metod na področje ekoloških raziskav, kot je npr. analiza vode, odpadkov geoloških materialov itd. S svojimi predavanji sodelujemo na srečanjih spektroskopske sekcije, ki deluje v okviru slovenskega kemijskega društva, in občasno na simpozijih v jugoslovanskem merilu. Vse to zahteva seveda stalno sprotno izobraževanje.

Jože Žlof

Pri vsem tem pa moram poudariti, da je naša aparativna opremljenost prej skromna kot razkošna. Marsikdo v Jugoslaviji nas z njo zelo prekaša, da Zahodne Evrope sploh ne omenjam.

Ozko gledano, z vidika železarne, bi kdo rekel, da ne. Toda tak občutek je samo zato, ker vse naše aparature dobro delajo in si mi prizadevamo, da iz vsake čimveč iztisnemo. Naša dva kvantometra sta po zahodnih normah že pošteno amortizirana, in bo treba sčasoma misliti, da se bo našel denar za nabavo novega rentgenskega kvantometra. V tej luči je uspeh naših raziskav še večji.«

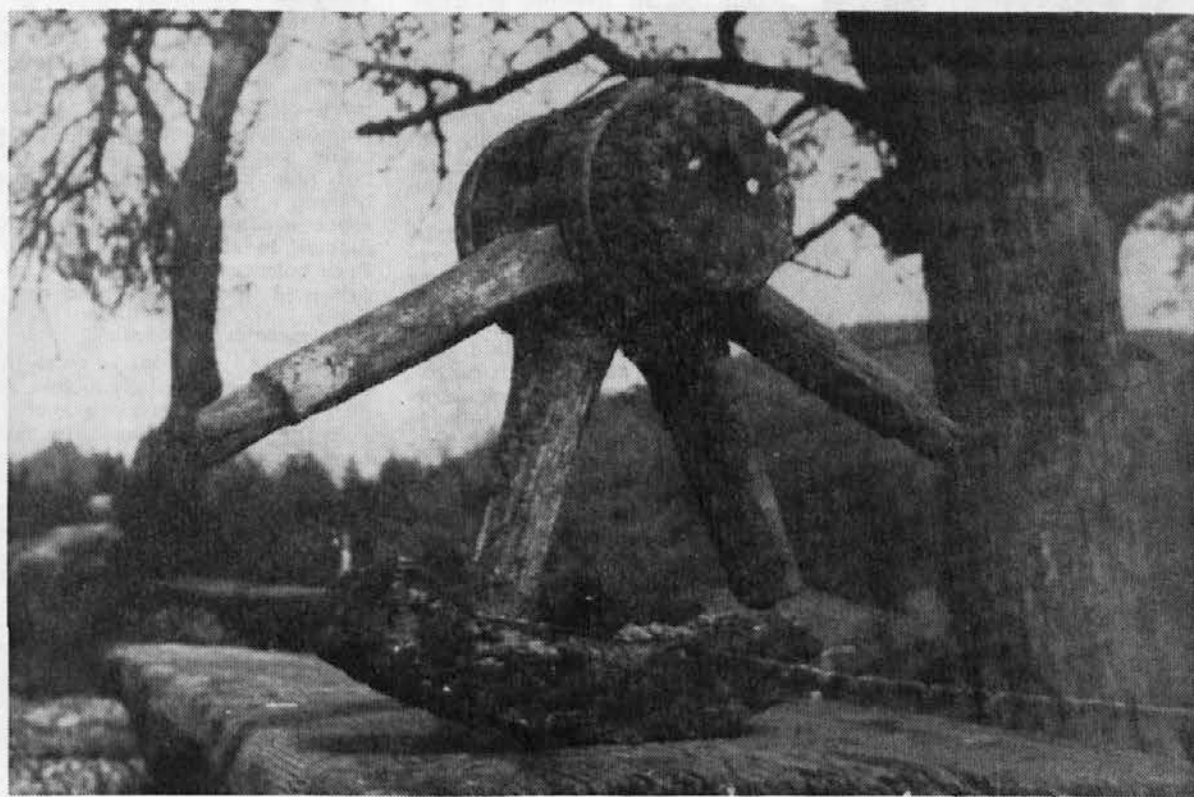
RAZVOJNO-RAZISKOVALNO DELO. »Osebnost mislim, da pri razvojno-raziskovalnem delu ni velike filozofije. Ponavadi so vse velike stvari enostavne, tako tudi tukaj. Treba je dati le pravega človeka na pravo mesto, kjer bo lahko dal vse od sebe. Da ni dovolj raziskovalcev, je po mojem mnenju kriv vodstveni kader. Nisem še imel primera, da bi se kdo na novo zaposlil, pa ne bi kazal zanimanja za delo. Mladi so delavni, le zaposliti jih je treba in usmerjati, potrebni so pedagoški prijemi. Vodstveni kader mora animirati, navdušiti človeka, ki ima umske potenciale na maksimum. Če ga takrat zavremo, je to zločin. Pri nas je veliko tega, in prebijejo se le redki, le najbolj vztrajni. Seveda pa mora biti človek tudi samoiniciativen, šele potem lahko kaj doseže.

Menim, da je vsako razvojno-raziskovalno delo hkrati inovacijsko. Tudi naše je, a ga ne prijavljamo. So stvari, ki jih je treba hitro narediti. Kvantometer je npr. mrtev, dokler ga ne umeriš, dokler ga ne pripraviš za delo. Takrat ne misliš na inovacijo. Nisem za to, da bi vsako maleznost prijavljala za inovacijo. Če ti kot strokovnjak narediš svoje delo dobro, to še ni inovacija, to je dolžnost. Pri inovacijah gre za večjo stvar. Jaz osebno bi jo upošteval le, če bi pomenila bistveno izboljšavo, nekaj nadpovprečnega.«

NA PODROČJU ATOMSKE SPEKTROSKOPIJE. »Da, naše področje je atomska spektrosko-

pija, za razliko od molekulske, ki je bolj uporabna v organski kemiji (farmacija, prehrabena industrija itd.). To je kompleksna zvrst kemijske analitike, ki jo na grobo delimo na atomsko emisijsko spektroskopijo, atomsko absorpcijsko spektroskopijo in rentgensko spektrometrijo. Največ pozornosti smo ves čas namenjali direktni spektroskopiji, imenovani tudi kvantometrija, ki je v proizvodnji jekla najprimernejša, saj daje na podlagi merjenja jakosti spektralnih črt hitro, celovito in zanesljivo informacijo o kemični sestavi medfaznih in končnih preizkušancev.

Od leta 1962, ko je železarna kot prva v Jugoslaviji kupila emisijski kvantometer, skupina zavzetih spektroskopikov pa ga je sorazmerno hitro umerila in vključila v redno proizvodnjo, se je seveda marsikaj spremenilo, tako v svetu kot v naši železarni. Proizvodnja jekla se je pri nas najmanj podvojila, asortiment se je obogatil z lepim številom novih kvalitete, odstotek legiranih in močno legiranih vrst jekla se je občutno povečal, tehnologija izdelave jekla se je ves čas izpopolnjevala. Seveda se je morala tudi naša služba vsem tem spremembam spriti prilagajati. Stari kvantometer z ročnim upravljanjem sta postopoma zamenjala dva novejša, emisijski in rentgenski fluorescenčni. Vsak od njiju ima svoj računalnik, zato je izračunavanje rezultatov kemičnih analiz avtomatsko. Učinek avtomatizacije kvantometrov pa smo povečali še s tem, da smo avtomatizirali tudi prenos podatkov s kvantometrov v posamezne obrate in službe ter s tem maksimalno izkoristili neposredno obdelavo teh podatkov za optimalno vodenje tehnoloških procesov. Projekt, imenovan programski paket »KEM 101«, ki obsega prek 20 programov in s katerimi se je služba za kemijo vključila v enoten računalniško podprt informacijski sistem Jeklarne, sta izdelali naša služba in

Nekoč je bilo kolo

služba za avtomatizacijo proizvodnih procesov. Vzporedno s kvantometrijo smo razvijali spektrofotometrijo, atomsko absorpcijsko spektrometrijo, spektrografijo in ICP — emisijsko spektrometrijo. Ker pa so vse te metode relativne, je treba zanje imeti v začetni fazi znano klasično analizo, zato sodelujemo z drugimi oddelki naše službe. Zamudnega raziskovalnega dela je pri tem veliko.

V prihodnje nameravamo dopolniti in izboljšati še mnogo stvari. Zdaj pripravljamo prenos analize žlindre na rentgenski kvantometer, saj ga zahteva ponovna metalurgija v Jeklarni. Dolgoročno bo naslednja avtomatizacija v tem, da bomo ogljik, žveplo in pline, ki jih analizirajo v analitskih laboratorijih, avtomatsko javljali pečem. Skratka — tudi v naprej bomo iskali hitre in učinkovite spektroskopske metode.

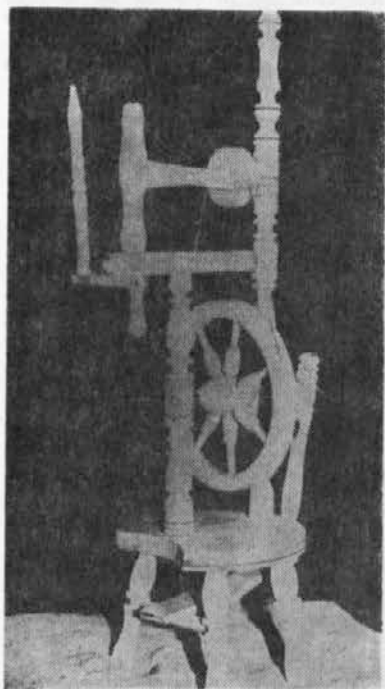
Toda najmanj dve stvari je treba pri inž. Zlofu še enkrat postaviti. Tako živi sta, da te

resnično prevzameta, sta pa bistveni tudi zanj. To sta delo in sodelavci. Delo, najprej strokovno, za katerega vrednost je največji dokaz priznanje, in nato pedagoško. Človek je sogovorniku, kot je inž. Zlof, takoj hvaležen, ker razume, da vsak ne more »biti doma v vsem«, in mu ni žal »svoje znanosti« širše razložiti. Pozna se mu 18 let pedagoškega dela, učiteljevanja, ko na koncu stavka nehoče ponovi besedo, dve in pričakuje, da bo misel končal poslušen učenec. In kot ne zanika, se mu pravi pedagoški pristop obrestuje tudi pri sodelavcih. Cenijo in spoštujejo delo drug drugega, on pa poudarja: »Spektroskopijska je tako obširna in zahtevna panoga, da jo lahko v neposredni proizvodnji, kjer je časovni pritisk odločilnega pomena, razvije do vrhunske stopnje le enovita skupina sposobnih in delovnih strokovnjakov. Zadovoljen sem, da sem bil in sem še član take skupine.«

Helena Merkač

ČRNSKA TURISTIČNA RAZGLEDNICA

Mežiška dolina ima dobre možnosti za razvoj turizma, ki pa jih še nismo izrabili, čeprav tudi ne moremo reči, da smo jih povsem zanemarili. Železarna Ravne ima svoj rekreacijski center Ivarčko in smučišče pri Ošvenu, Sentanel je znan po svojih turističnih kmetijah, v Mežici in Črni privablja po zimski sezoni goste na smučišča z žičnico. Toda turistična ponudba v občini je nepopolna, predvsem pa nepovezana, zato še vedno velja za nerazvito.

Vabilo na prejo

Za večji razcvet turizma si še najbolj prizadevajo v Črni. Turističnim delavcem je uspelo pridobiti kraje, da sami skrbijo za urejenost zunanjsčine hiš in naselja v celoti, s čimer so dosegli, da je bila Črna razglašena za najbolj urejen slovenski kraj. Ta-

ko si je pridobila mesto med imeni znanih slovenskih turističnih krajev. To pa še ni vse, Črnjani in okoličani živijo in sodelujejo tudi z daleč naokoli znano tradicionalno prireditvijo — koroškim turističnim tednom, ki je po 29 letih sicer ohranil prvotno zasnovano športno, kulturno, gospodarsko in družabno prireditve, je pa zdaj presegel nekdanje razsežnosti.

Na športnih in delovnih tekmovanjih, ki so se zvrstila v dobrem tednu sredi avgusta, so sodelovali ljudje iz raznih krajev Slovenije in iz avstrijske Koroške, dramska predstava je bila iz Kopra, na literarnem večeru sta sodelovala igralca iz Ljubljane, le razstave ročnih del in likovnih stvaritev ter prikaz kmečkih del na vozovih so pripravili domačini sami. Okoli 15 tisoč gostov, ki so v tem času obiskali Črno, je bilo zadovoljnih tudi z vsestransko gostinsko ponudbo (tudi kmečkih jedi in pijač), Črnjanom samim pa gre priznanje, ker so bili voljni mirno prenašati vse neprijetne plati turističnega živčava, kot sta glasba in govorjenje po zvočnikih in večerna ter nočna glasba za ples kar na več koncih naselja. Prav to, da krajani živijo s prireditvijo in s turizmom sploh, pa daje Črni lepe možnosti za nadaljnji razvoj.

Predsednik Turističnega društva Črna Franc Stakne, ki je hkrati predsednik Koroške turistične zveze, je dejal, da bodo v Črni razvijali turizem na podlagi dosedanjih izkušenj in možnosti, ki jih bodo še dopolnjevali, zavedajo pa se, da je treba tovrstna hotenja v občini povezati. V nobenem kraju v občini ni dovolj zanimivosti, da bi turist zdržal v njem deset dni, če pa ga bomo peljali na izlet še drugam, bo marsikdo želel prebiti dopust v katerem naših hotelov tudi zunaj zimske sezone. Črnjani svoje goste že prevažajo na izlete v Toplo, k Najevski lipi, celo v Logarsko dolino. Dokler pa se za turizem ne ogrevajo Javorci, bi bili naj-

Za jesen

brž za goste iz drugih republik zanimivi tudi izleti v Sentanel, na katero od turističnih kmetij; nekatere od teh so že povezane s hotelom Peca v Mežici.

Seveda so turistični delavci v Črni realisti in se zavedajo, da bo tudi v prihodnje zanje najbolj pomembna zimska sezona, še posebej, če bo zaživel Interapccenter v Topli in Peci in se bodo z mejnim prehodom na Lužah odprla vrata v Črno tudi tujim turistom. Razviti pa želijo v večji meri kot doslej — izletniški in

planinski turizem. Zanju je med njihovimi gosti že zdaj veliko zanimanje, kar pa ni čudno, saj si naravne lepote, kakršne obkrožajo Črno, vsak rad ogleda in doživi. Kakor povsod pa velja tudi tu: samo lepa narava je za turizem premalo. Turistični delavci v Črni to vedo. Za turizem so že veliko storili, radi pa bi še več, ko bi jim le dopuščale denarne možnosti. Idej jim ne manjka, volje pa tudi ne.

Mojca Potočnik

ZDRAVJE

MIGRENA

Kaj je to?

Z migreno mislimo bolečine v eni strani glave, pojavljajoče se v napadih, ki trajajo ure in dneve. Pogosto jih spremljajo bljuvanje, migetanje pred očmi in motnje v vidu. Vzrok tega glavobola so verjetno nihanja v premeru utripalnice glave; v začetku napada naj bi se žile krčevito zožile, pozneje pa razširile. Več kot polovico teh bolnikov ima bolezen v rodu. To so ljudje s posebno osebnostno strukturo, zelo dejavni in strogi s samim seboj. Prva bolezenska znamenja se kažejo med 10. in 30. letom starosti.

Bolezenska znamenja

Diagnoza »migrena« se opira na bolezenska znamenja, značilna za glavobol (enostranski glavobol, slabost, bljuvanje, migetanje pred očmi, ohromitev očesnih mišic in izpadi v vidnem polju).

Bolečine v glavi so pri polovici vseh bolnikov z migreno edino bolezensko znamenje. Le pri približno 65 % bolnikov je glavobol samo enostranski. Povečini se prične v čelu in sencih in se potem razširi na vso polovico glave. Bolečine so razbijajoče, globoke, vrtajoče in se še stopnjujejo zaradi zunanjih dražljajev (svetloba, ropot). Prizadeti so bleđi, senca občutljiva na pritisk. Bolečina v nekaj urah doseže največjo moč in izzove pri 60 % bolnikov slabost in bljuvanje.

Migrena napade vedno isto stran glave. Neredko se tem bolečinam pridružijo še druge težave (potenje, krči v trebuhu, driske, razbijanje srca, zmanjšanje količine seča in po napadu velike količine seča). Napad traja včasih le eno uro, včasih tudi več ur. Pogostost napadov niha med maloštevilnimi napadi skozi vse leto in med napadi vsak dan.

Veliko bolnikov ima pred napadom migrene bolezenske spremembe v vidu. Pri tem vidijo najprej barvne, bliskajoče se zobčaste figure. To traja 5–15 minut, šele nato se prične pravi napad migrene.

Kaj jo izzove?

Napade migrene izzovejo sprememba vremena, svetlobni dražljaji, mesečno perilo, sprostitve in daljše počivanje v postelji (t. i. nedeljska ali počitniška migrena), pa tudi duševne obremenitve (odgovornost, skrb, prevelik napor). Pogosto so vzrok za napad tudi ovulacijska zavirala (hormonska kontracepcija).

Zdravljenje

Najprej odpravimo vzroke, ki so napad povzročili. Tudi zdravljenje, ki lajša bolniku bolečine, je že precej, vendar je njihov učinek na posameznika različen, zato svetujemo posvet s svojim zdravnikom.

Referat za zdr. vzgojo

KULTURA

KIPARJI IN SLIKARJI V ŽELEZARNI

Avgusta smo imeli na Ravnah 6. simpozij Forma vive in 15. slikarsko kolonijo

Forma viva: IZRAZNOST TUDI V RAZSEŽNOSTI

Naj spomnimo: Forma viva je ime za mednarodne kiparske simpozije. Njeno bistvo ni le v ustvarjanju več umetnikov naenkrat, ampak predvsem v izmenjavi izkušenj, pogledov na kiparstvo itd. V Sloveniji je organizirana tako, da so njena delovišča v štirih krajih: v Kostanjevici na Krki, v Portorožu, v Mariboru in na Ravnah, sedež pa je v Ljubljani.

Američan Gary C. Dwyer, univerzitetni profesor iz Kalifornije Irec Jim Buckley, svobodni umetnik iz Corka na jugu Irske, Jugoslovani italijanske narodnosti Roberto Stell iz Opatije, diplomirani arhitekt in študent 4. letnika kiparstva Akademije za likovno umetnost v Ljubljani, in Slovenec Dušan Tršar iz Ljubljane, profesor na akademiji, akademski kipar.

Za prijavo na Forma vivo Ravnice '84 so imeli ti umetniki raz-

Gary C. Dwyer

Posebnost naše Forma vive je železo. Vendar, kot je naglasil predsednik izvršilnega odbora Dušan Tršar, pri izboru udeležencev za Ravnice ni bilo prvo merilo želja po delu z železom, temveč kvaliteta — po spoznanju, da se vsak dober avtor lahko prilagodi materialu in da njegova izrazna moč zaradi tega ne more biti manjša.

Tako so letos na ravanskem simpoziju Forma vive sodelovali:

lične razloge. Američana je najbolj privlačila tema Mir, nikoli več vojne. Ne mara simpozijev, katerih dela le olepšujejo kraje, so le okras zaradi okrasa. Je pa jeklo tako ali tako v tesni zvezi s temo. Če ima vojna material, je to zagotovo železo, hkrati pa je lahko železo tudi material mira, simbol industrijske družbe. Poleg tega ima jeklo zelo ugodne lastnosti, medtem ko je kamen, s katerim tudi dela, krhek.

Jim Buckley

Dušan Tršar

Za razliko od njega je druge tri v ponudbi za našo Forma vivo pritegnil predvsem material, železo. Irec ima le zelo redko priložnost delati z njim, sploh v tako velikih razsežnostih, kot jih je lahko izbral pri nas, in je bil navdušen. Roberta Stella je zamikala prva izkušnja s tovarno. Železo je dalo tudi Dušanu Tršarju možnosti, ki jih v materialu, s katerim je delal zdaj — neonu in pleksi steklu — ni imel. Idejo iz posebnih materialov je spremenil v klasičen material in dobil z njim nove izrazne kvalitete, močnejše od prejšnjih labilnih.

Ustvarjali so umetniki ves mesec, kar so bili na Ravnah, v železarni pri stari mehanični. Tam so počasi nastajale štiri zelo različne skulpture, vendar vse velike. »Ko greš iz ateljejskega dela, se rad spoprimeš z večjim, ki ga lahko postaviš v resničen prostor,« je za vse povedal Dušan Tršar. »Material je bil vedno problem. To ni nepomembno, saj te lahko omejuje v velikosti, ki pa je že tudi iz-

raznost.« Vendar umetnikom ni bilo dominantno načelo »izkoristi priložnost«, ampak so velikost in obliko ter vse druge razsežnosti izbirali tudi skladno s kraji, kjer bodo njihove skulpture stale. Se posebej, tudi zgodovinsko, je preučil pokrajino med Stoparjem in Poljano, kjer naj bi stala njegova forma viva, Američan Dwyer, »dobiti občutek za kraj« je pomembno tudi za Jima Buckleyja, najširše pa je razložil Roberto Stell: »Zame skulptura nikoli ni objekt, ki bi padel na zemljo. Izhajati mora iz okolja, iz zemlje v širšem smislu, biti mora rezultat silnic v prostoru.«

Po tem lahko pričakujemo, da se bodo skulpture letošnje Forma vive ujemale z našim okoljem. Stale bodo širom po dolini. Stellova »zaprta forma brez imena kot dialog med dvema prostorskima konceptoma« bo v Kotljah, Tršarjev »zelo stiliziran model oprsja z glavo« bo pred občinsko skupščino na Čečovju, Buckleyeva »ekspresionistična skulptura brez

Roberto Stell

Udeleženci Slikarske kolonije Ravne '84. Od leve proti desni: Peter Krivec, Janez Boljka, Milan Lorenčak in Rudi Mraz

imena, s spodnjim delom stare fabriške peči kot žrtvenikom in svobodno nihajočim delom, na katerega naj bi se obežali otroci» bo na Prevaljah, Dwyerjeva pa, kot že rečeno, pri Poljani. Imen torej ni, le želje ustvarjalcev, da bi ljudje njihove izdelke sprejeli za svoje in jih poimenovali, kot želijo.

SLIKARSKA KOLONIJA: KOROŠKA VEDNO ZNOVA PRIVLAČNA

Kot je poudaril Franc Boštjan, sekretar sveta slikarske kolonije, so zaradi specifične teme Mir, nikoli več vojne na letošnjo slikarsko kolonijo najprej želeli povabiti slikarje — vojne veterane. Ker se ti zaradi objektivnih razlogov vabilu niso mogli odzvati, so iz seznama Društva slovenskih likovnih umetnikov izbrali drugih pet: akademskega kiparja in grafika Janeza Boljko iz Ljubljane, akademske slikarje Petra Krivca iz Vojnika, Milana Lorenčaka iz Celja in Janeza Kneza iz Trbovelj (ta je na Ravnah le zbral motive, delal pa doma) ter grafičnega tehnika Rudija Mraza iz Pirana. Prevladovali so tako udeleženci z akademskim naslovom. Tov. Angeli, član sveta kolonije, je povedal, da zato, ker se je morala zaradi slabših finančnih možnosti spremeniti usmeritev sveta kolonije: manj udeležencev, a kvalitetnih.

Janeza Boljke se ravenska kulturna javnost zagotovo še spomni iz leta 1975, ko je prvič razstavljal v Likovnem salonu. Letošnje povabilo za drugič je sprejel, ker so mu »železna« mesta blizu, čeprav je tukaj le beležil vtise, rešuje in končuje pa jih doma. Je svobodni umetnik, posebnost njegove umetniške pojavnosti pa je predvsem v prepletanju kiparskega in grafičnega, čeprav se zadnje čase intenzivneje ukvarja s slikarstvom. Ne kopira narave, ker mu to likovno ne leži, pri kiparskih ciklusih iz železa pa mu je osnovno načelo, da je tudi iz odpadnega materiala mogoče in vredno graditi. Zelo ga mika motivika iz železarne, tematsko pa predvsem svet, ki šele bo.

Peter Krivec je predavatelj na Pedagoški akademiji v Mariboru. Je grafik. Koroška in njene posebnosti so bile doslej zanj neodkrita, to je svet, ki se zelo razlikuje od njegovega. Z občudovanjem in presenečenjem je zbiral risbe zanj enkratnih stvari na Koroškem, kot na npr. leseni križci na vratih itd.

Milan Lorenčak je akademski slikar v pokouju. Predvsem dela olja, akvarele in risbe. Njegova motivika so portreti, pokrajina in tihožitja. V ponudbi za našo kolonijo ga je vabilo predvsem novo okolje, poletni čas manj, saj so barve prezelene, »špinačne«. Zato je tukaj samo pokrival platna, podrobnosti bo dodajal doma.

Rudiju Mrazu sta najbližja svinčnik in tuš, vendar je izrazno močnejši v olju. V našo kolonijo ga je privabila že misel nanjo, na srečanje s kolegi. Toda ob vstopu v naš konec je bil močno šokiran: »Prvič sem se srečal s Koroško, s to neizmerno zeleno pokrajino.« Toda kmalu je začutil v rokah, da mu pokrajina vseeno leži in da bo zaradi globokega vtisa barv svoja dela obarval popolnoma realistično. To se mu zdi pozitivno, saj je realist.

P. S. Slikarji so bili na Ravnah konec avgusta, delali so po vsej dolini, zato smo jih skupaj lahko dobili le pri zajtrku v Hotelu Merx. Razstava njihovih del bo konec novembra v Likovnem salonu.

SKUPNO OBOJEMU: TEMA IN ODLIČNA OCENA ZA ORGANIZACIJO

Letošnja Forma viva in slikarska kolonija sta bili že v sklopu prireditve ob 40. obletnici osvoboditve. Zato sta tudi temo imeli v tem duhu: Mir, nikoli več vojne. Vendar ta predpisana tema udeležencev pri njihovem ustvarjanju ni omejevala. Roberto Stell je povedal najširše: »V tej temi je vedno duh umetnosti, mir je njen stalni moto, jezik, ki povezuje ljudi, medtem ko jih vojna razdvaja. Ta tema je adekvatna

umetnosti, čeprav so v njej seveda še druge izkušnje.«

Drugače pa je pri obeh teh srečanjih najbolj izstopala naša odlična organizacija. Udeleženci so zanj uporabljali že kar smešno pohvalne besede od »1A« do »fan-

tastično, brezhibno, posnemanja vredno, vse v superlativih« itd. Tov. Boštjan in tov. Angeli sta lahko nanje upravičeno ponosna, koliko dela sta imela. Tov. Boštjan je povedal: »Res ni bilo težav. Povzročal jih nisem jaz, ne kdo drug. Če so že bile kakšne manjše, smo jih takoj rešili, saj ne smejo vplivati na rezultate dela in počutje.« Da so ob takšnih srečanjih obveznosti resnično večje, saj morajo biti aktivnosti planirane cel dan, če hočemo, da udeleženci odnesejo nekaj o Koroški tudi kulturno in zgodovinsko, je pojasnil še tov. Angeli.

Veliko lepih besed pa gre tudi našim delavcem, ki so pomagali kiparjem Roberto Stell je rekel, »da so to resnično mojstri, od njih se bom veliko naučil«, Jim Buckley, »da se vidi, kako obvladujejo svoj material«, Američan Dwyer pa, »da opaža, kako delavci uživajo v delu.« Dušan Tršar, nekakšen vodja Forma vive, je še posebej pohvalil tov. Cesnika iz tozda SGV za dobro organizacijo dela.

Da nista Forma viva in slikarska kolonija na Ravnah »le meta-nje denarja stran v teh stabilizacijskih časih«, kot je bilo vmes večkrat slišati, bo mogoče po tem bolj jasno. Razsečnost je treba le videti.

Helena Merkač

ZKO RAVNE V LUČI STATISTIČNIH PODATKOV

Zveza kulturnih organizacij Slovenije je pred kratkim objavila zanimive statistične podatke o razvitem ljubiteljske kulture v Sloveniji. Podatki so bili zbrani s pomočjo ankete med občinskimi ZKO in kažejo stanje 31. 12. 1983.

Zanimalo nas je, kje je med slovenskimi zvezami naša ZKO, zato smo primerjali nekaj podatkov in pokazala se je prav zanimiva slika. Statistika kaže, da smo nekje v prvi tretjini razpredelnice. Res je, da je statistika včasih hudo problematična, a osnovno orientacijo le pokaže. Statistične kazalce smo še dopolnili, saj smo primerjali nekatere podatke tudi glede na število prebivalcev.

I. Število društev v občini

V tem pregledu navajamo le število KUD v krajevnih skupnostih in na šolah, izpuščena pa so druga okolja.

V občini Ravne je registriranih 13 krajevnih društev in s tem številom se uvrščamo na 23. mesto v Sloveniji. V 39 občinah je manj društev, v eni enako, za 2 občini pa ni podatkov. Izbrali smo tudi dve skrajnosti, in sicer: v občini Kranj je 49 društev in je torej prva, v občinah Piran in Metlika pa je le po eno društvo.

Pri šolskih društvih smo nekoliko na boljšem, saj ima le 15 občin več šolskih društev kot mi (Ravne 8). V 42 občinah je manj šolskih KUD kot pri nas, od tega v 12 občinah sploh ni šolskih KUD, v 6 občinah je število društev enako.

Pri šolskih društvih prednjači občina Zalec z 21 društvi, v 7 občinah pa je po eno šolsko kulturno-umetniško društvo.

II. Aktivni člani v društvih

Še bolj zanimivo je primerjati podatke o aktivnih članih v društvih. Število društev namreč ne da popolne slike, saj so lahko ta društva različno močna. Kot vemo, je zakon o društvih zadoščeno, če se zbere najmanj 10 članov in sklene ustanoviti društvo.

Statistika je pokazala naslednjo podobo: v 29 slovenskih občinah se po-najšajo z več članstva kot pri nas, v 29 občinah je manj članov, za 6 občin pa ni podatkov. Občina Ravne se s svojimi 650 člani v krajevnih KUD uvršča na sredino razpredelnice.

Pri članstvu prednjači občina Ptuj, ki ima v svojih krajevnih KUD registriranih kar 2249 ljubiteljev, na zadnjem mestu pa je Metlika s 43 člani.

Nekoliko na boljšem smo pri šolskih KUD, kjer smo z 820 člani na 18. mestu. V 12 občinah, kot rečeno, ni šolskih KUD, za tri občine pa ni podatkov.

Pri šolskih društvih je na prvem mestu občina Celje s 3721 člani, zadnja pa občina Tržič s 15 člani.

To so absolutne številke, ki ne upoštevajo števila prebivalcev v občini. Za primerjavo smo vzeli nekaj občin in pri tem upoštevali, da imajo te naslednje število prebivalcev:

Ravne 26.700, Kranj 69.000, Ptuj 68.000, Novo mesto 56.000, Koper 44.000, Murska Sobota 65.000, Radovljica 32.000, Jesenice 31.000, Nova Gorica 58.000.

Če podatke o članstvu primerjamo s številom prebivalcev v občini, dobimo naslednje rezultate (upoštevani so vsi prebivalci):

v občini Ravne je vsak 41. prebivalec član krajevnega kulturno-umetniškega društva, v Kranju vsak 46., v Ptuj vsak 30., za Novo mesto ni po-

datkov, v Kopru vsak 75., v Murski Soboti vsak 48., v Radovljici vsak 29., na Jesenicah vsak 40., v Novi Gorici pa vsak 27.

Primerjava z vsemi člani, tudi tisti mi v šolskih KUD, pa je naslednja:

na Ravnah je član kulturno-umetniškega društva vsak 15. prebivalec, v Kranju vsak 19., v Ptuj vsak 16., v Kopru vsak 29., v Murski Soboti vsak 16., v Radovljici vsak 21., na Jesenicah vsak 24., v Novi Gorici vsak 17.

To se pravi, da imamo glede na število prebivalcev zelo močna društva oz. veliko kulturnih delavcev — ljubiteljev.

Statistika ugotavlja tudi razvejenost društev, to se pravi, kakšne zvrsti ljubiteljske ustvarjalnosti gojijo v posameznih društvih in koliko je skupin. V naši občini je 54 različnih skupin, od tega v krajevnih skupnostih 23. S tem se uvrščamo na 25. mesto, v 20 občinah imajo manj skupin v krajevnih društvih, kar za 18 občin pa ni podatkov.

Te skupine so seveda različno močne, ene so bolj številne, druge manj. V poprečju je v vsaki naši skupini, ki deluje v krajevni skupnosti, po 28 članov. V 17 občinah so skupine številčnejše, v 27 občinah so manjše, za slabo tretjino občin pa ni podatkov.

Različnost kulturnega ustvarjanja

Da smo Slovenci narod pevcev, dokazuje tudi omenjena statistika. Od 3624 skupin jih je tretjina pevskih. Slovenija premore po tej statistiki 1140 pevskih skupin.

Tudi v naši občini ni drugače, saj je od 54 skupin skoraj polovica pevskih (23). Z največ zbori (51) se po naša občina Kranj, v Piranu pa je le 1 zbor.

Ravne se uvrščajo na 15. mesto v absolutni razvrstitvi. Sicer pa pride pri nas 1 zbor na 1160 prebivalcev, v Kranju npr. na 1352 prebivalcev, v Kopru na 2315 prebivalcev, na Jesenicah na

3875 prebivalcev itd. Če podatke takole gledamo, smo pri samem vrhu.

Po številu pihalnih orkestrov smo na vrhu, saj imajo le štiri slovenske občine več orkestrov, če pa ta podatek primerjamo glede na število prebivalcev, smo na prvem mestu. Sicer pa Slovenija premore 117 pihalnih orkestrov.

Folklor je po številu skupin tretja najbolj množična ljubiteljska kulturno-umetniška dejavnost, v strokovnih krogih jo imenujejo tradicionalna.

Tudi v naši občini je ta dejavnost s 6 skupinami na tretjem mestu. Žal pa so te skupine številčno izredno skromne in tudi nihanje kvalitete in kvantitete je zelo veliko. V društvih ni načrtnega razvoja, vsak pač zagovarja svoje ozke interese.

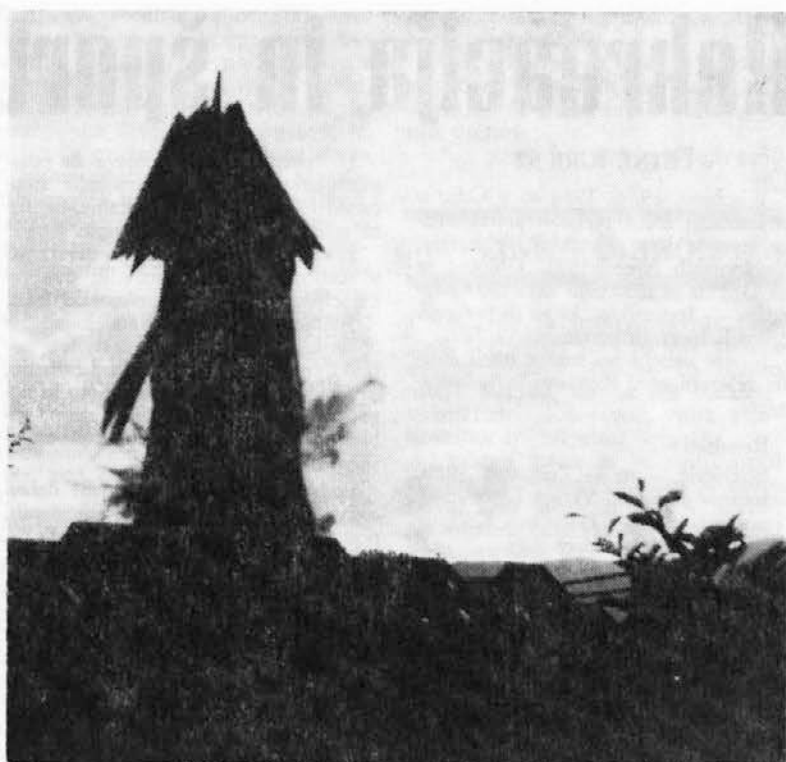
Skoraj v polovici (30) slovenskih občin ni tamburaških skupin, zato smo lahko še toliko bolj veseli, da nam je uspelo v naši občini oživiti eno in jo tudi kakovostno dvigniti.

Nekoč tudi v Sloveniji zelo razvita glasbeno-folklorna dejavnost je danes v ponovnem prebujanju, trenutno pa je v Sloveniji 77 tovrstnih skupin.

Harmonikarski orkestri (diatonična harmonika) si počasi utirajo pot med stalne oblike ljubiteljske kulturne ustvarjalnosti. V Sloveniji trenutno premoremo 32 harmonikarskih orkestrov in se dva v naši občini zdita kar malo preveč, še posebej zato, ker skoraj vsi muzikantje igrajo v obeh, in le 4 vztrajajo samo pri enem orkestru. Kar v 41 slovenskih občinah pa še ni oblikovanih harmonikarskih skupin.

Resna glasba je verjetno za ljubiteljsvo pretrd oreh, zato je na Slovenskem trenutno registriranih le 15 ljubiteljskih orkestrov resne glasbe. V naši občini zaenkrat takega orkestra še ni, razmišljajo pa že o pihalnem orkestru s širšo zasedbo (godala).

Gledališke skupine so za pevskimi zbori najštevilnejše. V Sloveniji so jih v letu 1983 našli 587. Ravenska ob-

Taterman

čina se z 10 bolj ali manj stalnimi gledališkimi skupinami uvršča na 20. mesto.

Lutkarstvo je prav tako v ponovnem razmahu. Lutkovnih skupin je v Sloveniji 173, mi pa prispevamo k temu številu 3. To nas uvršča na 20. mesto.

Nekaterih oblik ljubiteljske kulturno-umetniške dejavnosti pa v občini sploh nimamo. Tako npr. nimamo registriranega nobenega ansambla domače zabavne glasbe, nobenega rock ali punk ansambla, prav tako ni niti ene skupine za izrazni ples, pa tudi organizira-

nih recitacijskih skupin ni, prav tako ne literarnih.

Na splošno lahko ugotovimo, da so v občini zasidrane predvsem klasične dejavnosti, medtem ko se na drugih področjih stvari le počasi spreminjajo. Prav tem, nerazvitim področjem bodo morali člani strokovnih odborov in društva nameniti več pozornosti.

Iz ankete lahko ugotovimo, da v naši občini ni bistvenih odstopanj od drugih okoljih v SRS, kar se tiče množičnosti in raznovrstnosti ljubiteljske kulturno-umetniške ustvarjalnosti.

Z doseženim smo sicer lahko zadovoljni, vendar ni nobenega razloga za pretirano samozadovoljstvo. Zaskrbljujoče je to, da so naše skupine v poprečju že bolj stare, pritok mladih v kulturno-umetniška društva izven šol pa je v zadnjih letih zelo skromen. Prav za pomladitev naših kulturno-umetniških skupin si bo treba še posebej prizadevati.

To je nekaj drobcov iz ankete, za katere mislimo, da utegnejo zanimati širši krog občanov. Za popolnejšo podobo o ravni naše ljubiteljske kulturno-umetniške ustvarjalnosti so nujno potrebne tudi primerjave o kakovosti let. Šele taka analiza bi lahko dala realnejšo podobo, hkrati pa bi lahko bila trdno izhodišče za nadaljnje srednjeročno in dolgoročno načrtovanje.

Alojz Pikalo

IZREKI

Nekatere ženske samo še nevestoba veže na moža.

Paul Valéry

Človek ni rojen za delo. Dokaz je to, da ga delo utruja.

Georges Courteline

Parizanko pri dvajsetih letih obožujejo, pri tridesetih je najbolj očarljiva, pri štiridesetih šarmantna, po štiridesetih — toda ne, Parizanka nikdar ni starejša kot štirideset let.

Adré Maurois

Kdor vidi nebo v vodi, vidi ribe na drevesu.

Kitajski pregovor

Rekreacija in šport

LETNE IGRE SZ

V soboto, 19. 6. 1984 so v Celju v organizaciji Zične potekale tradicionalne športne igre slovenskih železarjev. Na športnih terenih SRC Golovec in na Gričku je nastopilo prek 300 železarjev — športnikov, ki so se pomerili v šestih športnih panogah.

Največ uspeha so tokrat imeli športski železarji pred Ravnami in Jesenicami.

Rezultati

Streljanje — m — Železarna Štore, Železarna Jesenice, Veriga Lesce

posamežno — Dečman, Kočever (Štore), Jansa (Jesenice)

Streljanje — ž — Železarna Štore, Železarna Jesenice, Veriga

posamežno — Kavka, Ambrož (Štore), Eniko (Jesenice)

Mali nogomet — Štore, Zična, Jesenice

Kegljanje — m — Štore, Ravne, Zična

posamežno — Mlakar (Ravne), Čagalj (Štore), Belaj (Ravne)

Kegljanje — ž — Ravne, Štore, Jesenice

posamežno — Cigler, Sabljak (obe Ravne), Brinčič (Štore)

Namizni tenis — Jesenice, Ravne, Štore

Odbojka — m — Ravne, Jesenice, Veriga, Štore

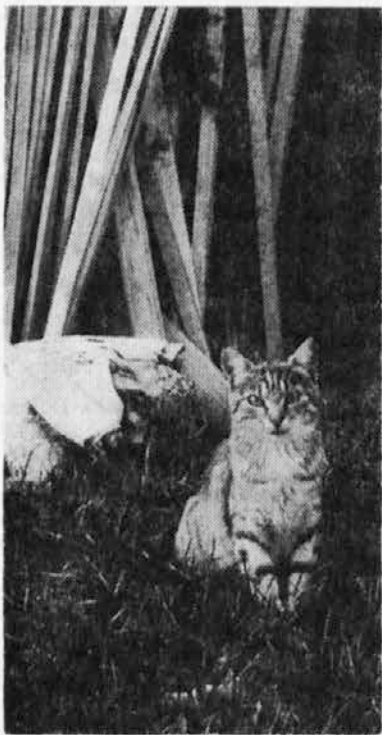
Odbojka — ž — Ravne, Jesenice, Štore

Šah — Veriga, Jesenice, Ravne, Štore

Ob zaključku tekmovanja je direktor Zične Anton Jelenko izrekel vsem priznanje za udeležbo na igrah, ki so prispevale k utrjevanju prijateljstva med delavci — železarji SOZD SZ, ter najboljšim ekipam in posameznikom podelil pokale in medalje.

ŠPORTNOREKREATIVNA DEJAVNOST V TOZD ETS V 1. POLLETJU 1984

V našem tozdu smo imeli v prvem polletju 1984 pestro in razgibano športnorekreativno dejavnost.

Maca

1. Priredili smo prvenstva za posameznike v naslednjih panogah: smučarski tek, veslalom, sankanje, namizni tenis, streljanje in plavanje.

2. Organizirali smo ekipno prvenstvo v namiznem tenisu, priredili dva rekreacijska piknika in kolesarski izlet.

3. Zunaj tozda smo sodelovali na občinskih sindikalnih prvenstvih v odbojki, namiznem tenisu in kegljanju, prvenstvih železarne v rokometu in nogometu, igrah Slovenskih železarov, pohodih na Snežnik in Raduho, prvomajskem pikniku.

Pod točko 1 je sodelovalo 81 delavec naše OOS ali 36 % zaposlenih, pod 2 in 3 pa 87 delavcev ali 38 %. Do zdaj je vsaj enkrat sodelovalo 116 delavcev ETS ali 51,5 %, skupna številka udeležencev pa je 432.

Udeležba v posameznih delovnih skupinah oz. delavcih je v odstotkih takšna:

1. šibki tok (procesne naprave)	100 %
2. el. del. Kovačnice	81,2 %
3. vodstvo ETS	81,2 %
4. el. del. mehanične (Robin)	69,2 %
5. el. del. Valjarne (Erženčnik)	64,7 %
6. el. del. Jeklarne (Božič)	60 %
7. el. del. Jeklarne (Jezernik)	58,8 %
8. el. del. Valjarne (Ott)	57,1 %
9. šibki tok (elektroniki)	55,5 %
10. montaža	50 %
11. el. del. Jeklarne	50 %
12. el. del. mehanične (Konič)	37,5 %
13. CTP	30,7 %
14. šibki tok (termoregulacija)	28,5 %
15. navijalnica	11,1 %
16. šibki tok (telefonisti, mehaniki)	0 %
17. šibki tok (sp. elektronika)	0 %

Nekoliko drugačen pa je po udeležbi ekipni vrstni red:

1. el. del. Kovačnice	81,2 %
2. el. del. Valjarne	64,5 %
3. el. del. Jeklarne	56,2 %
4. el. del. mehanične	51,7 %
5. vodstvo (+ navijalnica + CTP)	42,1 %
6. montaža	37,5 %
7. šibki tok	36,9 %

V prvem polletju je bilo od ekipnih prvenstev TOZD ETS odigrano samo prvenstvo v namiznem tenisu, rezultatov ekipnega mnogoboja še ne moremo priobčiti. Znani bodo ob koncu leta, ko bomo imeli za sabo že organizacijo in izvedbo ekipnih tekmovanj v kegljanju, šahu, streljanju, plavanju ipd.

Znani pa so rezultati oz. vrstni red posameznikov v mnogoboju za 1. polletje:

Mnogoboj — posamezniki

Upoštevane so panoge oz. prvenstva ETS za posameznike v veslalomu, smučarskem teku, sankanju, streljanju, plavanju in namiznem tenisu, preračunane v točke.

Sodelavke — 1. Zdenka Štruc 35, 2. Manja Logar 23, 3. Zdenka Miklavc 20, Marica Plohl 20, 4. Ana Požarnik 10.

Sodelavci nad 40 let — 1. Alfonz Polajner 131, 2. Edo Pečolar 128, 3. Rudi Košuta 79 itn.

Sodelavci od 30 do 40 let — 1. Hinko Polajner 156, 2. Janko Torej 110, 3. Alojz Mager 108 itn.

Lokostrelstvo na mnogoboju

Sodelavci do 30 let — 1. Vito Petrič 186, 2. Darko Šrot 149, 3. Adi Peter 148 itn.

Mnogoboj — posamezniki 1. polletje 1984

Upoštevana je udeležba v ekipnih prvenstvih, planinskih pohodih SZ, igrah SZ, rekreacijskih piknikih, prvenstvih železarne, kraja in občine ipd. Vsaka udeležba šteje 10 točk.

Sodelavke — 1. Biba Šerkezi 10.

Sodelavci nad 40 let — 1. Karli Goddec 70, 2. Alfonz Polajner 60, 3. Rudi Košuta 50 itn.

Sodelavci od 30 do 40 let — 1. Hinko Palainer 80, 2.—3. Karli Štruc 50, Jaka Vidovšič 50 itn.

Sodelavci do 30 let — 1. Niko Uršej 100, 2.—4. Adi Peter, Anton Krejan, Vito Petrič 90 itn.

Kaj naj še dodam ob zaključku? Z udeležbo smo lahko upravičeno zadovoljni, želimo pa si, da bi v drugem polletju pridobili še ostale sodelavce naše sindikalne organizacije, ki so do danes stali ob strani.

Jakob Vidovšič, org. rekreacije

KEGLJANJE

Sredi junija se je v občini Ravne končalo tekmovanje v vseh občinskih kegljaških ligah spomlad 1984.

V ženski konkurenci je nastopilo v 7 ekipah 90 žensk, ki so metale 3 x 50 lučjaev. Rezultati:

1. Skupščina občine Ravne 2146, 2. Rudnik Mežica 2019, 3. Tekstilna Prevalje 1897 itn.

Najboljše posameznice so bile: 1. Marica Jezeršek 592, 2. Boža Belaj 571 iz občine Ravne, 3. Ljuba Mavc 544 iz Rudnika Mežica.

V moški konkurenci je tekmovalo 364 kegljačev, ki so bili po kakovosti razdeljeni v štiri lige, v trimsko, B, A in super ligo.

V trimski ligi je nastopalo 6 ekip oziroma 84 posameznikov. Rezultati: 1. TOZD ETS Železarna Ravne 2090, 2. Društvo upokoencev Ravne 2056, 3. TOZD Vmetarna Železarna Ravne 2050, itn.

Prvi dve ekipi bosta jeseni igrali v višji, B ligi.

Najboljši posamezniki so bili: 1. Bojan Golob, TOZD ETS 395, 2. Silvo Grabner iz Črne 380, 3. Silvo Levar, TOZD Vmetarna 366.

V moški B ligi je nastopalo v 8 ekipah 110 posameznikov. Rezultati: 1. Rudnik Mežica 2, 4410, 2. Carina Prevalje 4348, 3. KZK Prevalje 4335 itn.

Prvi dve bosta jeseni prešli v višjo A ligo, zadnji dve pa padeta v nižjo trimsko ligo.

Najboljši posamezniki so bili: 1. Branko Hancman, KZK, 811, 2. Stan-

ko Rahten, KZK 801, 3. Mijo Kiš, Gradis 784.

V moški A ligi je tekmovalo 112 posameznikov v 8 ekipah. Rezultati: 1. Intes Prevalje, 4545, 2. TOZD Stroj in deli 4517, 3. Obrtno združenje 1, 4491.

Pri posameznikih so dosegli najboljše rezultate: 1. Anton Krevh, Intes, 823, 2. Leopold Kadiš, TOZD Stroj in deli 806, 3. Tone Golob, TRO Prevalje, 800.

Zadnji dve ekipi padeta jeseni v nižjo B ligo.

V moški Super ligi je tekmovalo 8 ekip oziroma 51 posameznikov. Rezultati: 1. TRO Prevalje 2304, 1. Intes Prevalje 2239, 3. Integral, p. p. 2215 itn.

Najboljši posamezniki so bili: Anton Oder, Intes, 415, Jože Kotnik, Društvo upokoencev Ravne, 415 in Mario Kamnik, Integral, 414.

V vseh ligah je nastopalo 145 žensk in 407 moških, skupno 547 kegljačev.

Albert Hojnik

KARATE

DEJAVNOST KLUBA V JULIJU IN AVGUSTU

Konec junija so se končali treningi za začetnike, starejši člani, tekmovalna skupina, pa so trenirali tudi med šolskimi počitnicami (do trikrat tedensko po dve uri). Treningi so bili posvečeni predvsem športni borbi in katam in so bili zasnovani na individualnem sistemu, tako da je vsak delal tisto, v čemer je slabši. V odmorih pa smo se opominjali na napake in pravilnosti izvajanja.

Ivan Mravljak je bil od 20. do 30. julija na letnem seminarju v Portorožu, ki ga je priredil KK Ruše, vodil pa Ivan Čerič, nosilec mojstrskega pasu 2. DAN. Teme seminarja so bile: šolska tehnika (pet šolskih kat), dogovorjena borba, športna borba, elementi samobrambe, pravilna izraba moči.

Na kraju seminarja je naš član tudi položil izpit za 1. KYU — rjavi pas.

IZPITI ZA ŠOLSKE PASOVE

KK Ravne je 24. 5. 1984 priredil izpite za šolske pasove. Opravili so jih:

6. KYU (tretji beli pas): Peter Jakob, Jaroš Kret, Vladko Nikola.

5. KYU (rumeni pas): Robi Sterpuš, Borut Pandel, Lidija Merkač, Jože Hudobrennik, Neva Pečnik.

4. KYU (oranžni pas): Živko Simič, Boris Lesnik, Špela Havle, Matjaž Počotnik.

2. KYU (modri pas): Anita Anžek, Lojzek Morn, Milan Mravljak.

R. Breznik

ŽIVETI Z NARAVO

(O dejavnosti ravenških tabornikov)

V današnjem času ni malo ljudi, ki si želijo iz mestnega vrveža v svet tišine in prvobitnosti. Toda narava ni le lepa in prijazna, ampak marsikdaj prav kruta in polna nevarnosti za življenje. Kdor res želi živeti v naravi in z njo, mora dobro spoznati njene zakonitosti, naučiti se mora varovati njenih pasti in pridobivati darove, ki jih je polna.

Življenja v naravi uči živeti mlade od cicibanskih let naprej taborniška organizacija. Vendar taborniki niso samo otroci. »Kdor se zastrupi s taborništvom«, pravi načelnik Taborniškega odreda koroških jeklarjev na Ravnah Milan Klemenc, »mu ostane zvest do smrti.« To dokazuje tudi članstvo v ravenškem taborniškem odredu. Kakih 70 odstotkov je šolske mladine, drugi so starejši člani, najstarejši dosegajo že 70 let. Mladina do 18. leta je razdeljena v 8 vodov, starejši so organizirani v klub. »Najteže je v organizaciji obdržati srednješolce,« je dejal načelnik Klemenc, ki je zvest tabornikom že blizu 25 let, kolikor je stara ravenška taborniška organizacija. »V odredu razmišljamo, kaj je temu vzrok. Se jim zdi naš program starokopiten ali je prestoga disciplina? Je program drugih organizacij zanje privlačnejši?«

Pravega vzroka doslej še niso našli, jim pa velik osip srednješolcev otežuje dejavnost na osnovni šoli, kjer bi za delo z najmlajšimi potrebovali več tabornikov z nekajletnimi izkušnjami, še posebej, ker imajo na celodnevni šoli vse možnosti za razmah taborništva.

»Trudimo se«, je poudaril Klemenc, »da bi v našem programu vsakdo našel kaj zanimivega zase. Toda v disciplini ne moremo popuščati; če je toliko ljudi — večinoma otrok — v taboru ali na pohodu, mora vsak vedeti, kje je njegovo mesto in kaj je njegova dolžnost, drugače organizacija takih dejavnosti ni mogoča. Vsak mora tudi vedeti, kako je treba kaj narediti, zato si mora na sestankih ali v krožku sproti nabirati znanje in veščine. Potrebna pa je tudi vzgoja. Tabornike navajamo na pravičen odnos do tradicij NOB in v varstvu imamo več partizanskih in drugih spomenikov v naši občini.«

Pokrovitelj Taborniškega odreda koroških jeklarjev je Železar-

na Ravne, ki mu je priskrbela opremo, na roko pa mu gre tudi s tem, da dobi vodniki — delavci železarne — dopust, kadar ga potrebujejo. Dejavnost odreda delno financira TKS Ravne, nekaj zberejo pri delovnih organizacijah, veliko pa si člani plačajo sami. Celotna dejavnost taborniške organizacije je povsem amaterska, niti vodniki niti kuharice za svoje delo ne dobijo plačila. To je vse hvale vredno, če pomislimo, da so podobne dejavnosti v sorodnih organizacijah podprte s honorarji in da si vodstvo taborniškega odreda nalaga veliko odgovornost za mlade, ko jih povede npr. na večdnevni pohod ali na tabor ob morju. Morda pa je prav v tem tudi vzrok, da se mladinci, ki bi morali začeti prevzemati odgovorne funkcije v odredu, začnejo odmikati od organizacije. Zaradi samofinanciranja pa je bilo mogoče letos že manj zanimanja za tabor v Banjolah pri Puli kot prejšnja leta. Torej je manjša plačilna sposobnost staršev začela najedati sicer priljubljeno obliko taborniške dejavnosti.

Kdor pozna dejavnost tabornikov samo po imenu ali jo opazuje na daleč, ve še največ o taborjenjih pod šotori, tabornih ognjih in o prigodah ob tabornih večerih. To so morda res za tabornike najbolj prijetni dogodki.

Življenje v veliki taborniški družini je nekaj posebnega, vsak tabornik se ga mora naučiti. Toda namen tabora je predvsem v tem, da tabornik uporabi večšine in znanje za življenje v naravi, ki si jih je pridobil med letom. Znatiti mora postaviti šotor in si urediti ležišče tudi pod milim nebom, znati si mora pripraviti hrano in je kar največ najti v naravi, znati se mora sporazumevati z različnimi znaki, voditi in varovati mora tabor, obvladati mora najrazličnejše veščine, med katerimi je najtežja večšina partizanskega kurirja. Vseh teh nalog seveda ne naprtijo najmlajšim članom organizacije, »murnom«, »medvedkom« ali »čebelicam«, saj so jim kos šele samostojnejši, nad 12 let stari taborniki. Toda za najmlajše so kot magnet, ki se mu leto za leto vedno bolj približujejo, in ko jih obvladajo, dokažejo, da so zreli taborniki. Mogoče je tudi tu eden izmed ključev, da mladostniki zapuščajo taborniško organizacijo. Če je, bo moralo taborniško vodstvo poiskati nov magnet, dovolj privlačen za to starostno obdobje. Saj taborništvo raste iz tako zdravih korenin, da bi bilo škoda, ko bi se mu srednje veje posušile. Tla za novo rast pa so v današnjih razmerah, ko imajo starši tako malo časa za otroke, ti pa na mestnih ulicah ne najdejo najboljših spodbud za zdravo oblikovanje osebnosti, prostrana in rodovitna. Škoda bi jih bilo pustiti neobdelana.

Mojca Potočnik

kmalu močna planinska in smučarska postojanka.

Prek Mislinjske doline smo se v večernih urah kljub dežju zadovoljni in polni lepih vtisov vrnili domov.

Ervin Wlodyga

VINKO ČIBRON

Vest, da je pretrgana nit tvojega življenja, nas je vse zadela nepripravljene. Nismo in nismo mogli verjeti, da je res omahnil v smrt dober delavec, velik strokovnjak in prijeten tovariš.

Vinko Čibron se je rodil pred 60 leti na Prevaljah, kjer je obiskoval tudi osnovno šolo. V Mežici je končal meščansko šolo in bil nato sprejet kot ključavničarski vajenec v obrtno šolo železniških delavnic v Mariboru, ki je bila tedaj ena najboljših takih šol pri nas. Izučil se je za ključavničarja. Vojna vihra ga je zanesla v Evropo, ker je bil prisilno mobiliziran v nemško vojsko. Po vojni je kot ključavničar začel z delom pri dravskih elektrarnah v Dravogradu in Mariboru. Za uspešno delo je dobil več nagrad in bil imenovan za udarnika.

DEJAVNOST DRUŠTVA UPOKOJENCEV

POUČEN IN ZANIMIV IZLET

Društvo upokojencev Ravne je 19. julija 1984 izvedlo letos že tretji enodnevni avtobusni izlet za 50 svojih članov.

Prvi postanek je bil pri Duhu na Ostrem vrhu. Pod cerkvijo je postavljen spomenik nekdanjemu sekretarju KPJ Đuru Đakoviću, ki ga je policija leta 1929 pripeljala sem iz Zagreba in ga ustrelila. Med okupacijo so na Kozjaku dobile zavetje partizanske bolnišnice in tehnika Lackovega odreda. Nadaljnja pot nas je peljala v Ptuj, kjer so Rimljani postavili mesto Poetovio. V srednjeveških virih se Ptuj med vsemi slovenskimi celinskimi mesti prvi pojavlja, in sicer že sredi 9. stoletja.

Del naše skupine se je odpeljal na grad, ki je zanimiva pri-

ča preteklosti. Grad so salzburški nadškofje v 12. stoletju že prenovili. Njihovi ministeriali ptujski gospodje so branili posest pred Madžari, katerih ozemlje je segalo nekaj časa prav pred prag Ptuja. V 17. stoletju so stavbo prezidali. Leta 1873 je grad na dražbi kupila rodbina Herberstein.

Druga skupina naših izletnikov pa se je raje šla kopat v Ptujске toplice, kjer ima voda v pokritem in odprtem rekreacijskem bazenu 32–34°C, odprti olimpijski bazen pa 25°C. V kopališču so na voljo okrogli bazen s podvodno masazo, savna, solarij, športni objekti, restavracija, snack bar in terasa.

Po nekajurnem postanku v Ptuj, kjer smo imeli tudi kosilo, smo se odpeljali do Areha na Pohorju. V okolici je več planinskih postojank. Da pa se je toliko domov osredotočilo v tem delu pogorja, je pripomogla bližina industrijskega Maribora in lepega gorovja. Avto in vzpenjača prestavita Mariborčane v pol ure v višino nad 1000 m.

Naš glavni cilj sta bila Osankarica in Trije žblji, kraj, kjer je 8. januarja 1943 padel slavni pohorski bataljon. Kraj boja označuje zdaj pomemben spomenik, v gozdarski koči na Osankarici pa so razstavljeni razni predmeti in slike v spomin padlih borcev. Žal je marsikateremu izletniku dež preprečil, da si ni šel ogledat kraja zadnje borbe.

Pozno popoldne smo se med nalivom prek Peska peljali še na Roglo, kjer zelo gradijo in bo tu

Odredov mnogoboj

KRŠITVE DELOVNIH OBVEZNOSTI

Skupna disciplinska komisija je v juniju in juliju 1984 obravnavala naslednje kršilce delovnih obveznosti:

TOZD JEKLARNA

1. ŠULER FRANC — žerjavovodja, poskušal odtujiti motorno olje, javni opomin.
2. ODER LJUBO — pripravljalec za litje, ogrožal je varnost sodelavca, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za 1 leto.
3. SIMON IVAN — žerjavovodja, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
4. BALČINOVIČ ISMET — zidar plošč, neopravičeno izostal z dela 1 dan, odklonil delo, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za 1 leto.
5. SRŠA ŽELJKO — zidar plošč, odklanjal je delo, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za 6 mesecev.
6. MUŠELJIČ MUHAMED — žerjavovodja, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.
7. KUNC PETER — pripravnik, neopravičeno je izostal z dela 3 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za 6 mesecev.
8. KOLAR SREČKO, zidar plošč, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.
9. SROT IVAN — topilec, neopravičeno je izostal z dela 5 dni, prenehanje delovnega razmerja.
10. STEFANOVIČ MILADIN — zidar plošč, neopravičeno je izostal z dela 3 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za dobo 1 leta.
11. DEŽMAN FRANC — žerjavovodja, bil vinjen na delu in bil z dela odstranjen, javni opomin.
12. PŠENIČNIK BLAZ — 1. pomočnik topilca, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.
13. LADINEK AVGUST — tehtalec, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, preključil pogojnega prenehanja in izrek novega ukrepa prenehanje delovnega razmerja.
14. MATIČ MIRKO — pripravljalec za litje, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.
15. KALIŠNIK BRANKO — žerjavovodja, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.

TOZD JEKLIVARNA

1. PERSE FRANC — izsekovalec, neopravičeno je izostal z dela 4 dni, prenehanje delovnega razmerja (preključil pogojno odložitve prenehanja).
2. BREG STANKO — elektrovarilec, neopravičeno je izostal z dela 2 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.965,80 din, plačal.

(Nadaljevanje z 21. strani)

potrebna. Ne more nam več pomagati, usoda je hotela drugače.

Kljub vsem sodobnim možnostim je človek kot oseba še vedno skrivnost, do katere ni mogoče priti ne s tehniko ne z vprašanji, če se sam ne odpre. V človeškem srcu je, kot pravi ljudska beseda, sedem kamric. Šest se jih da odpreti, sedmo, zadnjo, drži človek za sebe in ne zvemo nikoli, kaj skriva. Ne vemo, kakšni vzroki so spravljal Vinka v tako usodno življenjsko stisko. Hotel je opraviti s težavami sam, pa je breme bilo prehudo; sedmo kamrico bo zagrnil grob.

Dragi Vinko, tvoji sodelavci in znanci bomo še hodili po gorskih stezah, marsikdo se bo spomnil dela in srečanja s tabo. Ostal nam boš v spominu, posebej tistim, s katerimi si že od mladih nog skupaj delal, kot zgled delavca in poštenjaka, pa tudi šegavega tovariša. — Naj ti bo lahka naša domača, koroška zemlja!

Ženi, otrokoma in vsem sorodnikom v imenu sodelavcev in družbenopolitičnih organizacij naše temeljne organizacije ter v svojem imenu izrekam iskreno sožalje.

3. GOLOB ALOJZ — nabijalec, neopravičeno je izostal z dela 2 dni, javni opomin.

4. KOVAČ VIDA — lanserka, neopravičeno je izostala z dela; bila vinjena na delu, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za 6 mesecev, pavšalna odškodnina 1.105,40 din, plačala.

5. BRATUŠA MARJAN — oblikovalec na peskometu, samovoljno prenehal hoditi na delo, prenehanje delovnega razmerja.

6. STEFIĆ VENCESLAV — izpraznjevalec, neopravičeno je izostal z dela 2 dni, javni opomin.

7. ŠTRUC JOŽE — strojni oblikovalec, neopravičeno je izostal z dela 4 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za 6 mesecev.

8. VOZIČ ADOLF — čistilec kanalov, bil vinjen na delu in bil z dela odstranjen, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za 6 mesecev, pavšalna odškodnina 903,60 din, sodna izterjava.

9. BALABAN MLADEN — rezalec, neopravičeno je izostal z dela 2 dni, javni opomin.

10. ZAVRŠNIK KAREL — nalagalec mask, neopravičeno je izostal z dela 2 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za 6 mesecev, pavšalna odškodnina 2.150,00 din, sodna izterjava.

11. NIKOLIĆ VASILJA — ročni brusilec, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.

12. KRUPIC ALIJA — brusilec, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.

13. MIHELIĆ RUDOLF — grobi čistilec, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.

14. HERMAN KAREL — izpraznjevalec, večkrat je predčasno zapustil delo, javni opomin.

TOZD VALJARNA

1. KOVAČIČ JANEZ — ključavničar, predčasno zapustil delo in poskušal odtujiti material, last TOZD, javni opomin.

2. VASIČ DRAGOLJUB — žerjavovodja, predčasno zapustil delo in poskušal odtujiti material, last TOZD, javni opomin.

3. KOTNIK PAVEL — 2. valjavec, neopravičeno je izostal z dela 4 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za dobo 1 leta.

4. KRISTAN MELHIOR — čistilec obrata, predčasno je zapustil delo 2 uri, javni opomin.

5. KRAJNC ANDREJ — odprenik toplih gredic, zapustil je delovno mesto skozi zaščitno ograjo in zlomil 1 steber, javni opomin, materialna škoda 2.319,20 din, plačal.

6. LESJAK AVGUST — garderobier, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.

7. SPASOJEVIĆ NIKOLA — brusilec, samovoljno prenehal hoditi na delo, prenehanje delovnega razmerja.

TOZD KOVAČNICA

1. SEVER IVAN — čistilec polizdelkov, odklonil delo, javni opomin.

2. MLAČNIK ANDREJ — pomočnik žarilca, predčasno je zapustil delo, javni opomin.

TOZD STROJI IN DELI

1. RING ANTON — transportni delavec, prinesel na delo žgano pljačo, se opil in bil z dela odstranjen, javni opomin.

2. BRICMAN JANEZ — žagar, poskušal odtujiti brusno ploščo, javni opomin.

3. POČIVALNIK ROMAN — ključavničar, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.006,70 din.

4. VAVČE JOŽE — ključavničar, grozil s fizičnim obračunom, javni opomin.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI

1. KESIC MILAN — žagar, samovoljno prenehal hoditi na delo, prenehanje delovnega razmerja.

2. KOZJEK BOJAN — žagar, neopravičeno je izostal z dela 3 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za 6 mesecev.

TOZD ORODJARNA

1. MORI DANILO — ključavničar, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI

1. BLATNIK VLADIMIR — rezkalec, poskušal odtujiti kolo za voziček, javni opomin.

Dopustniško »delo«

TOZD VZMETARNA

1. KUZMA JOŽE — prebijalec vzmetnih listov, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.

TOZD SGV

1. MAK MILAN — ključavničar, odklonil delo v podaljšanem delovnem času, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za 3 mesece.

TOZD TRANSPORT

1. GOLICNIK ANTON — voznik vlačilca, samovoljno prenehal hoditi na delo, prenehanje delovnega razmerja.

Skupna disciplinska komisija je v tem času izrekla še 14 opominov, 3 delavce oprostila in 2 postopka ustavila.

Za pravno službo:
Sonja Slennik

Polletna kadrovska gibanja

IZVAJANJE PLANA

V prvih šestih mesecih se je število zaposlenih povečalo za 34 delavcev, kar predstavlja 0,58 % rast zaposlenih. Največje povečanje je v DO TSD (20 delavcev), v Jeklolivarni 9, Jeklarni 6, Valjarni in Kovačnici po 4. V 6 temeljnih organizacijah se je število zaposlenih proti stanju 31. 12. 1983 zmanjšalo, v 8 pa je ostalo nespremenjeno. Glede na plan dovoljenega najvišjega števila zaposlenih, ki hkrati pomeni tudi povprečno število zaposlenih, je plan dosežen 97,4 %, glede na mesečni — dinamični plan pa 99,4 %. V tem številu je prikazano tudi 61 delavcev, ki so sklenili delovno razmerje za določen čas bodisi kot nadomestilo za odsotne z dela, nekaj pa je tudi pripravnikov, ki so sklenili delovno razmerje za določen čas — za opravljanje pripravništva. V službi ocenjujemo, da so taka gibanja relativno ugodna, pod kontrolo in obvladljiva.

V lanskem letu začeto metodo dela timskega obravnavanja potreb po povečanju števila zaposlenih smo dosledno izvajali tudi letos in je dala želen učinek, iz tozdov pa z nekaj manjših izjem tudi ni več toliko negotovost in pritiskov na našo službo. Komisije za kadre dosledno mesečno obveščamo o izvajanju načrtovanih kadrovskih gibanj, s ponudbo znanj in z drugimi značilnostmi in po zapisnikih sodeč komisije to dovolj resno obravnavajo, zmanjšala pa se je tudi velikokrat na pamet izrečena kritika službi, kako nismo sposobni pravočasno zagotoviti novih delavcev in podobno. Tudi primerov nezakonitosti s tega področja je bilo manj.

Če pogledamo ta kadrovska gibanja ne samo skozi indeksno doseganje pa za posamezne temeljne organizacije seveda niso bila vedno tako ugodna. Zaradi neustreznega odziva prek oglasov in radia nismo mogli vedno pravočasno zagotoviti zadostnega števila delavcev

niti zahtevane strukture, kar velja predvsem za metalurške temeljne organizacije kljub temu, da smo npr. za Jeklarno oglaševanje neprestano ponavljali. Zelo pozitivno je dejstvo, da pa v teh sredinah nismo odstopili od dogovora, da je treba izvajati med kandidati določeno selekcijo in ne sklepati delovnih razmerij za vsako ceno, saj je po tem problemov običajno več, učinka pa največkrat nikakršnega.

Se kar uspešno izvajamo pri tem tudi dogovor, da poskušamo dobiti kvalificirane delavce predvsem v Jeklarno, sicer ne zahtevane stroke oziroma poklica, kar seveda omogoča, da jih potem zaradi določenega širšega predznaja lažje vključimo v razne oblike usposabljanja.

NAČRTOVANA KADROVSKA GIBANJA V DRUGI POLOVICI LETA

Konec julija nas je bilo zaposlenih 5910, povečanje proti juniju je bilo predvsem zaradi zaposlitve v metalurških temeljnih organizacijah in gre na račun njihovih študentov. V avgustu pa bomo z zaposlitvijo še vseh ostalih študentov (bodisi za določen ali nedoločen čas) nekoliko presegli število 6000 zaposlenih. Po tem vrhu ni več planiranih povečanj, celo nasprotno, število zaposlenih se bo pričelo zmanjševati, v decembru pa je predviden precejšen odhod naših delavcev v JLA, ki je v juliju izostal. Po dinamičnem planu bi morali leto zaključiti s 5965 zaposlenimi oziroma 6006, če upoštevamo tudi 41 pripravnikov, ki niso bili naši študenti, pa jim bomo omogočili samo pripravništvo.

Zaposlili bomo skupaj 136 pripravnikov — študentov. Programi pripravništva so dovolj dobro izdelani, mentorji določeni, doseči bomo morali le še popoln nadzor nad izvajanjem pripravništva oziroma programov, da bo iz tega nastala tudi kvaliteta.

PRERAZPOREDITVE

V prvi polovici leta je bilo v železarni 572 prerazporeditev brez tistih, ki so posledica večjih sprememb zaradi reorganizacij (npr. Jeklarna), kar je nekoliko več kot v enakem obdobju lani. Prerazporeditve delavcev so še vedno izključna »pravica« tozdom in jih služba težko obvladuje predvsem v tistih sredinah, kjer imajo gradirana dela po zahtevnosti. Pri razporejanju delavcev je tudi največ nezakonitosti v postopkih, čeprav smo z vztrajnim opozarjanjem take primere pomembno zmanjšali in dosegli večjo »javnost« (delavci morajo s predlogi za prerazporeditev biti prej seznanjeni). Ker je od 572 prerazporeditev bilo kar 393 na višje ocenjena dela, lahko z veliko zanesljivostjo trdimo, da je največ prerazporeditev le pot do doseganja višjih OD.

Še podatek o počitniškem delu. V juliju smo imeli 340 učencev oziroma dijakov na počitniškem delu, v avgustu 286, vendar nismo pokrivali vseh potreb, predvsem je manjkalo fantov za metalurške temeljne organizacije.

FLUKTUACIJA

V prvih šestih mesecih je železarno zapustilo 250 delavcev. Od tega je bilo 80 upokoencev, v JLA je odšlo 79 delavcev, z dano odpovedjo (sporazumno) 36 delavcev, samovoljno je delovno razmerje prekinilo 14 delavcev, izključenih je bilo 23, iz drugih vzrokov (umrl, zapor, potek delovnega razmerja za določen čas) pa je odšlo 18 delavcev. Če od teh odhodov odštejemo neizbežno fluktuacijo (se pravi upokojitve in odhode v JLA) znaša čista fluktuacija, na katero imamo lahko velik vpliv tudi sami, 1,54 %.

Verjetno je v tem številu tudi nekaj želene fluktuacije, saj sicer fluktuacija kot negativni pojav včasih prinese tudi kaj pozitivnega. Če primerjamo fluktuacijo glede na pojavne oblike s podatki iz lanskega leta, vidimo, da so se pomembno povečale upokojitve, ki predstavljajo že 70 % lanskih, ki so bile ravno tako rekordne (veliko je zrazen invalidskih upokojitvev — 35 primerov ali 43 %), nekoliko so se povečala sporazumna prenehanja delovnega razmerja ali dana odpoved, pomembno pa izključitve (lani celo leto 28, letos v polovici leta že 23), ostale oblike so na lanskega letni ravni. V železarni je bilo tudi 49 premeštitev med temeljnimi organizacijami iz različnih vzrokov, največ pa zaradi izvajanja medicinske rehabilitacije.

Analizirali smo tudi vzroke fluktuacije s pomočjo vprašalnika, ki ga fluktuiranci izpolnijo, ko se pri nas odjavljajo. Vsi tega seveda nočejo, tisti, ki samovoljno zapustijo DO, so ravno tako nedosegljivi. Nekaj tipičnih podatkov:

Med vzroki odhoda prevladuje prevelika oddaljenost od DO, družinski razlogi, neustrezni osebni dohodki, v 7 % pa tudi nerazumevanje s sodelavci oziroma vodji. Izstopa struktura v starosti od 21 do 25 let (50 % vseh), po 35 letu starosti praktično ni več samovoljnih odhodov niti izključitev.

Glede na izobrazbo jih je 39 % s srednjo poklicno šolo, z osnovnošolsko izobrazbo 25 %, z nedokončano OŠ pa 28 %. Po številu je prvo zaposlitev imelo 54 % delavcev, drugo 35 %, 18 % tretjo zaposlitev in 3 % 4. zaposlitev. Glede na delovno dobo jih je največ (39 %) z delovno dobo od 3 do 5 let, 21 % od 5 do 10 let, 17 % pa do 1 leta delovne dobe. Glede na narodnost je 34 Slovencev.

Nasploh zadnja leta v železarni fluktuacija (mislimo izbežno) pomembno upada, kar nam ilustrirajo tudi naslednji podatki: leta 1973 je bila izbežna fluktuacija 4,82 %, leta 1979 3,72 %, leta 1980 2,73 %, leta 1981 2,71 %, leta 1982 2,53 % in leta 1983 1,88 %.

Važno je tudi to, da fluktuacija pomembno upada predvsem v metalurških temeljnih organizacijah, kjer tudi najtežje dobimo ustrezno nadomestilo, čeprav je fluktuacija še vedno v metalurških sredinah največja v železarni. Samo za primerjavo podatek, da je leta 1973 čista fluktuacija v Jeklarni znašala 8,04 %, danes 3,54 %, v Jeklolivarni 7,39 %, danes 1,9 % in npr. v Kovačnici 7,2 %, danes 1,38 %, kar je pod povprečjem železarne.

Gotovo na tako zmanjšanje fluktuacije vplivajo zmanjšane zaposlitvene možnosti drugje, veliko pa tudi selektivnejše obravnavanje kandidatov za zaposlitev (razgovor, test) ter svetovanje in pomoč v primerih osebnih težav delavcev, pri reševanju konfliktnih situacij in podobno.

Nasploh fluktuaciji posvečamo še premalo pozornosti oziroma jo premalo povezujemo z delovnimi rezultati ali drugače povedano: fluktuacijo bolj povezujemo s trenutnim problemom enostavne nadomestitve človeka kot pa s stališča ekonomike, kar pa seveda ni prav in enostransko zmanjšuje negativni učinek fluktuacije.

BOLEZENSKA ODSOTNOST

V primerjavi z enakim obdobjem lani je bolezenska odsotnost oziroma odsotnost zaradičasne nezmožnosti za delo narasla za 7,1 % (lani smo izgubili 45.822 delovnih dni, letos že 49.074 delovnih dni). Ti dnevi so samo zaradi posledic bolezni in nesreč (torej brez odsotnosti za nego in porod). Zelo zaskrbljujoč je podatek, da pomembno narašča odsotnost kot posledica nesreč pri delu. Poprečna bolezenska odsotnost znaša 6,47 % (lani 6,14 %). Od tega povprečja pomembno odstopajo Jeklarna z 8,66 %, Vzmetarna z 9,52 %, Jeklolivarna s 7,74 %, Valjarna 7,86 %, Kovačnica 8,37 %, Jeklovlek 7,18 %, Ind. noži 6,94 %, Pnev. stroji celo 8,33 % ter TRO, 7,09 %, če omenimo le tiste z nad 7 % odsotnostjo.

Za nadomestila smo izplačali delavcem 37.682.951,34 din. Če bi se držali samoupravnega sporazuma, bi bila ta vsota manjša — 34.353.778,54 din, pri spevek za zdravstveno varstvo (0,25 % iz dohodka) je znesel 22.291.110,20 din, iz solidarnostnih sredstev pa smo upravičeni na 12.062.668,50 din.

IZREDNE ODSOTNOSTI Z DELA

Do 30. 6. 1984 smo zaradi izrednih odsotnosti izgubili 5746 dni ali 8 % več kot v enakem obdobju lani. Glede na namen: za telesno kulturo 499 dni (lani celo leto 457 dni), za kulturo (pevci, godba itd.) 132 dni, za družbenopolitično aktivnost 636 dni (te odsotnosti so se najbolj povečale in že presegajo celotne lanske (pomembno so se povečale v Valjarni, TRO, Energiji ter RPT), za osebne zadeve 2819 dni (manj kot lani), za SLO in NO 540 (tudi precej manj kot lani) ter za izobraževanje 1120 dni, kar je na lanski ravni.

Neopravičenih izostankov (plavi) je bilo 613, kar je več kot v enakem obdobju lani. Nasploh te izredne odsotnosti niso problematične in pomembno manjše kot pretekla leta. Vsekakor je na to vplivalo bolj selektivno obravnavanje teh potreb, čeprav so večkrat še vedno težave, ker Družbeni standard ne da vedno pravočasno mnenja o upravičenosti odsotnosti (mislimo za kulturo in telesno kulturo) ali pa se tisti, ki za odsotnost prosijo, z vlogami obrnejo direktno na TOZD oziroma komisijo, pa tega mnenja ni mogoče pravočasno pridobiti, zato pa komisije po posameznih temeljnih organizacijah za enake primere različno sklepajo. Kadrovska služba

Kadrovska gibanja v juliju

Julija se je število zaposlenih delavcev v železarni precej povečalo. Zaposlenih je bilo 5903 delavcev, na kadrovska gibanja pa so najbolj vplivali prihodi iz šol.

V avgustu se bo število zaposlenih še povečalo, ker se bo zaposlilo še okrog 70 naših študentov.

DELOVNO RAZMERJE SO SKLENILI

JEKLARNA — Štefančič Peter, talilec, Mihev Darko, talilec, Šteharnik Milan, talilec, Blodnik Peter, talilec, Trbovšek Branko, talilec, Marković Dušan, talilec — iz šole; Krčmar Anton, NK delavec, Jevšnik Rajko, elektroinstalater — iz druge DO; Podbrežnik Miloš, NK delavec — iz JLA; Kralj Darko, strugar — iz TOZD Pnevmatični stroji, Melanšek Etbin, delovodja — iz TOZD Kalilnica.

VALJARNA — Plešej Blaž, Geršak Ferdinand, predelovalci kovin — iz šole; Hudrap Stojan, električar — prva zaposlitev; Geč Vlado, mličnik — iz druge DO; Tasič Dragan, NK delavec — iz TOZD Vzmetarna.

KOVAČNICA — Sreber Ernest, Poberžnik Tone, Tretjak Zdravko, Grilc Janez, Grazej Janez, Laznik Branko, Špalir Andrej, predelovalci kovin — iz šole; Piko Peter, Jeromel Roman,

Javornik Ivan, Jakob Bernard, Kos Danilo, preoblikovalci kovin — iz šole.

STROJI IN DELI — Svečko Zmago, gimnazijski maturant, prva zaposlitev; Kadiš Leopold, strugar — iz TOZD Pnevmatični stroji.

ORODJARNA — Čebulj Branko, rezkalec — iz TOZD Stroji in deli.

TRO PREVALJE — Buček Sonja, Drakšič Andreja, Gostenčnik Marija, Izak Sonja, Kaker Miro, Smonker Zdenka, Mager Kazimira, Ramšak Ema, Rapuc Štefka, Rek Sonja, Rek Marija, oblikovalci kovin — iz šole; Jakopič Božo, avtomehanik — iz druge DO.

ARMATURE — Glazer Miroslav, Kraser Franc, Korat Rajko — iz šole; Pogorelnik Marko, inž. strojništva — ponovna zaposlitev;

VZMETARNA — Barba Miroslava, NK delavka — iz druge DO.

KONTROLA KAKOVOSTI — Rozman Bojana, kemijski tehnik — iz druge DO; Gostenčnik Irena, kemijski tehnik — iz delovne skupnosti KSZ; Ovčar Mirko, kemijski tehnik, premeščen iz Jeklolivarne.

RPT — Pirtovšek Miran, dipl. inž. strojništva — iz šole; Pokušnik Milan, dipl. inž. strojništva — iz šole; Javornik Darja, kemijski tehnik — ponovna zaposlitev v železarni, Gorenšek Urška, žerjavovodkinja — premeščen

iz Valjarne; Ridl Maks, PK kovač — iz TOZD Jeklarna.

PII — Gerdej Marjan, dipl. inž. strojništva — iz šole.

KOMERCIJALA — Strmčnik Irena, ekonomski tehnik — iz druge DO.

KSZ — Jeseničnik Jelka, NK delavka — prva zaposlitev; Meško Ivica, socialna delavka — iz druge DO; Božič Anton, kovač — iz TOZD Kovačnica.

GOSPODARJENJE — Sterže Miran, organizator dela — iz JLA.

PFS — Komerički Dragica, administrativni tehnik — premeščen iz delovne skupnosti za gospodarjenje.

DO TSD v ustanavljanju — Vogel Stanislav, strojni tehnik — iz druge DO; Plevnik Boris, strojni tehnik — prva zaposlitev; Lukančič Dušan, delovodja — premeščen iz TOZD Orodjarna.

DELOVNO RAZMERJE JE PRENEHALO

JEKLARNA — Vujanović Ilija, skladišni delavec, Suviac Nedeljko, zidar plošč — sporazumno; Ferarič Matjaž, pomočnik operaterja ponovne peči, Kolar Darko, pomočnik operaterja ponovne peči, Kolar Srečko, zidar livnih plošč — odpoved delavca; Lakič Boro, zidar livnih plošč — samovoljno; Geržič Besim, pripravljalec za litje, Šrot Ivan, topilec, Ladinik Avgust, tehtalec — izključeni; Ridl Maks, PK kovač — premeščen v RPT.

JEKLOLIVARNA — Milošević Milan, pomočnik žarilca, Kovačević Boško, brusilec na rafami — samovoljno; Perše Franc, izsekovalec, Bratuša Marjan, livar — izključena; Ovčar Mirko, kontrolor ulitkov — premeščen v Kontrolo kakovosti.

VALJARNA — Rotovnik Franc, delovodja — invalidska upokojitve; Frajdil Maks, predvaljavec — starostna upokojitve; Gorenšek Urška, žerjavovodkinja — premeščen v RPT.

KOVAČNICA — Prikeržnik Filip, čistilec polizdelkov — sporazumno; Božič Anton, kovač — premeščen v delovno skupnost KSZ.

KALILNICA — Melanšek Etbin, ključavničar-varilec — premeščen v Jeklarno.

ORODJARNA — Lukančič Dušan, planer — premeščen v DO TSD.

STROJI IN DELI — Kokal Franc, voznik viličarja, Hribnik Vladimir, strugar — sporazumno; Vamlek Edvard, pleskalec — izključitev; Čebulj Branko, rezkalec — premeščen v Orodjarno.

PNEVMATIČNI STROJI — Kralj Darko, strugar — premeščen v Jeklarno; Kadiš Leopold, strugar — premeščen v Stroje in dele.

VZMETARNA — Tasič Dragan, odlagalec — premeščen v Valjarno.

ARMATURE — Potnik Branko, strugar — dana odpoved; Kraker Ludvik, strugar — samovoljno.

SGV — Strmčnik Bojan, rezkalec — dana odpoved.

ETS — Orešnik Dušan, elektrotehnik — dana odpoved.

RPT — Rodič Jože, dr. — vodja službe za razvoj — dana odpoved.

PII — Čibron Vinko, vodja investicijsko konstrukc. odd. — umrl.

DO TSD — Kralj Boris, varilec — samovoljno.

GOSPODARJENJE — Komerički Dragica, administrator — premeščen v delovno skupnost PFS.

KSZ — Gostenčnik Irena, kurirka — premeščen v Kontrolo kakovosti.

KOVINARSTVO — Bastl Marko, rezkalec — dana odpoved.

BRATSTVO — Miletić Branislava, NK delavka — dana odpoved.

Kadrovska služba

EVROPSKO VARSTVO NARAVE

V okviru dolgoročnega planiranja izdaje o temi Evropsko varstvo narave je izdala skupnost jugoslovanskih PTT serijo dveh priložnostnih poštinih znamk v vrednosti:

26,00 din — NARAVNI PARK GORA BOKOVO

40,00 din — JAMA PEKEL V SEM-PETRU V SAVINJSKI DOLINI

Biokovo je v neposredni bližini Jadranskega morja. To je visoka gora, dolga skoraj 36 km, z značilnimi kraškimi pojavi. Glavni vrh Sveti Jure je visok 1762 m.

Jama Pekel leži 3 km ob cesti severno od Sempetra v Savinjski dolini. Vhod v jamo se odpira pod navpično steno konec doline potoka Peklenščice, ki teče iz nje.

Likovna obdelava znamk je delo Dušana Lučiča. Natisnjene so bile v Zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki večbarvnega ofseta v polah po 9. V prodajo so prišle 11. junija.

FAVNA

28. junija je bila izdana v okviru teme »favna« priložnostna serija 4 vrednosti, na katerih so prikazani galebi:

4,00 din — VELIKI GALEB

5,00 din — NAVADNI GALEB

16,50 din — SREBRNI GALEB

40,00 din — NAVADNA ČIGRA

Galebi pripadajo veliki in raznovrstni skupini vodnih ptic — vrsti slok. To so ptice odprtega morja, morske obale in večjih kopenskih voda.

Likovna obdelava znamk je delo Andreja Milenkovića. Natisnjene so bile v tiskarni »Forum« v Novem Sadu v tehniki večbarvnega ofseta v polah po 25.

MUZEJSKI EKSPONATI

V okviru dolgoročnega planiranja je bila izdana 1. septembra priložnostna serija štirih znamk »Muzejski ekspoziti« z motivom zibelk z ozemlja Jugoslavije z naslednjimi vrednostmi:

4,00 din — ZIBELKA BESIKA

5,00 din — VISOKA ZIBELKA Z ENIM LOCNOM

26,00 din — VISOKA ZIBELKA Z ENIM LOCNOM

40,00 din — NIZKA ZIBELKA Z ENIM LOCNOM

Otroška zibelka je sestavni del poštne vsake vaše hiše. Vedno je izdelana iz lesa in ima različne oblike v raznih krajih Jugoslavije.

Motivi za to serijo so iz zbirke Etnografskega muzeja v Beogradu. Likovna obdelava znamk je delo Dušana Lučiča. Znamke so bile natisnjene v Zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki večbarvnega ofseta v polah po 25.

NOVE REDNE ZNAMKE

V okviru izdaje rednih znamk s turističnimi motivi sta od 9. julija v prometu dve redni poštinih znamki. Obe sta bili izdani v ZIM v tehniki enobarvnega ofseta v polah po 100. Likovno rešitev je podal Dimitrije Čudov. Znamki sta v nominalni vrednosti 26 in 38 din. f. u.

KOROŠKI KINEMATOGRAFI V SEPTEMBRU IN OKTOBRU 1984

Koroški kinematografi Črna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne in Dravograd bodo v septembru in oktobru predvoda predvajali naslednje filme:

ABSURD, ameriška grozljivka — 12. do 24. 9.

BILITIS, francoski erotični — 13. do 21. 9.

PRODAJALKA VIJOLIC, španski — 14. do 23. 9.

ZAKLADI INDIJANSKEGA REZERVA, nemški vestern — 14. do 23. 9.

KRVNA BRATA, nemški vestern — 14. do 24. 9.

LEOPARDOVA ŠAPA, hongkonški — 14. do 24. 9.

TELEFON, ameriški špijanski — 20. 9. do 1. 10.

BALKAN EKSPRES, domača drama — 20. 9. do 1. 10.

ARABSKE AVANTURE, ameriški avanturistični — 21. do 30. 9.

ČRNI PESEK, švicarsko-španski erotični — 21. 9. do 1. 10.

ZIVLJENJE JE LEPO, italijanski ljubezenski — 21. 9. do 2. 10.

GVERILCI, hongkonški akcijski — 28. 9. do 8. 10.

Praznik na Uršljah gori

NEPREMAGLJIVI GLADIATOR, angleški zgodovinski — 28. 9. do 12. 10.
MOZ, ZENA IN BANKA, ameriški triler — 5. do 14. 10.

LJUBEZENSKI PARI, ameriška komedija — 5. do 15. 10.
BOLNIŠNICA BRITANIJA, angleški, FEST 83 — 4. do 15. 10.

ČASTNIK IN GENTLEMAN, ameriški, FEST 83 — 4. do 15. 10.

BOSKO BUHA, domači vojni — 4. do 15. 10.

OMAR, MASCEVALEC, italijanski avanturistični — 5. do 15. 10.

MAH NA ASFALTU, domači mladinski — 5. do 15. 10.

DISCIPLINA BREZ MILOSTI, ameriški akcijski — 5. do 15. 10.

TRDNA DEŽELA, ameriški — 12. do 22. 10.

KAKO IZGUBITI ZENO IN NAJTI LJUBICO, ameriška komedija — 12. do 21. 10.

MAČEK NA DIVJEM ZAHODU, ameriška risanka — 5. do 15. 10.

Koroški kinematografi
Prevalje

ZAHVALA

Sodelavcem iz čistilnice, tozid Jeklo-livarna, se zahvaljujem za pozornost in obdaritev ob odhodu v pokoj. Želim jim še naprej dobro delovno počutje.

Albin Rapnik

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem vsem sodelavcem oddelka kotlarna v tozid Energija za tako lepo darilo. Želim jim še veliko delovnih uspehov.

Egidij Dežman

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se prisrčno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem za lepo darilo kakor tudi tov. Sedelšku za prisrčne besede. Delavcem obrata LPL želim mnogo sreče in uspehov pri delu.

Milan Štrigl

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem sodelavcem iz Valjarne za lepo darilo in jim želim še veliko delovnih uspehov.

Julka Svetina

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavcem gasilske reševalne službe za izkazano pozornost in lepa darila. Vsem sodelavcem še naprej želim veliko medsebojnega razumevanja in delovnih uspehov.

Karel Pečnik

ZAHVALA

Ob izgubi moža in očeta Vinka Čibrona se zahvaljujem vsem, ki so nam kakorkoli pomagali, posebej še Francu Gorniku.

Čibronovi

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame, bice in ome Marije Mihelač se zahvaljujem vsem sorodnikom in sosedom za darovane vence in cvetje ter za spremstvo na njeni zadnji poti. G. župniku hvala za lepe poslovilne besede in pevcem za žalostinke.

Zalujoča hčerka Štefka, vnuki, pravnuki in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta Ivana Šumaha se iskreno zahvaljujem vsem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in nam pomagali v najtežjih trenutkih. Prav tako se zahvaljujem pevcem, godbi na pihala in govornikom ter g. župniku za opravljeni obred.

Zena Fanika, družina Miklave in drugo sorodstvo.

Izdaja delavski svet Železarne Ravne kot mesečnik v nakladi 5500 izvodov. Uredniški odbor: Jože Gruđen, Ivica Klančnik, Marjan Kolar, Franjo Miklave, Vladimir Novinšek.

Uredništvo: glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar, novinarki Helena Merkač in Mojca Potočnik, tajnica Jelka Jamšek. Telefon 861 131, int. 304.

Tiska ČGP Večer, Maribor.

Glasilo je po 7. točki 1. odst. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72 in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72) prosto plačila prometnega davka.

HUMANO DEJANJE AVTOBUSNEGA ŠOFERJA

Večkrat lahko preberemo o nehumanem odnosu avtobusnih šoferjev do potnikov. Na letošnjem 7. tradicionalnem srečanju aktivov delovnih invalidov Slovenskih železnic, ki je bilo na Jesenicah, pa smo bili priče izjemno humanemu ravnanju avtobusnega šoferja mestnega potniškega prometa »Integral« Jesenice tov. Jožeta Remarja.

Na omenjenem srečanju smo si ogledali tudi blejski grad. Tu pa je eden od udeležencev dobil srčni napad. Ker po več klicih in po polurnem čakanju ni bilo rešilnega avtomobila, je imenovani šofer prevzel odgovornost nase in je z avtobusom prepeljal bolnika do zdravstvenega doma na Bledu.

Pri nudenju prve pomoči pa sta si še posebno prizadevala tov. Dragutin Gvozdič ter Jože Sovič — delavca Železarne Jesenice in »Verige« Lesce.

Udeleženci 7. tradicionalnega srečanja iz aktiva delovnih invalidov Železarne Ravne izrekamo vsem trem iskreno zahvalo.

Tone Kunej, predsednik aktiva invalidov Železarne Ravne

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jaš, H. Merkač, M. Potočnik, F. Rotar, Z. Strgar, kadrovska služba in oddelek za informiranje.